

Bu sayımızda

**Birinci sinfə qəbul
elektron qaydada
aparılacaq**

→səh.2

**Koronavirus və
Qlobal Təhsil**

→səh.8

**Pedaqoji tədqiqatlara
yeni yanaşmalar**

→səh.9

**Həyatının uğur
salnaməsini
yazan gənclər**

→səh.16

Müəllimlərin işə qəbulunda yeniliklər

**Dəyişikliklər namizədlər
üçün yeni imkanlar yaradacaq**

Məlumat verildiyi kimi, müəllimlərin işə qəbulu qaydalarında xeyli yeniliklər edilib. Müsabiqənin test imtahanı mərhələsində edilən ilk dəyişiklik bu ilin əvvəlində açıqlanmışdı. Bu həftə işə müsabiqə qaydalarına edilən digər dəyişikliklər barədə məlumat verilib. Dəyişikliklər müsabiqənin həm test imtahanı, həm də vakansiya seçimi mərhələlərini əhatə edib.

“Azərbaycan müəllimi” qəzetinə müsahibəsində Təhsil Nazirliyi İnsan resursları şöbəsinin müdiri Eşqi Bağrov yenilikləri şərh edib.

Beləliklə, bu il elan edilən ilk böyük dəyişiklik müəllimlərin dövlət ümumi təhsil müəssisələrinə mürəkkəbləşdirilmiş qaydada işə qəbulu müsabiqəsinin məhz test imtahanı mərhələsində qeydə alınıb. Bildiyiniz kimi, indiyədək test imtahanı mərhələsində namizədlərə 40 ixtisas, 10 kurikulum, 10 məntiqə olmaqla 60 sual təqdim edilirdi. Bu ildən qüvvədə olan dəyişiklikdən sonra təqdim edilən suallardan məntiqə aid olanları çıxarılaçaq və namizədlər ixtisas, təlim strategiyaları və metodika ilə bağlı 60 sualı cavablandıracaq. Beləliklə, növbəti tədris ili üçün müəllimlərin işə qəbulu müsabiqəsinin test mərhələsində imtahan verəcək namizədlərə ixtisasa aid 40, təlim strategiyaları və metodikaya aid 20 test tapşırığı veriləcək.

→Ardı səh.5

“Təhsil islahatları və onun özəl sektor üçün əhəmiyyəti”

Azərbaycan-Fransa Ticarət və Sənaye Palatası (CCIAF) Təhsil naziri Ceyhun Bayramovun iştirakı ilə “Təhsil islahatları və onun özəl sektor üçün əhəmiyyəti” adlı görüş təşkil edib. Tədbirdə səfirliklərin və dövlət qurumlarının təmsilçiləri, üzv şirkətlərin direktor və nümayəndələri iştirak ediblər.

Görüşdə Fransanın Azərbaycanla Fransa arasında təhsil sahəsində ikitərəfli əməkdaşlığın vacibliyini vurğulayıb. Belə tədbirlərin iki ölkə arasında təhsil, biznes, iqtisadiyyat sahələrində əlaqələrin genişləndirilməsi baxımından mühüm olduğunu qeyd edib.

Təhsil naziri Ceyhun Bayramov təhsil sahəsindəki islahatlardan danışdı. İslahatların nəticəsi olaraq beynəlxalq

əlaqələrin gücləndirilməsi, peşə təhsilinin inkişafına dair görülən tədbirlər və özəl sektor ilə əməkdaşlıq perspektivləri barədə məlumat verib. Əmək bazarının tələbatına uyğun kadr hazırlığı üçün biznes sahibləri ilə dövlət təhsil institutları arasında sıx əməkdaşlığın vacib olduğunu vurğulayıb.

Təhsildə keyfiyyət və əlçatanlıq artır

“Azərbaycan Respublikasında təhsilin inkişafı üzrə Dövlət Strategiyası” nı milli təhsil sisteminin əsas prioritetlərini və hədəflərini müəyyən edən yol xəritəsi kimi xarakterizə edən Təhsil naziri bu sənəd əsasında həyata keçirilən

islahatların uğurlu nəticələrindən danışdı. Təhsilin bütün səviyyələri - məktəbəqədər, ümumi təhsil, peşə təhsili və ali təhsildə əlçatanlıq və keyfiyyət təmin edilib: “Bildiyiniz kimi, məktəbəqədər təhsil gələcək təhsil nəticələrinin keyfiyyətinə, əmək bazarındakı bacarıq səviyyəsinə güclü təsir göstərir. Odur ki, bu məsələyə təhsildə xüsusi önəm veririk”.

Təhsilin təməli sayılan ibtidai təhsildə də müsbət tendensiyadan danışan nazir bir çox faktlara diqqət çəkib. O, beynəlxalq şagird qiymətləndirmə tədqiqatlarının nəticələrinə əsaslanaraq verilən təhsilin keyfiyyətinin artdığını vurğulayıb. Azərbaycanın PISA-2018 tədqiqatında da, TIMSS-2019 qiymətləndirməsində də iştirak etdiyini qeyd

edən Təhsil naziri təhsildə keyfiyyət artımından danışarkən məhz beynəlxalq qiymətləndirmələrin nəticələrinə əsaslanıldığını bildirib.

Müəllimlik daha rəqabətli peşəyə çevrilib

Təhsil naziri ölkədə ən sevindirici hallardan biri kimi müəllimlik peşəsinin artan nüfuzunu xüsusi qeyd edib. Bunun həm müəllimlərin işə qəbulu müsabiqəsində iştirakçı sayının, həm də 500-dən yuxarı bal toplayan abituriyentlər arasında pedaqoji ixtisaslara üstünlük verənlərin sayının artmasında çox aydın müşahidə olunduğunu vurğulayıb.

→Ardı səh.3

Peşə seçənlərin uğur hekayələri

Abbas Hüseynzadə aşpazdır. Dediynə görə, bu peşəyə həvəsi yetkinlik yaşlarından yaranıb. Aşpaz olmağa qərar verəndən sonra ona yiyələnməyin yollarını axtarıb. Ən asan yolun “ASAN Xidmət”dən keçdiyini öyrənib: “ASAN Xidmət” mərkəzlərindən birinə sənədlərini təqdim etdim və müsabiqədən keçdim. 18 nömrəli Peşə Liseyində oxumağa başladım”.

Tələbə adını qazanıb: “JW Marriott Absheron Baku” otelində təcrübə keçdim. Təcrübəm çox uğurlu oldu. Peşə liseyini bitirəndə oteldən iş təklif olundu. Çox sevindim. Ölkəmizdə brend olan bir oteldə işə başlamağın nə demək olduğunu bildirdim”.

Abbas aşpaz oldu, bəs, siz peşənizi seçdinizmi?

Elə bilməyin ki, Abbas şanslı olduğu üçün təhsilini tamamlayan kimi iş tapıb. Bir çoxlarının “şansa bax!”, - deyər dəyərləndirdiyi bu iş yerini necə qazandığını özü belə izah edib: “Mən peşəmi seçdim, bu peşəni öyrənməyə və sevdiyim peşədə işləyib pul qazanıram. Peşə seçməyə hazırlaşanlara demək istəyirəm ki, heç nədən çəkinməsinlər. Məqsədə çevrilən xəyalın gerçəkləşməsinə heç nə mane ola bilməz.”

→Ardı səh.6

Texnoloji tərəqqinin digər üzü

**Daha rahat həyat,
yoxsa tam nəzarət altında?**

“Bəşəriyyətin tarixi böyük ölçüdə texnikanın tarixidir. Bu səbəbdən yaxın 50 ilin tarixi Banqalorda müdriklərin və ya Nyu-Yorkda intellektualların nələri kəşf etmələrindən asılı olacaq. Daha dəqiq ifadə etsək, inkişafımızın əsas istiqamətlərini cəmiyyətin bu elmi və texniki kəşflərdən necə yararlanacağı müəyyən edəcək. Düzdür, başqa faktorların da rolu olacaq, məsələn, təbiət dəyişiklikləri, yaxud qlobal kapitalizm

meydan oxuya biləcək ideologiyaların peyda olması. Ancaq məhz texniki tərəqqi bütün yeniliklərin başlıca mühərriki olaraq qalmaqda davam edəcək”. “Qarşıdakı 50 ilin tarixi” kitabının müəllifi Riçard Uotson hesab edir ki, texniki yeniliklər cəmiyyətin aparıcı amili olaraq həm müsbət, həm də mənfi rol oynaya bilər. Vəziyyət hətta o həddə çata bilər ki, insan texnikaya qarşı qiyam da qaldırar...

İnsandan ağıllı kompüter

Öldürücü fəsadları olan COVID-19 virusunun dünyada tüğyan etdiyi dövrü yaşayıyıq. 5-10 il əvvəl inandırıcı görünməyə bilirdi, ancaq bir sıra futuroloq-fantast müəlliflər bir xəstəlik vasitəsilə dünyanın çərxi-fələyinin döndürəcəyinə dair əsərlər yazıblar. İnterneta baxmağınız kifayət edər: virusun mənşəyinə dair sayızsız hesabsız ehtimallarla tanış ola bilərsiniz. Hər halda COVID-19-un həttə uçur kəndlərdə belə adi sakinlər

üçün bir nömrəli mövzu olmasının yalnız bir səbəbi, yaxud səbəbkarı var - internet. R.Uotson da problemə məhz bu prizmadan yanaşır: internet mütərəqqi elmi-texniki nailiyyət olmaqla, güclü neqativ amil rolunda da çıxış edir. Söhbət tək internetdən getmir. Uotson yazır: “2030-cu ilədək kompüter insandan ağıllı olacaq. Bu zaman bəşəriyyət dilemma qarşısında qalacaq. Əgər maşınlar insandan ağıllıdırlarsa, kim təminat verə bilər ki, onlar sahiblərini özlərinə tabe etmək istəməyəcəklər?”

→Ardı səh.7

Tələbələr iş dünyasına nə dərəcədə hazırdır?

Son illərin müşahidələri göstərir ki, bütün dünyada gənclər əvvəlki nəsillərə nisbətən ali təhsil sahəsini getdikcə daha hazırlıqlı, ixtisaslı mütəxəssislər olaraq tərki edirlər. Ancaq bir çox ölkədə gənclər bacarıq və maraqlarını əks etdirən yaxşı bir iş tapmaq üçün mübarizə aparmalı olurlar. Məzənlər üçün bir iş, işgötürənlər isə ehtiyac duyduğu gənc istedadı tapa bilmədikdə, gənclərin iş həyatlarına nə dərəcədə hazır olduqlarına yeni bir nəzər salmaq üçün ciddi səbəblər var.

İqtisadi İnkişaf və Əməkdaşlıq Təşkilatının (OECD) Təhsil departamentinin rəhbəri Andreas Şleyxer qeyd edir ki, yeniyetmələrin məktəbdən iş həyatına keçməsi ilə əlaqədar onların karyera istəkləri və işgüzar gələcəkləri sahəsində narahatlıq artır. Təhsil sisteminə uzun bir prosesin iştirakçıları olduqları üçün gənclər “Nəyi öyrənməli”, “Harada öyrənməli”, “Necə öyrənməli” kimi çətin suallara cavab verib, qərar qəbul etməlidirlər. Avtomatlaşdırma əmək bazarının mahiyyətini sürətlə dəyişdirsə də, gənclərin verdiyi qərarlar nəinki çox deyil, həm də daha çətinləşir.

Şagird Nailiyyətölərinin Beynəlxalq Qiymətləndirmə Programının (PISA) 2018-ci il üçün test ballarına və yeniyetmələrin gələcək karyeraları ilə bağlı əvvəllər aparılmış test araşdırmalarına nəzər saldıqda görmək olar ki, bir çox ölkədə gənclərin karyera istəkləri əmək bazarındakı real tələblə getdikcə daha az bağlı olur.

→Ardı səh.7

“Hədəfim şahmat tacını Vətənimizə gətirməkdir”

**Aydın Süleymanlı: “Aeroflot open”
festivalında qələbə qazanan ilk
azərbaycanlıyam”**

Səh.13

8 Mart – Beynəlxalq Qadınlar Günü münasibətilə Azərbaycan qadınlarına təbrik

Hörmətli xanımlar!
Sizi – bütün Azərbaycan qadınlarını Beynəlxalq Qadınlar Günü münasibətilə ürəkdən təbrik edir, hamınıza cəsarət, sadiq və gələcək işlərinizdə uğurlar arzulayıram.

Azərbaycan qadınları tariximizin hər bir dövründə cəmiyyətin mənəvi dayağı olmuşlar. Xalqımızın əsrlər boyu təşəkkül tapmış zəngin milli mədəni sərəvərlərinin hişz edilməsində və ali bəşəri keyfiyyətlərin nəsildən-nəslə ötürülməsində onların misilsiz xidmətləri vardır.

Yeni cəmiyyət quruculuğu şəraitində ictimai fəallıqlarını gücləndirərək sosial-mədəni həyatda yaxından iştirak etmələri Azərbaycan qadınlarının yüksək intellektual səviyyəsinin aydın təzahürüdür. Azərbaycanın

dövlət müstəqilliyini bərpasından sonra da onlar sosial fəallıqları ilə seçilmiş, təhsil, səhiyyə, elm və mədəniyyət sahələrində çoxsaylı nailiyyətlər qazanmışlar. Qloballaşma dalğasının önəvi dəyərlər sistemini sürəklidəyişikliklərə məruz qoyduğu bir vaxtda xanumlarımız milliliklə müasirliyin vəhdətini daxili ələmlərinin ayrılmaz tərkib hissəsinə çevirərək nəsillərin varisliyi prinsipi qoruyur və ədəbi-ictimai, elmi-mədəni fikir salnaməmizdə iz qoymuş maarifpərvər sələflərinin yolunu şəərəflə davam etdirirlər.

Respublikamızda təşəbbüskar qadınlarımız öz yaradıcı potensiallarını gerçəkləşdirmələri üçün əlverişli zəmin mövcuddur. Dövlətçiliyimizin əsaslarının möhkəmləndirilməsinə yönəlmiş fəaliyyətləri ilə onlar yeniləşən ölkəmizin ahangdar yüksəlişinin

təmin edilməsində əhəmiyyətli rol oynayır. Qadınlarımızın hazırkı ictimai mövqeyi və işgüzar nüfuzu vahid məfkurə ətrafında birləşmiş cəmiyyətimizin mühüm reallıqlarından biridir.

Əziz qadınlar!
Əminəm ki, siz hər zaman olduğu kimi bundan sonra da övladlarımızın milli mənəvi dəyərlərə hörmət, Vətənə məhəbbət ruhunda tərbiyəsinə böyük diqqət yetirəcək və Azərbaycanın inkişaf salnaməsinə parlaq səhifələr yazacaqsınız.

Bayramınız mübarək olsun!

İlham ƏLİYEV,
Azərbaycan Respublikasının Prezidenti

Bakı şəhəri, 5 mart 2020-ci il

Ağstafa rayonunun Sadıqlı kəndində yeni ümumtəhsil məktəbi binasının tikintisi ilə bağlı tədbirlər haqqında

Azərbaycan Respublikası Prezidentinin Sərəncamı

Azərbaycan Respublikası Konstitusiyasının 109-cu maddəsinin 32-ci bəndini rəhbər tutaraq **qərara alıram:**

1. Ağstafa rayonunun Sadıqlı kəndində 360 şagird yerlik yeni ümumtəhsil məktəbi binasının tikintisi üçün Azərbaycan Respublikasının 2020-ci il dövlət büdcəsində nəzərdə tutulmuş Azərbaycan Respublikası Prezidentinin Ehtiyat Fondundan Azərbaycan Respublikasının Təhsil Nazirliyinə ilkin olaraq 2,0 (iki) milyon manat ayrılınsın.

2. Azərbaycan Respublikasının Maliyyə Nazirliyi bu Sərəncamın 1-ci hissəsində göstərilən məbləğdə maliyyə təminatını təmin etsin.

3. Azərbaycan Respublikasının İqtisadiyyat Nazirliyi

Azərbaycan Respublikasının 2021-ci il dövlət büdcəsi layihəsində dövlət əsaslı vəsait qoyuluşu xərclərinin bölgüsündə bu Sərəncamın 1-ci hissəsində göstərilən ümumtəhsil məktəbi binasının tikintisinin başa çatdırılması üçün zəruri olan maliyyə vəsaitini nəzərdə tutsun.

4. Azərbaycan Respublikasının Nazirlər Kabineti bu Sərəncamdan irəli gələn məsələləri həll etsin.

İlham ƏLİYEV,
Azərbaycan Respublikasının Prezidenti

Bakı şəhəri, 5 mart 2020-ci il

Şəmkir şəhərində yeni ümumtəhsil məktəbi binasının tikintisi ilə bağlı tədbirlər haqqında

Azərbaycan Respublikası Prezidentinin Sərəncamı

Azərbaycan Respublikası Konstitusiyasının 109-cu maddəsinin 32-ci bəndini rəhbər tutaraq **qərara alıram:**

1. Şəmkir şəhərində 1600 şagird yerlik yeni ümumtəhsil məktəbi binasının tikintisi üçün Azərbaycan Respublikasının 2020-ci il dövlət büdcəsində nəzərdə tutulmuş Azərbaycan Respublikası Prezidentinin Ehtiyat Fondundan Azərbaycan Respublikasının Təhsil Nazirliyinə ilkin olaraq 3,0 (üç) milyon manat ayrılınsın.

2. Azərbaycan Respublikasının Maliyyə Nazirliyi bu Sərəncamın 1-ci hissəsində göstərilən məbləğdə maliyyə təminatını təmin etsin.

3. Azərbaycan Respublikasının İqtisadiyyat Nazirliyi

Azərbaycan Respublikasının 2021-ci il dövlət büdcəsi layihəsində dövlət əsaslı vəsait qoyuluşu xərclərinin bölgüsündə bu Sərəncamın 1-ci hissəsində göstərilən ümumtəhsil məktəbi binasının tikintisinin başa çatdırılması üçün zəruri olan maliyyə vəsaitini nəzərdə tutsun.

4. Azərbaycan Respublikasının Nazirlər Kabineti bu Sərəncamdan irəli gələn məsələləri həll etsin.

İlham ƏLİYEV,
Azərbaycan Respublikasının Prezidenti

Bakı şəhəri, 5 mart 2020-ci il

Qazax şəhərində Mehdi Hüseyn adına humanitar və təbiət fənləri üzrə məktəb-lisey binasının əsaslı təmiri ilə bağlı tədbirlər haqqında

Azərbaycan Respublikası Prezidentinin Sərəncamı

Azərbaycan Respublikası Konstitusiyasının 109-cu maddəsinin 32-ci bəndini rəhbər tutaraq **qərara alıram:**

1. Qazax şəhərində 700 şagird yerlik Mehdi Hüseyn adına humanitar və təbiət fənləri üzrə məktəb-lisey binasının əsaslı təmiri işlərinin həyata keçirilməsi üçün Azərbaycan Respublikasının 2020-ci il dövlət büdcəsində nəzərdə tutulmuş Azərbaycan Respublikası Prezidentinin Ehtiyat Fondundan Azərbaycan Respublikasının Təhsil Nazirliyinə ilkin olaraq 2,0 (iki) milyon manat ayrılınsın.

2. Azərbaycan Respublikasının Maliyyə Nazirliyi bu Sərəncamın 1-ci hissəsində göstərilən məbləğdə maliyyə təminatını təmin etsin.

3. Azərbaycan Respublikasının İqtisadiyyat Nazirliyi Azərbaycan Respublikasının 2021-ci il dövlət büdcəsi layihəsində dövlət əsaslı vəsait qoyuluşu xərclərinin bölgüsündə bu Sərəncamın 1-ci hissəsində göstərilən məktəb-lisey binasının əsaslı təmiri işlərinin başa çatdırılması üçün zəruri olan maliyyə vəsaitini nəzərdə tutsun.

4. Azərbaycan Respublikasının Nazirlər Kabineti bu Sərəncamdan irəli gələn məsələləri həll etsin.

İlham ƏLİYEV,
Azərbaycan Respublikasının Prezidenti

Bakı şəhəri, 5 mart 2020-ci il

Goranboy rayonunun Dəliməmmədli şəhərində yeni ümumtəhsil məktəbi binasının tikintisi ilə bağlı tədbirlər haqqında

Azərbaycan Respublikası Prezidentinin Sərəncamı

Azərbaycan Respublikası Konstitusiyasının 109-cu maddəsinin 32-ci bəndini rəhbər tutaraq **qərara alıram:**

1. Goranboy rayonunun Dəliməmmədli şəhərində 960 şagird yerlik yeni ümumtəhsil məktəbi binasının tikintisi üçün Azərbaycan Respublikasının 2020-ci il dövlət büdcəsində nəzərdə tutulmuş Azərbaycan Respublikası Prezidentinin Ehtiyat Fondundan Azərbaycan Respublikasının Təhsil Nazirliyinə ilkin olaraq 2,0 (iki) milyon manat ayrılınsın.

2. Azərbaycan Respublikasının Maliyyə Nazirliyi bu Sərəncamın 1-ci hissəsində göstərilən məbləğdə maliyyə təminatını təmin etsin.

3. Azərbaycan Respublikasının İqtisadiyyat Nazirliyi Azərbaycan Respublikasının 2021-ci il dövlət büdcəsi layihəsində dövlət əsaslı vəsait qoyuluşu xərclərinin bölgüsündə bu Sərəncamın 1-ci hissəsində göstərilən ümumtəhsil məktəbi binasının tikintisinin başa çatdırılması üçün zəruri olan maliyyə vəsaitini nəzərdə tutsun.

4. Azərbaycan Respublikasının Nazirlər Kabineti bu Sərəncamdan irəli gələn məsələləri həll etsin.

İlham ƏLİYEV,
Azərbaycan Respublikasının Prezidenti

Bakı şəhəri, 5 mart 2020-ci il

Birinci sinfə qəbul elektron qaydada aparılacaq

Ruhhiyyə DAŞSALAHLI

2020-2021-ci dər ilində ölkənin bütün ümumi təhsil müəssisələrinin I sinfinə şagird qəbulu www.mektebeqebul.edu.az sistemi vasitəsilə elektron qaydada həyata keçiriləcək. Elektron qəbul prosesində valideynlərin xeyrinə bu ildən tətbiq edilən bəzi yeniliklər var.

Beləliklə, ölkənin bütün ümumi təhsil müəssisələrinin I sinfinə onlayn qeydiyyat martın 10-dan etibarən aktivləşdiriləcək. Məktəb seçimi isə martın 13-dən sentyabrın 15-dək olan müddətdə həyata keçiriləcək.

Lisey və gimnaziyalara qəbul ümumi qaydada aparılacaq

2020-2021-ci tədris ili üçün ümumtəhsil məktəbləri, Bakı Avropa Liseyi, Respublika İncəsənət Gimnaziyası və Bülbül adına Orta İxtisas Musiqi Məktəbi istisna olmaqla, bütün lisey və gimnaziyalarda I sinfə şagird qəbulu Azərbaycan bölməsi üzrə ümumi qaydada, tədris digər dillərdə aparılan bölmələrə isə uşaqların şifahi nitq bacarıqlarının qiymətləndirilməsi yolu ilə həyata keçiriləcək.

Birinci sinfə məktəbhazırlıqdan gələnlər

Artıq 3 ildir ki, birinci sinfə qəbul məktəbhazırlıqdan başlayır. Bu il 105 min nəfərdən çox 5 yaşlı uşaq ümumtəhsil müəssisələrindəki məktəbhəqədər təhsil qruplarından birinci sinfə avtomatik şəkildə qəbul olunacaq.

Bakı Şəhəri üzrə Təhsil İdarəsinin müdir müavini İlhamə Abdullayevanın sözlərinə görə, məktəbhəzırlıq qrupunda təhsil aldığı məktəbi və müəllimi dəyişmək istəyənlər şəxsi kabinetinə daxil olub sorğusunu silə və istədikləri məktəblərdən birini seçə bilərlər: “Məktəbhəzırlıq qruplarında təhsil alan uşaqların növbəti tədris ili üçün həmin məktəbin I sinfinə qəbulu sistemdə avtomatik elektron sorğu yaradılmaqla həyata keçirilir. Məktəbhəzırlıq qruplarındakı uşaqlar üçün sistemdə avtomatik sorğu yerləşdirildikdən sonra valideyn martın 10-dan 13-dək şəxsi kabinetdən ərizəni çap edib məktəbə təqdim etməlidir”.

Məktəbə gecikənlər

Məktəbə məktəbhəzırlıq qruplarında təhsil almayanlar da hazırlaşır. Hətta müxtəlif səbəblərdən gecikənlər, 7 və 8 yaşında məktəbə gedəcək uşaqlar da 5 yaşlılarla eyni hüquqa malikdirlər. Həm 7-8 yaşlı uşaqlar, həm də sağlamlıq imkanları məhdud olanlar onlayn qeydiyyat vasitəsilə müəllimini və məktəbini seçəcəklər. İlhamə Abdullayevanın sözlərinə görə, həm xüsusi, həm də ümumtəhsil müəssisələrinin evdə təhsil alacaq uşaqları elektron sistem vasitəsilə I sinfə qəbul ediləcək: “Onlar martın 10-dan qeydiyyatdan keçib, martın 13-dən başlayaraq istədikləri məktəblə bağlı elektron sistem vasitəsilə sorğu yerləşdirə bilərlər”.

Şifahi nitq bacarıqlarının qiymətləndirilməsinə zərurət olanlar

Şifahi nitq bacarıqlarının qiymətləndirilməsinə zərurət olanlar

Tədrisi digər dillərdə aparılan qruplarda təhsil alanların birinci sinfə qəbulu müsahibə komissiyasının müsbət yazılı rəyi əsasında müəyyən olunur. Məktəbhəzırlıq qrupunda təhsil alanlarla birinci sinfə birbaşa qəbul olunanlar üçün müsahibələr müxtəlif vaxtlarda təşkil edilir. Belə ki, bu il ümumtəhsil müəssisələrindəki məktəbhəqədər təhsil qruplarının tədrisi digər dillərdə aparılan bölmələrində təhsil alan uşaqların I-ci sinfə qəbulu üçün fevralın 24-dən respublika üzrə 50-dək müsahibə komissiyası fəaliyyət göstərir. Təhsil Nazirliyinin Yerli təhsil idarəetmə orqanlarının işinin əlaqələndirilməsi sektorunun məsləhətçisi Elçin Kərimovun sözlərinə görə, müsahibələr hələ yekunlaşmayıb: “105 min nəfərdən çox 5 yaşlıların 6,8 faizi tədrisi digər dillərdə aparılan bölmələr üzrə məktəbhəzırlıq qruplarında təhsil alıb. Ümumilikdə 7278 uşaqdan söhbət gedir ki, onların 3500 nəfəri Bakı şəhərinin, qalanları isə regionların payına düşür. Onlardan 6668

nəfəri müsahibədə iştirak edib. 6125 nəfər müsbət rəy, 543 nəfər isə mənfəi rəy alıb. Martın 3-də bütün ölkə üzrə müsahibə komissiyalarının işinin yekunlaşması nəzərdə tutulsa da, Balakən rayonunda və Bakı şəhərində müxtəlif səbəblərdən müsahibələrə qatıla bilməyənlər olub. Onların müsahibələri martın 4-nə təyin edilərsə də, bütün təhsil müəssisələrində tədris, təlim-tərbiyə prosesinin dayandırılması ilə əlaqədar vaxt dəyişdirilib. Müsahibələrə qatıla bilməyən həmin 599 nəfər martın 10-da yenidən müsahibələrə dəvət ediləcəklər”.

Birinci sinfə birbaşa qəbul olunanlar üçün müsahibələr isə aprel ayında təşkil ediləcək: “Şifahi nitq bacarıqlarının qiymətləndirilməsi üçün müsahibələr aprelin 1-dən başlayaraq təşkil olunacaq. Odu ki, onlayn qeydiyyat zamanı tədris üçün başqa dil seçənlər şəxsi kabinet yaratdıqdan sonra “müsahibəyə yazıl” bölməsini seçəcəklər. Vətəndaşların yaşadığı əraziyə uyğun olaraq həm Bakıda, həm də rayonlarda müsahibə komissiyaları yaradılıb. Valideynlər sistemə daxil olaraq müsahibə komissiyalarını birini seçir, aprel ayının 1-dən başlayacaq müsahibəyə gün alırlar. Aprel ayı ərzində müsahibələr davam edəcək. Müsahibənin nəticəsindən asılı olaraq, mayın 1-dən valideynlər istədikləri məktəbə sorğu yerləşdirə bilərlər”.

Onlayn qeydiyyatda yenilik

Elektron qəbul sistemində bu ildən tətbiq ediləcək yenilik qeydiyyatda olmadıqları ərazidə yerləşən təhsil müəssisələrini seçmək istəyənlər üçün maraqlı olacaq. Belə ki, bu ildən başlayaraq, övladının təhsil alması üçün qeydiyyatda olmadığı ərazidən məktəb seçmək istəyənlərə şans verilib. Məktəb ailənin yaşadığı, ancaq qeydiyyatda olmadığı ərazidədirsə, o, növbəyə yazıla və bu yolla övladına yer saxlaya biləcək. Ərazidə qeydiyyatda olanlar yerləşdirildikdən sonra məktəbdə yer qalarsa, növbədə olan siyahı sorğuya çevriləcək və həmin siyahı üzrə yerləşdirmələr həyata keçiriləcək.

“Sağlam təhsil” sinfində təhsil almaq istəyirsinizsə...

Elektron qeydiyyat sistemində “Sağlam təhsil” siniflərinin olduğu məktəblərə qeydiyyat zamanı məhz həmin sinfi seçmək istəyənlər üçün “Sağlam təhsil” bölməsi yerləşdirilib. Onlayn qeydiyyat zamanı valideynlərin qarşısına bu bölmə də çıxacaq.

Xatırladaq ki, I sinfə elektron sistem vasitəsilə ərizələrin qeydiyyatı məsələlərində vətəndaşlara kömək göstərilməsi məqsədilə Alternativ qeydiyyat mərkəzləri fəaliyyət göstərəcək. Qeydiyyat zamanı hər hansı çətinliklə qarşılaşan, alternativ qeydiyyat mərkəzində övladının qeydiyyatı mümkün olmayan valideynlər aprelin 1-dən heftənin III və V günləri Apelyasiya komissiyalarına müraciət edə bilərlər.

“Təhsil islahatları və onun özəl sektor üçün əhəmiyyəti”

← Əvvəlki səh.1

Ruhியə DAŞSALAHLI

Peşə yönümlü məzmun təqdim edən məktəblərdə yüksək inkişaf

Ölkədə peşə təhsili sahəsində əldə edilən uğurlardan da söz salan Təhsil naziri deyib ki, orta məktəblərdə 14 bölgə, 20 məktəb və 420 şagirdi əhatə edən peşə təmayüllü siniflər yaradılıb: “Peşə yönümlü məzmun təqdim edən məktəblər əvvəlki illərlə müqayisədə yüksək inkişaf nümayiş etdirib”.

Ali təhsilin nailiyyətləri

Ali təhsil sahəsində – əsas uğurlardan biri ali təhsil müəssisələrinə daxil olma göstəricisinin artırılmasıdır. Tələbələrə verilən dövlət təqaüdlərinin artırılması ən vacib islahatlardan biri kimi təqdim edən Təhsil naziri Ceyhun Bayramov deyib ki, hökumət bu tendensiyanı davam etdirməyi planlaşdırır.

Azərbaycan və xarici 10 universitet arasında getdikcə genişlənməyə başlayan ikitərəfli və çoxtərəfli tərəfdaşlığı qeyd edən nazir bildirib ki, hazırda 11 proqram beynəlxalq akkreditasiya alıb ki, bu da tendensiyanın mühüm əlamətidir. Ali məktəblər aparıcı universitetlərlə ikili diplom proqramları həyata keçirirlər. 10 yerli ali təhsil müəssisəsi 20 xarici universitetlə 25 ikili diplom proqramı təklif edir. Əmək bazarının tələbatına uyğun olaraq,

Ceyhun Bayramov: “Bizə daha intensiv və strukturlaşdırılmış əməkdaşlıq modelləri lazımdır”

tədqiqatlara yönəlməmiş İT və texnologiyalara xüsusi diqqət yetiririk. 2019/2020-ci tədris ilində müvafiq ixtisaslara dövlət təqaüdü ilə daxil olanlar tələbələrin 71 faizini əhatə edir.

Təhsil naziri CCIAF-in aktiv fəaliyyətinin nəticələrindən biri kimi Palatanın üzvü olan UFAZ-ın digər üzv şirkətlərlə imzaladığı anlaşma memorandumlarını təqdirəlayiq hesab edib: “Azərbaycan Prezidenti İlham Əliyevin və Fransa Prezidenti Fransua Ollandin birgə təşəbbüsü nəticəsində 2016-cı ildə Bakıda Azərbaycan-Fransız Universiteti yaradılıb. Hazırda universitetdə 538 tələbə təhsil alır. Azərbaycan-Fransız Universiteti (UFAZ) 2020-2021-ci tədris ilində

işə başlayacaq magistr proqramı təqdim edib”.

“Azərbaycanda ali təhsilin beynəlxalq rəqəbətliyi artırılması üzrə 2019-2023-cü illər üçün Dövlət Proqramı”na da toxunan nazir bu sənədin icrası nəticəsində əldə edilən nailiyyətlərdən danışdı: “Biz artıq ABŞ-da Corc Vaşinqton Universiteti, Bakıda ikili diplom proqramlarının həyata keçirilməsi üçün Türkiyə və Koreyanın aparıcı universitetləri ilə tərəfdaşlıq münasibətləri qurmuşuq. Əminlik ki, yeni Dövlət Proqramı ali məktəblərimizin elmi potensialını artırmaqla yanaşı, həm də məzunlarını əmək bazarının tələblərinə cavab verən bacarıqlarla silahlandırmağa imkan verəcək”.

Məktəblərdə innovasiyalar, sahibkarlıq və startaplar inkişaf etdirilir

Təhsil Nazirliyi məktəblərdə innovasiyaların, sahibkarlığın və startapların inkişafına yönəlməmiş bir sıra layihələr həyata keçirib: “Cari tədris ili ərzində 6500-dən çox şagird STEAM siniflərinə cəlb olub və 70000-dən çox məktəbli “Rəqəmsal bacarıqlar” təşəbbüsü ilə kodlaşdırma siniflərində iştirak edir. Biz inanırıq ki, bu məsələdə müxtəlif maraqlı tərəflərlə çox səmərəli əməkdaşlığımız ola bilər”.

İşəgötürənlərlə əməkdaşlığın mümkün variantlarını nəzərdən keçirən Təhsil naziri “Bizə daha intensiv və strukturlaşdırılmış əməkdaşlıq modelləri lazımdır. Hesab edirəm ki, özəl sektor tələbələr arasında innovasiyaların stimullaşdırılması üçün müvafiq eko-sistemin yaradılmasında mühüm rol oynaya bilər”, - deyib.

Unikal şəbəkələşmə

Görüşdə Palatanın üzvləri olan UFAZ-ın icraçı direktoru Vəzəh Əsgərov, ADA Universiteti Fondunun prezidenti Natiq Hacıyev də çıxış edərək təmsil etdikləri universitetlərin beynəlxalq əməkdaşlıqları, təhsil proqramları və gələcək fəaliyyət planlarından danışdılar. Qeyd edək ki, Azərbaycan-

Fransa Ticarət və Sənaye Palatası 2016-cı ildən fəaliyyət göstərir və əsas məqsədi Azərbaycan Respublikası ilə Fransa Respublikası arasında qarşılıqlı iqtisadi və dostluq münasibətlərini inkişaf etdirməkdir. Palatanın missiyası üzvlərini unikal şəbəkələşmə imkanları ilə təmin etməkdir. Eyni zamanda, Palata məlumatlandırıcı və maarifləndirici rol oynamaqla, həm üzv şirkətlərə, həm də daha böyük biznes icmasına təsir edən aktual məsələləri hədəfləyərək hər ay rəsmi tədbirlər keçirir və üzv şirkətlərə Palatanın platforması vasitəsilə öz bizneslərini inkişaf etdirmək üçün yardım təklif edir. Hazırda Palatanın 60-dan çox yerli, fransız və beynəlxalq üzv şirkəti var.

Azərbaycan və Rusiya arasında ali təhsil sahəsində əlaqələrin cari vəziyyəti müzakirə edilib

Martın 3-də Təhsil naziri Ceyhun Bayramov Rusiya Federasiyası Elm və Ali Təhsil nazirinin müavini Qriqoriy Trubnikov ilə görüşüb.

Görüşdə Azərbaycan və Rusiya arasında ali təhsil sahəsində əlaqələrin cari vəziyyəti və gələcək əməkdaşlıq perspektivləri müzakirə edilib.

Təhsil naziri Ağdam rayonunun Quzanlı qəsəbəsində vətəndaşları qəbul edəcək

Ağdam və Füzuli rayon sakinlərinin nəzərinə!

Təhsil naziri Ceyhun Bayramov 13 mart 2020-ci il tarixində saat 10:00-da Ağdam rayonunun Quzanlı qəsəbəsindəki Heydər Əliyev Mərkəzində mərkəzi icra hakimiyyəti orqanları rəhbərlərinin 2020-ci ilin mart ayında şəhər və rayonlarda vətəndaşların qəbulu cədvəlinə uyğun olaraq, Ağdam və Füzuli rayon sakinlərini qəbul edəcək.

Qəbula gəlmək istəyən vətəndaşlar 2-6 mart (saat 18:00-dək) 2020-ci il tarixlərində Təhsil Nazirliyinin Telefon Məlumat Mərkəzinin 146-1 nömrəli telefonuna (“Qaynar xətt” xidməti) zəng etməklə və ya nazirliyin rəsmi saytının “Vətəndaşların qəbulu” bölməsinə daxil olmaqla (<http://edu.gov.az/az/contacts/request>) elektron qeydiyyatdan keçə bilərlər.

Qeydiyyatdan keçmiş vətəndaşlardan xahiş olunur ki, qəbula gələrkən aidiyyəti məsələləri dolğun ifadə edən ərizə ilə müraciət etsinlər.

Ötən ay Təhsil Nazirliyinə 16297 müraciət daxil olub

Təhsil Nazirliyinin Telefon Məlumat Mərkəzinə (“Qaynar xətt” xidməti, telefon: 146) daxil olan zənglərlə və Vətəndaşların Qəbulu Mərkəzində 2020-ci ilin fevral ayında vətəndaşlara göstərilən xidmətlərlə bağlı statistika açıqlanıb.

Qeyd olunan müddət ərzində həmin mərkəzlərə ümumilikdə 16297 müraciət daxil olub.

Statistikaya əsasən, Telefon Məlumat Mərkəzində 13813 zəng qəbul edilib.

Vətəndaşların Qəbulu Mərkəzində isə bu dövrdə 2484 vətəndaşa xidmət göstərilib.

Telefon Məlumat Mərkəzinə və Vətəndaşların Qəbulu Mərkəzinə daxil olmuş müraciətlərin (əsasən sorğu xarakterli olub) əksəriyyəti dərhal cavablandırılıb və operativ həll olunub. Vətəndaşların Qəbulu Mərkəzində 2583 sənəd (861 ərizə, 1722 məktub) qəbul olunub və qeydiyyatdan alınıb.

Daxil olan müraciətlər daha çox birinci sinfə qəbul, tələbələrin köçürülməsi və digər məsələlərə əhatə edib.

Apelyasiya Şurasının iclası keçirilib

Martın 3-də Təhsil Nazirliyinin Apelyasiya Şurasının növbəti iclası keçirilib. İclasda Təhsil Nazirliyinin Tədris resursları şöbəsində və Məktəbdənkənar fəaliyyətin təşkili şöbəsinin Uşaq və gənclərin yaradıcılığı sektorunda aparıcı məsləhətçi vəzifəsinə namizəd Mürsüd Mürsüdlü, Tədris resursları şöbəsində aparıcı məsləhətçi vəzifəsinə namizəd Zeynəb Əskərova, İnformasiya şöbəsinin Dəftərxana sektorunda məsləhətçi vəzifəsinə namizəd Mahir Quliyev, Peşə Təhsili üzrə Dövlət Agentliyinin Maliyyə və təsərrüfat şöbəsində baş məsləhətçi vəzifəsinə namizəd Elnur İsmayilov, Sumqayıt Şəhər Təhsil Şöbəsinə aparıcı məsləhətçi vəzifəsinə namizəd Nuranə Quliyeva, Tovuz Rayon

Təhsil Şöbəsində məsləhətçi vəzifəsinə namizəd Rüfəna Tağıyeva, Zəngilan Rayon Təhsil Şöbəsində məsləhətçi vəzifəsinə namizəd Şirvanə Tacirlinin müsahibə nəticələri ilə əlaqədar şikayətlərinə baxılıb.

İclasda müsahibə komissiyaları üzvlərinin təqdim etdiyi məlumat və videogörüntülər əsasında şikayətlər araşdırılıb. 1 nəfərin şikayətinin təmin olunması, 1 nəfərin şikayətinin qismən təmin edilməsi, 4 nəfərin şikayətinin təmin olunmaması barədə Şura tərəfindən qərar qəbul olunub.

Apelyasiya Şurasına müraciət edən 4 namizəd işə ərizələrini geri götürdükleri üçün müraciətləri üzrə icraata xitam verilib.

Könüllülüğün təbliği ilə bağlı qrant müsabiqəsi

Təhsil Nazirliyi “Tələbələr arasında könüllülüğün təbliği və tələbə-könüllülər hərəkətinin inkişafı” mövzusunda qrant müsabiqəsi elan edir.

Müsabiqə tələbələr arasında könüllülüğün təbliği, tələbə-könüllülərin dünyagörüşünün genişləndirilməsi, maraq dairələri üzrə klubların yaradılması, müvafiq təlim kurslarının və digər işlərin təşkili məqsədi ilə həyata keçirilir.

Müsabiqədə Azərbaycan Respublikasında dövlət qeydiyyatına alınmış hüquqi şəxslər iştirak edə bilərlər.

Layihələrin qəbuluna 5 mart 2020-ci il tarixdən başlanılır. Təkliflər 17 mart 2020-ci ilədək təqdim olunmalıdır.

Qrant müsabiqəsi barədə ətraflı məlumatı elan vasitəsilə əldə edə bilərsiniz.

Oksford Universitetinin Ertegun House Mərkəzində Bərdə şəhərinin orta əsrlər arxeologiyasına həsr olunmuş kollokvium keçirilib

27-28 fevral 2020-ci il tarixlərində Böyük Britaniyanın Oksford Universitetinin Ertegun House Mərkəzində Bərdə şəhərinin orta əsrlər arxeologiyasına həsr olunmuş kollokvium keçirildi.

Bərdənin Arxeoloji Tədqiqatları layihəsi 2013-cü ildə dünyanın ən qocaman və nüfuzlu universitetlərindən biri olan Oksford Universitetinin strukturunda Azərbaycanın, Qafqazın və Mərkəzi Asiyanın tarixinin, dillərinin və mədəniyyətlərinin öyrənilməsi məqsədilə daimi əsaslarla yaradılmış Nizami Gəncəvi Mərkəzinin çox vacib elmi təşəbbüslərindən biridir.

Mərkəzin həyata keçirdiyi elmi əsərlərin yüksək akademik səviyyədə tərcümə edilməsi, beynəlxalq konfransların təşkili, əlyazmaların öyrənilməsi, aspirant və magistrantların hazırlanması kimi bir çox maraqlı layihələr arasında Bərdə şəhərində aparılan arxeoloji tədqiqatlar xüsusi yer tutur. Arxeoloji ekspedisiyaların əsas məqsədlərindən biri dünya elmi ictimaiyyətinə Azərbaycanın bu şəhərinin qədim irsi və zəngin

tarixi haqqında daha dolğun məlumat verməkdir. Kollokviumun keçirilməsindən bir gün əvvəl SOAS Universitetinin professoru Oksford Universitetinin Xəlihi Tədqiqat Mərkəzinin İncəsənət tarixi və Arxeologiya kafedrasını təmsil edən Skott Redfordun mühazirəsi keçirildi. Mühazirənin mövzusu - "Cənubi Qafqaz orta əsrlərdə (XI-XIII əsrlər)". Kollokviumun proqramı çərçivəsində 4 elmi sessiya keçirildi və burada Bərdə arxeoloji ekspedisiyasının iştirakçıları çıxış etdilər.

İştirakçıları salamlayaraq, tədbiri Oksford Universitetinin Şərqsünaslıq fakültəsinin dekani, Tibet və Himalayşünaslıq üzrə professoru Ulrike Rosler və Lomonosov adına Moskva Dövlət Universitetinin Bakı filialının rektoru, AMEA-nın vitse-prezidenti, Oksford Universitetinin Nizami Gəncəvi Elmi Mərkəzinin (www.orinst.ox.ac.uk/nizami-ganjavi-programme-study-languages-and-cultures-azerbaijan-and-Qafqaz) İdarə Heyətinin üzvü akademik Nərgiz Paşayeva açıq elan etdilər.

İştirakçılara müraciət edərək, professor Nərgiz Paşayeva dedi:

"Hörmətli həmkarlar və qonaqlar!

Sizi burada görməkdən çox məmnunam. Əminəm ki, Bərdə arxeoloji qazıntılarına dair keçirilən bu tədbir maraqlı və faydalı olacaqdır. Elmi müzakirələr Qafqazın tədqiqatına dəyərli töhfə verəcək və bu sahədəki müəyyən boşluqların doldurulmasına imkan yaradacaq. Bundan əlavə, Bərdə arxeoloji layihəsi insanları və mədəniyyətləri bir-birinə daha da yaxınlaşdırır. Bu ilin payızında Bakıda Azərbaycan Milli Elmlər Akademiyasının Arxeologiya İnstitutunda Bərdədə aparılan qazıntı işləri və orada tapılan eksponatlar

la bağlı seminar və sərgi keçirməyi planlaşdırırıq.

Azərbaycan arxeologiyasının tarixi haqqında bir neçə kəlmə də demək istərdim. Azərbaycan Xalq Cümhuriyyəti dövründə, 7 dekabr 1919-cu ildə, Azərbaycan Parlamentinin birinci ildönümü şərəfinə Müstəqillik muzeyi yaradılmışdır. Bu muzey Parlamentin binasında açılmışdı və burada arxeoloji tədqiqatlar nəticəsində əldə olunmuş eksponatlar təqdim edilmişdir. 1920-ci ildə bu muzeyin bazasında Azərbaycan tarixi muzeyi yaradıldı. Beləliklə, biz arxeoloji təməlin qoyulduğunu

deyə bilərik. O dövrdə muzeyin rəhbəri milli arxeoloji məktəbin ilk nümayəndəsi olan, tarixçi və etnoqraf Davud bəy Şərifov idi. 1920-ci ildə bu muzey Azərbaycanın ilk arxeoloji tədqiqat işlərini təşkil etdi. Bu işlər Şirvanşahlar və Bakıda Qızqalası kompleksində təşkil edildi. Bu gün biz Azərbaycanda ilk arxeoloji layihənin 100 illik yubileyinin şahidi oluruq.

Rusiya imperiyası dövründə Tiflis Qafqazın inzibati mərkəzi olduğu üçün bütün bölgədən bir çox arxeoloji tapıntılar məhz Tiflisdə yerləşən Qafqaz muzeyinə göndərilirdi. 1925-ci ildə Davud Şərifovun təşəbbüsü ilə bəzi eksponatlar Azərbaycan Tarixi Muzeyinə verildi. Muzeyə verilən eksponatlar arasında bir sıra çox maraqlı materiallar var. Məsələn,

"Redkin Lager" haqqında materialları və Rusiya İmperiyası tərəfindən dəvət edilmiş Fridrix Bayern haqqında bəzi məlumatları qeyd etmək olar. Bu materiallar hazırda Azərbaycan Tarixi Muzeyində saxlanılır.

Azərbaycanın arxeoloji elmi beynəlxalq səviyyədə geniş şəkildə təmsil olunmamışdır. Biz yalnız 1981 və 1982-ci illərdə Fransada, Parisdəki İslam Muzeyində keçirilən və qədim insan məskənlərinin təmsil olunduğu sərgiləri xatırlaya bilərik. Sovet İttifaqı burada Məmmədli Hüseyinov tərəfindən aşkar edilmiş Azərbaycanın Azx mağarasından yalnız bir eksponatı təqdim etdi.

Mən həmçinin, azərbaycanlı alim İsa Səlimxanovun da fəaliyyətini qeyd etmək

istərdim. Yerli mütəxəssislərin müstəqil təbliğinin və tanınmasının əleyhinə olan Sovet ideologiyasına baxmayaraq, 1987-ci ildə İsa Səlimxanov Alman Arxeologiya İnstitutunun üzvü seçilmiş, Kaliforniya Universitetində Arxeoloji Cəmiyyətinin üzvü və İngilis Metallurgiya Cəmiyyətinin fəxri üzvü seçilmişdir. 2002-ci ildə onun əsərləri Zana Dai onlayn kataloquna daxil edilmişdir.

Sonda bütün həmkarlarıma, xüsusilə də professor Edmund Hertzq və doktor Pol Vordsvorta, eləcə də bizə köməklik edən və dəstəkləyən hər bir kəsə təşəkkürümü bildirmək istərdim.

Diqqətinizə görə təşəkkür edirəm və sizə seminarın işində uğurlar arzulayıram!"

Professor Nərgiz Paşayevanın çıxışından sonra Bərdə şəhərində aparılan arxeoloji tədqiqatların iştirakçıları olan məşhur alimlər ərazidə aparıldıqları qazıntılardan danışdılar.

Bərdə və Arranın tarixinə və tarixşünaslığına həsr olunmuş ilk sessiyada Oksford Universitetinin Şərqsünaslıq İnstitutunun professoru **Edmund Hertzq** "Orta əsrlərin Azərbaycan tarixinin yazılması" adlı məruzə ilə çıxış etdi.

Sonra "Azərbaycanda orta əsrlər dövrünün arxeologiyası" mövzusunda Milli Azərbaycan Tarixi Muzeyinin direktoru, tarix elmləri doktoru, akademik **Nailə Vəlixanlı** çıxış etdi.

"Bərdənin tədqiqinə arxeoloji yanaşma və Azərbaycanda orta əsr şəhərlərinin landşaftları" mövzusunda həsr olunmuş ikinci sessiyada üç alimin çıxışı təqdim olundu.

"Bərdənin şəhər mənzərəsi, 600-1200" adlı məruzə ilə Oksford Universitetinin Brasenose Kollecinin elmi tədqiqatçısı, Bərdə Arxeoloji Ekspedisiya qrupunun rəhbəri **Pol Vordsvort** çıxış etdi.

Orta Asiya, İslam arxeologiyası və Qafqaz arxeologiyası üzrə mütəxəssis, Oksford Universitetinin Arxeologiya Məktəbinin təmsilçisi **Keti Kempbellin** təqdim etdiyi mövzu "Monqollar Qafqaz şəhərlərində" adlandırdı. Gürcüstanlı arxeoloq, Tbilisi Dövlət Universitetinin əməkdaşı **David Naskidaşvilinin** çıxışında Qafqazın orta əsrlər dövrü tarixinə aid arxeoloji qazıntı təcrübəsi barədə geniş məlumat verildi.

Üçüncü sessiyanın mövzusu "Bərdə şəhərindən əldə olunan bioarxeoloji dəlillər" adlandırdı və burada üç məruzəçi çıxış etdi. Zooarxeoloq, İngiltərənin Ekseter Universitetinin həndəsi morfometriya sahəsi üzrə mütəxəssisi, Martin Lüter adına Almanyanın Halle-Vittenburg Universitetinin fəxri elmi işçisi **Eşli Haruda** "Orta əsrlər Bərdə şəhərinin qidalanma xüsusiyyətləri və iqtisadiyyatı" adlı məruzəsi ilə geniş məlumat verdi. Miçiqan Universitetini təmsil edən, Roma imperiyası dövrü Şimali Afrika, həmçinin landşaft arxeologiyası üzrə mütəxəssis **Devid Stoun** "Şəhərdə aşkar edilmiş arxeobotanik izlər" adlı məruzəni təqdim etdi. Nyu-York Universitetinin Qədim Dünya Araşdırmaları İnstitutunun əməkdaşı, qədim insanların qida rasionu və məhsulların çeşidini araşdıran doktor **Selin Nugent** Bərdə və onun ətrafında - Qaratəpə ərazisində məskunlaşan insanlara aid məlumatları iştirakçılara çatdırdı.

"Bərdənin maddi mədəniyyəti" adlı dördüncü sessiyada Edinburq Universitetinin Arxeologiya Məktəbinin tədqiqatçısı **Timoti Penn** və Milli

Azərbaycan Tarixi Muzeyinin tədqiqatçısı, Bakı Dövlət Universitetinin Tarix kafedrasının müəllimi **Aslan Qasimov** "Orta əsr Bərdənin şüşə qabları və zərgərlik əşyaları" adlı məruzə ilə çıxış etdilər. A.Qasimovun çıxışında Milli Tarix Muzeyində Bərdə ilə bağlı mövcud materiallar haqqında məlumatlar da verilmişdir.

Xatırladaq ki, 2015-ci ildən başlayaraq Oksford Universitetinin Brasenose Kollecinin tədqiqatçı-arxeoloqu Pol Vordsvortun rəhbərliyi ilə hər il Bərdənin Qaratəpə və Torpaqqala ərazilərində Britaniyanın Oksford və Edinburq universitetlərinin, ABŞ-in Pensilvaniya Universitetinin, İrlandiyanın Dublin Universitetinin, Almanyanın Halle-Vittenburg Universitetinin, Danimarkanın Kopenhagen Universitetinin, Gürcüstanın Tbilisi Dövlət Universitetinin, həmçinin ABŞ-in İslam İncəsənəti üzrə Doris Duke Fondunun (Doris Duke Foundation for Islamic Art, USA), Britaniyanın York Arxeoloji Etimad (York Archaeological Trust) və "Sərhədsiz İrs" (Heritage Without Borders) təşkilatlarının, Sofiyadakı Amerika Tədqiqat Mərkəzinin (American Research Center in Sofia Foundation) nümayəndələrinin iştirakı ilə arxeoloji qazıntı işləri aparılır.

Ekspedisiyanın tərkibində Azərbaycan Tarixi Muzeyinin əməkdaşı, Bakı Dövlət Universitetinin tarix kafedrasının müəllimi və BDU-nun tarix fakültəsinin iki tələbəsi də qazıntı işlərində iştirak etmişdilər. Ümumilikdə, qazıntı və tədqiqat işlərində 24 arxeoloq iştirak etmişdir.

2018-ci ilin mart və 2019-cu ilin aprel aylarında Bərdədə aparılan arxeoloji qazıntılar zamanı aşkar edilmiş maddi-mədəni nümunələrin fraqmentlərinin bir qismi elmi və laborator tədqiqatların aparılması üçün Oksford Universitetinə göndərilmişdir. Bərdə rayonunun Qaratəpə adlanan ərazisində V-VI əsrlərə aid yaşayış məskəni aşkar edilmişdir.

Qeyd edək ki, Qaratəpə ərazisi ilk dəfə Bərdə arxeoloji tədqiqat layihəsi çərçivəsində elmi-tədqiqat obyektinə olmuşdur. Qazıntılar zamanı tapılan materialların bir hissəsi radiokarbon analizində məruz qalmış və bu tapıntıların V əsrin sonu - VI əsrin əvvəllərinə təsadüf etdiyi müəyyən edilmişdir. Qaratəpədəki qazıntılar erkən orta əsrlər dövründəki insanların kənd həyatını öyrənmək üçün ciddi bir addım oldu.

Konfrans başa çatdıqdan sonra təşkilatçılar və tədbir iştirakçıları öz fikirlərini və təəssüratlarını bölüşdülər.

Edmund Hertzq - Oksford Universitetinin Şərqsünaslıq İnstitutunun professoru:

- Azərbaycan olduqca zəngin tarixə və zəngin mədəniyyətə malikdir. Arxeoloji qazıntılar aparmaq üçün çox maraqlı məkanlar var. Möhtəşəm yazılı irs mövcuddur. İndiyədək xüsusilə də Qərbdə bütün bunlar çox az tanınmış və tədqiq olunub. Sözsüz ki, Qərbdən fərqli olaraq Sovet İttifaqında, o cümlədən Azərbaycanda buna daha çox diqqət ayrılıb. Mərkəzimizin məqsədlərindən biri də bununla bağlı işləri həyata keçirməyə çalışmaqdır və bu işlərə Qərbdən olan daha çox tələbə və elmi işçiləri həvəsləndirərək cəlb etmək, həm də onlara Azərbaycanda tədqiqat aparmağa köməklik göstərməkdir. Eyni zamanda insanların bir-biri ilə ünsiyyətdə olmasını təmin etmək çox böyük əhəmiyyət kəsb edir. Biz Azərbaycanda aparılmış və hazırda aparılan, eləcə də Sovet dövründə həyata keçirilmiş tədqiqatlar barədə daha çox məlumat əldə etmək istəyirik və azərbaycanlı həmkarlarımızın Qərbdə işləyən alimlərlə daha sıx əlaqə saxlaya bilməsini arzulayıyıq.

Professor Nərgiz Paşayeva:

- Bu, unikal bir layihə idi. Nəyə görə? Çünki Bərdədə aparılan qazıntı işlərini biz ilk dəfə idi ki, elmi səviyyədə və beynəlxalq mütəxəssislərin iştirakı və Oksford Universitetinin Nizami Gəncəvinin adını daşıyan, Azərbaycanı, Qafqazı, Orta Asiyayı öyrənən Mərkəzin tədqiqat və tədris prosesi kontekstində həyata keçirdik. İlk dəfə olaraq Qaratəpə ərazisində Bərdənin orta əsrlər və erkən orta əsrlər dövrü haqqında məlumatları əldə etdik. Bu işlər 2015-ci ildən başlayaraq 2018-ci ilədək davam etmişdir. Yəni, burada 4 mövsüm işlər davam edib... Əslində layihənin ən böyük dəyəri ondadır ki, o, məhz Oksford Universitetinin Azərbaycanla bağlı bir tədqiqat layihəsidir və elmi maraqlarımızı ən yüksək səviyyədə təmsil edə biləcək bir layihədir.

Bəli, biz Bərdədə arxeoloji qazıntıları həyata keçirdik və bu tədqiqatın nəticələri məhz Oksford Universiteti tərəfindən təqdim olundu... Bu kollokviumda Azərbaycan alimlərinin adı səsləndi və arxeologiya elminə töhfə verən insanların adlarının çəkilməsi belə bir müstəvidə böyük bir hadisədir. Əfsuslar olsun ki, alimlərimizin adları ingilis dilində dərc olunan və elm xadimləri haqqında məlumatlar verən elmi statuslu mənbələrdə yox idi... Azərbaycan arxeologiyasına, Azərbaycan tarixinə töhfə verən alimlərin adı burada səsləndi və əlbəttə ki, yazıldı və həmin o çıxışların protokolları və sənədlərində həmişəlik qalacaq. Bu da sevindirici haldır.

Pol Vordsvort - Oksford Universitetinin doktoru, Bərdə Ekspedisiyasının rəhbəri:

- Bizim Bərdədə qazıntılar zamanı aşkar etdiyimiz tapıntıların ən əhəmiyyətli hissəsi 11, 12 və 13-cü əsrlərə aiddir. Həmin dövrdə Azərbaycan ərazisində Eldənizlər dövləti hakimiyyətdə olub. Bizim aşkar etdiklərimiz Azərbaycan tari-

xində iqtisadi cəhətdən çox parlaq və siyasi cəhətdən mühüm bir dövrə aiddir. Biz İran və Anadoludan uzaq məsafəli ticarətin ticarət mərkəzi kimi Azərbaycanda cəmləşdiyini göstərən materiallar, eləcə də bu şəhərdə, həmçinin Gəncə və digər böyük şəhərlərdə ölkənin mədəniyyət mərkəzi olduğuna dair faktlar aşkar etmişik... Biz Bərdədə aparılmış arxeoloji qazıntıların nəticələrini dərc etmək üçün bir nəşirə birgə işləyəcəyik. Biz qazıntıların nəticələrini, eləcə də Dövlət Muzeyində saxlanılacaq artefaktlarla bağlı mühüm məlumatları dərc edəcəyik. Bu kitab icmalları rus və Azərbaycan dillərində olmaqla, ingilis dilində də nəşr olunacaq.

Skott Redford - Londonun SOAS Universitetinin professoru:

- Konfransın mövzusu Bərdə şəhərində aparılan qazıntılar olsa da, bütün orta əsrlər Azərbaycan ərazisinə baxılır. Əfsuslar olsun ki, Azərbaycanda olmamışam, ancaq ölkənin çox zəngin tarixi olduğunu bilərəm. Çox maraqlı seramika, şüşə və metal əşyaları var ki, mən bunlarla əlaqədar konfransda təklif irəli sürdüm. Təklifim isə budur ki, orta əsrlər tarixinə aid toplanmış materiallardan bəhs edən kitab tərtib edilsin və Oksford Universitetinin Nizami Gəncəvi adına Elmi Mərkəzi kitabı ingilis dilinə tərcümə etsin. Çünki biz Azərbaycanın Orta əsrlər tarixini öyrənmək istəyirik.

Nailə Vəlixanlı - Milli Azərbaycan Tarixi Muzeyinin direktoru, akademik:

- Azərbaycan alimləri təxminən 1920-ci ildən başlayaraq Azərbaycan şəhərlərinin arxeoloji baxımından öyrənilməsi ilə məşğul olublar. Lakin xarici alimlər, xüsusilə Qərbi Avropa alimləri tərəfindən Azərbaycan tarixinə olan bu böyük maraq Azərbaycanın dünyaya tanınması üçün ən gözəl vasitələrdən biridir... İngilis alimlərini Azərbaycanın tarixini təkcə arxeoloji cəhətdən deyil, həmçinin Azərbaycan tarixinin kiçiklərdən öyrənilməsi, Azərbaycan tarixçilərinin öz tarixləri barədə hansı əsərlər yazması maraqlandırır... onlar aparılan tədqiqatların nəticələrindən çox düzgün istifadə ediblər. Biz həm iqtisadi, həm siyasi məsələlər, burada əhalinin yerləşməsi, insanların buradakı vəziyyəti, sənətkarlıq, ticarət - nə istəyirsiniz var. Və hətta paleontoloqlar - elə məsələlər qoyulub ki, onların tariximizin açılması və işıqlandırılması baxımından çox maraqlıdır.

Mircavid Ağalarov - BDU-nun Tarix fakültəsinin tələbəsi:

- Bakı Dövlət Universitetinin tələbəsi olaraq Oksford Universitetindən gələn mütəxəssislərlə birgə işləmək çox maraqlı idi. Orta əsrlər Bərdə tarixi çox da tədqiq olunmadığı üçün bu geniş miqyaslı tədqiqatda iştirak etmək böyük qürur hissi verir mənə. Həmin arxeoloji qazıntılarda iştirak etməyimin nəticəsi olaraq Oksford Universitetində keçirilən konfransda iştirak etmək böyük uğurdur və buna görə çox şadam.

Müəllimlərin işə qəbulunda yeniliklər

← Əvvəli səh.1

Ruhiyyə DAŞSALAHLI

Sözügedən dəyişikliyi müəllimlərin sertifikatlaşdırılması ilə əlaqələndirən E.Bağirov bildirib ki, təhsilverənlərin sertifikatlaşdırılması onların bilik və bacarığını, eyni zamanda peşə yararlılığını ölçən qiymətləndirmə mexanizmidir: “Sertifikatlaşdırma prosesində müəllimlərə məntiqə aid sualların qoyulması nəzərdə tutulmayıb. Müsəbiqə proqramında yalnız müəllimin ixtisasına və peşəsinə uyğun suallar təqdim edilir. Sertifikatlaşdırmanın keçirilməsi ilə bağlı “Təhsil haqqında” Qanuna edilən dəyişikliklərə əsasən mərkəzləşdirilmiş qaydada müəllimlərin işə qəbulu müsəbiqəsinin nəticəsində ilk dəfə işə qəbul edilən müəllimlər işə başladığı ilk beş il ərzində sertifikatlaşdırılmadan keçməyəcəklər. Yəni, müəllimlərin işə qəbulu imtahanlarından keçənlər sertifikatlaşdırma prosesindən də keçmiş sayılırlar. Bu da proseslərin məzmununu eyniləşdirmək zərurəti yaradıb”.

Test imtahanı mərhələsində aparılan daha bir dəyişiklik əlilliyi olan şəxslərin müsəbiqədə iştirakının təşkilini təkmilləşdirmək məqsədi güdür. Belə ki, I dərəcə gözdən əlilliyi olan namizədlərə biliki imtahanlarda fərdi nəzarətçi təyin ediləcək və onlar üçün test mərhələsinin davam etmə müddəti 30 dəqiqə artırılacaq. Eşqi Bağirov xüsusi qeyd edib ki, əlilliyi olan şəxslərin müsəbiqənin test mərhələsində iştirakının təmin edilməsi üçün bütün zəruri şərait yaradılacaq.

rin müsəbiqənin test mərhələsində iştirakının təmin edilməsi üçün bütün zəruri şərait yaradılacaq.

Test nəticələri 2 il qüvvədə qalmayacaq

Müəllimlərin işə qəbulu müsəbiqəsinin test imtahanı mərhələsində tətbiq edilən başqa dəyişiklik isə onun nəticələrinin qüvvədə olma müddəti ilə bağlıdır. Belə ki, indiyədək test imtahanının nəticəsi 2 il qüvvədə qalırdı. Dəyişiklikdən sonra isə müəllimlərin işə qəbulu müsəbiqəsinin ötən illik test mərhələsinin nəticələri, sadəcə 2019-2020-ci tədris ilinin sonuna qədər qüvvədə olacaq. Bu müddət ərzində ötən il keçid balı toplayan namizədlərə yeni yaranan vakant yerlər təklif ediləcək. Odur ki, növbəti tədris ilində ümumi təhsil müəssisələrində işə qəbul olunmaq üçün 2020-ci ilin iyul ayında keçiriləcək müəllimlərin işə qəbulu müsəbiqəsində iştirak etmək zəruridir.

Eşqi Bağirov bu dəyişikliyi isə test imtahanlarından məntiq blokunun çıxarılması ilə izah edib: “Namizədlər artıq, sadəcə ixtisası, təlim strategiyaları və metodikaya aid suallara cavab verəcəklərindən, nəticələrin 2 il qüvvədə qalması uyğun hesab olunmadı və qaydalar da dəyişikliklər aparıldı”.

Dəyişikliklər namizədlər üçün yeni imkanlar yaradacaq

Vakansiya seçimində məsuliyyət

Müəllimlərin işə qəbulu müsəbiqəsinin vakansiya seçimi mərhələsində qeyd edilən dəyişikliklərdən biri vakant yerlərin tutulması ilə bağlıdır. E.Bağirovun sözlərinə görə, müddətli müqavilə əsasında elektron yerləşdirmələr başa çatdıqdan sonra tutulmayan və yeni yaranan vakant yerlər ilboyu ilk növbədə müvafiq rayon üzrə qeydiyyatda olan namizədlərə təklif olunacaq: “Bu proses namizədlərin bal ardıcılığı nəzərə alınmaqla həyata keçiriləcək. Nəti-

cədə kadr təminatı daha çevik həyata keçiriləcək və iş yerlərinin namizədlərin faktiki yaşayış yerinə uyğun olması təmin ediləcək”.

Bundan başqa, vakant yerlərə yerləşdirilmə zamanı tutduqları vakansiyalardan imtina edən namizədlər həmin tədris ili ərzində müsəbiqənin əlavə yerləşdirmə mərhələlərində iştirak edə bilməyəcəklər. Əsas məqsəd namizəd tərəfindən vakansiya seçimlərinə daha məsuliyyətli yanaşmanı təmin etmək və müvafiq vakansiyanın tutulmasında maraqlı olan digər namizədlərə ədalətli şəraiti yaratmaqdır: “Təcürbə göstərir ki, elektron vakansiya seçimi mərhələsində namizədlər

boş yerlərə yiyələnir, müsəhibədə iştirak edir və uğurla keçirlər. Yalnız qəbul olunduqları məktəblərdə işə başlamaq məqamı çatanda fikirlərindən geri dönlür. Bu da tədris prosesinə çox ciddi ziyan vurur, proses pozulur, ümumtəhsil müəssisələrinin pedaqoji kadrlara olan tələbatının ödənilməsində çətinlik yaranır. Qeyd olunanları nəzərə alaraq belə bir dəyişikliyə qərar verilib. Bu dəyişikliyin namizədlərin vakant yerləri seçməzdən öncə həmin yerlər, onların yerləşdiyi ərazi ilə tanış olmalarına, daha düşünülmüş qərarlar vermələrinə səbəb olacağı qənaətinə deyik”.

Yerləşdirmə ilboyu davam edəcək

Yeri gəlmişkən qeyd edək ki, hazırda Təhsil Nazirliyi sistemində daxil olan ümumi təhsil müəssisələrində müddətli əmək müqaviləsi əsasında işləyən müəllimlərin müddətli əsaslarla işə qəbulu müsəbiqəsi başlayıb və bu proses bu gün, yəni martın 6-dək davam edəcək. Təhsil İnstitutunun nəzdində fəaliyyət göstərən İnsan Resursları Mərkəzi tərəfindən keçirilən müsəbiqədə iştirak etmək istəyənlər www.miq.edu.az/muqavile/ saytı qeydiyyatdan keçirlər. E.Bağirovun sözlərinə görə, bu müsəbiqədə

2018-2019-cu və 2019-2020-ci tədris illəri üçün keçirilmiş müəllimlərin işə qəbulu müsəbiqəsində zəruri keçid balını toplayan, pedaqoji istiqamətlər üzrə orta ixtisas və ya ali təhsilli, tutulmayan və ya yeni yaranan vakant yerlərə müddətli əmək müqaviləsi ilə işə qəbul edilmiş müəllimlər iştirak edə bilirlər: “2018-ci ildə imtahan verənlərin nəticəsi 2018-2019-cu və 2019-2020-ci tədris illərində qüvvədə idi. Ona görə də bu müsəbiqəyə 2018-ci ildə imtahan verən və hazırda işləyən müəllimlər də qatılırlar. Dəyişikliyə əsasən, 2019-cu ildə imtahan verənlərin nəticəsi 2020-2021-ci tədris ilində qüvvədə olmayacaq. Yəni, bu tədris ili ərzində daimi əsaslarla işə qəbul olunmayanlar 2020-ci ilin iyul ayında keçiriləcək imtahanlara qatılmadıqları. Bu tədris ilinin sonunadək həm 2018-ci ildə, həm də 2019-cu ildə imtahan verənləri vakant yerlərə yerləşdirə bilirik. Bu proses davamlı həyata keçirilir və demək olar ki, hər həftə kimlərsə yerləşdirilir. Ancaq növbəti ildən bu, mümkün olmayacaq”.

Xatırladaq ki, müəllimlərin mərkəzləşdirilmiş qaydada işə qəbulu 4 mərhələdə aparılır. Elektron ərizələrin qəbulundan sonra göstəricilərin qiymətləndirilməsi, daha sonra test imtahanı, vakant yerlərin seçilməsi və müsəhibə həyata keçirilir. Test imtahanı mərhələsində namizədlərə 40 ixtisas, 20 təlim strategiyaları və metodikaya aid sual təqdim edilir. Bu mərhələdə keçid balını toplayan namizədlər 8 vakant yer seçir. Namizədlərin vakant yerlərə yerləşdirilməsi elektron ərizələrində qeyd etdikləri seçim ardıcılığı gözənilməklə aparılır. Müsəhibə mərhələsində test imtahanlarının nəticələrinə əsasən, vakant yer tutmaq hüququ qazanan namizədlərin peşəkar kompetensiyaları, psixoloji hazırlığı və ümumi dünyagörüşü yoxlanılır.

Yanğın zamanı təhlükəsizlik qaydalarına riayət edilməsi

Fevralın 28-də Ağdaş şəhər 8 nömrəli tam orta məktəbində yanğın zamanı təhlükəsizlik qaydalarına riayət edilməsi, bu sahədə bilgilərin artırılması məqsədilə Şimal-Qərbi Regional Dövlət Yanğından Mühafizə İdarəsinin Ağdaş rayon şöbəsinin əməkdaşları ilə birgə təlim - məşq toplantısı keçirilib.

Tədbirdə uşaqları maarifləndirmək məqsədilə yanğın hadisələri zamanı mühafizə olunmaq, belə hadisə zamanı davranış qaydaları, fərdi və kollektiv mühafizə vasitələrindən istifadə qaydaları, mülki müdafiə qüvvə və vasitələrinin idarə olunması üzrə bacarıqlarının təkmilləşdirilməsi ilə bağlı müvafiq məlumatlar çatdırılıb, yanğının qarşısının alınması ilə bağlı

maarifləndirici söhbətlər aparılıb, uşaqları maraqlandıran suallara cavab verilib. Həmçinin xilasetmə alet və avadanlığından istifadə qaydası əyani şəkildə izah edilib.

Tədbirin sonunda məktəbin pedaqoji kollektivi və şagirdlər yanğından mühafizə əməkdaşlarına faydalı məsləhətlərinə və təlim-məşqlərə görə təşəkkür ediblər.

Ağdaş şəhər 8 nömrəli tam orta məktəbin direktoru Fəridə Qasımova müəllimlərə göstərilən dövlət qayğısından danışıraq ölkə başçısı İlham Əliyevə məktəbin müəllim-şagird kollektivi adından minnətdarlığını bildirib. Məktəblilərin fəvqəladə hallara hazır olmaları baxımından bu cür təlimlərin keçirilməsini yüksək qiymətləndirib.

“Yol hərəkətinin təhlükəsizliyi” mövzusunda maarifləndirici tədbir

Təhsil və Fövqəladə Hallar nazirliklərinin birgə təşəbbüsü ilə Siyəzən şəhər M.Müşfiq adına 2 nömrəli tam orta məktəbində rayon təhsil şöbəsinin və rayon polis şöbəsinin Dövlət Yol Polisi bölməsinin təşkilatçılığı ilə 25 fevral 2020-ci il tarixində “Yol hərəkətinin təhlükəsizliyi” mövzusunda maarifləndirici tədbir keçirilib.

Tədbirdə Siyəzən Rayon Polis Şöbəsinin DYP bölməsinin əməkdaşları, Siyəzən Rayon Təhsil Şöbəsinin nümayəndələri və məktəb rəhbərliyi iştirak edib. Tədbirin əsas məqsədi şagirdləri yol hərəkəti qaydaları haqqında məlumatlandırmaqdan ibarət olub.

Siyəzən RTŞ-nin əməkdaşı Xəlidişah Qədəşov çıxış edərək təşkil olunan tədbirin əhəmiyyətindən danışdı. Dövlət Yol Polisinin əməkdaşı, polis kapitanı

Dilşən Məmmədov şagirdlərə yol hərəkəti qaydalarını izah edib. Bununla yanaşı, piyadalarla bağlı baş vermiş qəzaların statistik göstəriciləri haqqında da məlumat verilib. Daha sonra Siyəzən şəhər 2 nömrəli tam orta məktəbin direktoru Rəşad Rəhmanov çıxış edərək tədbirin təşkilinə görə Siyəzən Rayon Polis Şöbəsi və Siyəzən Rayon Təhsil Şöbəsinin rəhbərliyinə təşəkkürünü bildirdi.

Şagirdlər məlumatlandırıldıqdan sonra onların iştirakı ilə öyrədilən nəzəri məlumatların praktiki olaraq tətbiqi üçün rollu oyun təşkil olub. Belə ki, şagirdlərdən bəziləri DYP-nin əməkdaşları rolunda çıxış edərək digər şagirdlərin övələcədən hazırlanmış və şərti işarələrlə təmin olunmuş piyada keçdikdə düzgün hərəkət qaydalarına nəzarəti həyata keçiriblər.

Tədbir Siyəzən şəhər M.Müşfiq adı-

na 2 nömrəli tam orta məktəbin şagirdlərinin əksəriyyəti məktəbə gedərkən rayon daxilindən keçən mərkəzi yoldakı piyada keçidlərindən istifadə etdiyi üçün

onların təhlükəsizliyinin təminatı baxımından böyük əhəmiyyət kəsb edir. Bu məzmununda tədbirlərin digər məktəblərdə də təşkilinə nəzərdə tutulub.

“Müalicə alan uşaqların distant təhsili” layihəsinə yeni tıbb müəssisəsi qoşulub

“Müalicə alan uşaqların distant təhsili” layihəsinin açılış mərasimi keçirilib. Açılış mərasimi Bakı şəhəri 5 nömrəli Uşaq Yolxucu Xəstəliklər Xəstəxanasında baş tutub.

Layihə xüsusi qayğıya ehtiyacı olan uşaqların fasiləsiz və keyfiyyətli təhsil almalarına dəstək olmaq məqsədi daşıyır.

Heydər Əliyev Fondunun vitse-prezidenti Leyla xanım Əliyevanın təşəbbüsü, Təhsil Nazirliyinin dəstəyi ilə “Distant bilik” Mərkəzi tərəfindən həyata keçirilən layihə çərçivəsində uşaqlar üçün müalicə dövründə maraqlı və yaradıcı təhsil imkanlarından bəhrələnmək və sosial həyata adaptasiya üçün şərait yaradılır. Ötən il əvvəlcə Milli Hematologiya və Transfuziologiya Mərkəzində başlanılan layihəyə Talasemiya Mərkəzi də qoşulub, bu ildən isə 5 nömrəli Uşaq Yolxucu Xəstəliklər Xəstəxanasında da layihənin icrasına başlanılır.

Açılış mərasimində Təhsil Sisteminin İnformasiyalaşdırılması İdarəsinin baş məsləhətçisi Fərid Hüseynov layihə çərçivəsində müalicə alan uşaqların nazirlik tərəfindən müvafiq İKT avadanlıqları, internetə çıxış və dərş vəsaitləri ilə təmin olunması barədə məlumat verib. Qeyd edilib ki, yeni qoşulan tıbb müəssisəsinə də 20 noutbuk verilib, müəssisədə şəbəkə infrastrukturunu yaradıb və ilk distant dərşlərin tədrisinə başlanılıb.

Bildirilib ki, uşaqların xəstəliyi nəzərə alınaraq, layihə çərçivəsində keçirilən fənlər fərdi yanaşma prinsipinə əsasən interaktiv formada tədris olunur. Ümumi tədris fənləri üzrə dərşlər həm distant, həm də canlı formada keçirilir. Layihə uşaqların müalicə dövründə təhsil imkanlarından faydalanmalarına, yeni texnologiyalarla işləmək bacarıqlarının formalaşmasına, onların cəmiyyətə inteqrasiyasına və müalicə dövrünün daha rahat keçməsinə töhfə verir.

Peşə seçənlərin uğur hekayələri

← Övvəlki səh.1

Ruhiyyə DAŞSALAHLI

Ən uzaq görünən xəyal belə bir anda gerçək olur. Bugünkü şagirdlərin oturub mənim uğurlarımı dinlədiyi yerdə bir neçə il əvvəl mən də başqalarının uğur hekayələrini dinləmişəm. Yeri gəlib, hətta uğurlarını dinlədiyim peşəkarlara qibtə belə elmişəm. Ancaq indi mən öz hekayəmi danışiram. Buna görə çox seviniyəm”.

“Açıq qapı günü”

Bu günlərdə “JW Marriott Absheron Bakı” otelində “Açıq qapı günü” vardı. Abbas Hüseynzadənin də qəhrəmanı olduğu həmin gün otelə xeyli qonaq yığılmışdı. “JW Marriott Absheron Bakı” otelinin xüsusi təşəbbüsü ilə təşkil edilən tədbir orta təhsil müəssisələrinin şagirdlərinin iştirakı ilə keçirilirdi. Belə ki, Bakı şəhərinin müxtəlif orta təhsil müəssisələrində təhsil alan şagirdlər, onların valideynləri və ümumtəhsil müəssisələrində peşəyönümü işini aparın koordinatorlar əspazlıq peşəsinə gedən yolum yaxın, ya uzaq olduğunu o yolum yolçularından öyrənməyə çalışdı. Yol yaxınkən dönsünlərmi, yoxsa daşına-kəşəyinə, hamarına-cuxuruna, daha doğrusu üstünə hopan iyinə-qoxusuna baxmadan irəliləsinlərmi? Təbii ki, aralarında qərarlısa da vardı, ancaq qərarlısızlar daha çox idi. “JW Marriott Absheron Bakı” otelinin Peşə Təhsili üzrə Dövlət Agentliyi ilə birgə təşkil etdiyi tədbir də məhz düşüncələrdəki qərarlısızlığı aradan qaldırmağa, hədəfini seçməkdə tərəddüd edənlərin yolunu işıqlandırmaya, bir neçə il sonrakı gələcəyi daha aydın görmələrinə yönəlmişdi. “Kim özünü harda görür?”, “Bir neçə il sonra kim harda ola bilər?”, “Necə edə bilərlər ki, aldıqları təhsil təcrübəyə əsaslınsın, təcrübə peşəkarlığa çevrilsin?”.

İki saat ərzində bu suallara cavab tapmağın, qərarlısızlığı qətiyyətlə çevrilməyi mümkünsüz görünü bilər. Buna baxmayaraq, təşkilatçılar qərarlı idi. Elə bu qətiyyətlə əsas məqsədi ölkədə turizm-xidmət sahəsində maraqlı olan, gələcəyi otel-xidmət sahəsində görmək istəyən gənclərin maarifləndirilməsi və bu istiqamətdə mövcud karyera fürsətləri barədə məlumatlandırılmanın aparılmasından ibarət olan tədbirin uğurunu təmin etdi. Bu uğurun təmin olunmasında payı olanların duzu, süfrəsinin bərəketi ilə ucalanlar idi. Başqa sözlə, Abbas orda tək deyildi. Hazırda otelə çalışan peşə təhsil müəssisələrinin başqa məzunları – Ellada Əliyeva, Həqiqət Həsənova, Səbinə Xəlilova və Səbuhi Əlili əspaz libaslarını geyinib çömçə-qazanı əllərinə almalarından keçən bir neçə il ərzində əldə etdikləri uğurlardan danışdılar.

“Burada təcrübə keçdim, indi işə işləyirəm”

Məsələn, Ellada Əliyeva otelində İtalyan restoranında soyuq yeməklər bölməsində çalışmaqdan, böyük maraqlarından, bitməyən həvəsindən söhbət açdı: “Otelin şirniyyat bölməsində təcrübə keçdim. Elə həmin dövrdə də anladım ki, əspazlıq öyrənməklə bitməyəcək bir peşədir. Əvvəlcə əspaz Məhərrəm Uçar bu işin sirrini öyrətdirdi mənə. Artıq “OroNero Bar & Ristorante”-in İtalyan baş əspazı Françesko Lattaroludan İtalyan mətbəxinə öyrəndim. Çünki mənə başqa xalqların mətbəxi də cəlb edir”.

Ellada deyir ki, arzulanıb və arzusu reallaşdı: “JW Marriott Absheron Bakı” otelində işləməyi arzulayırdım. Bu arzuyla da müraçiet etdim və qəbul olundum. Düşünürəm ki, şanslıydım. Şanslı olduğum üçün də

“JW Marriott Absheron Bakı” qapılarını məktəblilər üçün açdı

burada məni öyrətmək istədilər. Otelin qaydalarını öyrəndim, gülərlük kollektivi ilə bir yerdə işləmək imkanı qazandım. Burada təcrübə keçdim, indi işə işləyirəm”.

“Daha çox öyrənmək, daha peşəkar olmaqdır”

Həqiqət Həsənovanın əspazlığa həvəsi işə aildən gəlir. Onun anası əspaz olub. Odu ki, qızı da bu peşəyə həvəs göstərib. Yaşı artıqca, marağı da böyüyüb. Uşaqlıqından başlayan həvəs getdikcə marağa, hətta hədəfə çevrilib. Səhnədə oturub özünü uğur hekayəsini danışır. Özü də kimə? Özümdən yaşca o qədər də fərqlənməyən şagirdlər. Dediyyə görə, əspaz olmağa qərarlı olandan sonra “ASAN Peşə” vasitəsilə sənədlərini əspazlığa verib. 5 nömrəli Bakı Peşə Liseyinin tələbəsi adını qazanandan sonra həyatında bir çox dəyişikliklər olub. Əvvəlcə Peşə Liseyində aldığı təhsil və təcrübə ilə əspazlığa gedən yolda ilk çıxırımı açdı: “Əspazlıqda yaxşı təcrübə qazanmaq üçün ən ideal yer otellərdir. İstər avadanlıq, istər kollektivlə çalışmaq, istərsə də menyü və peşəkar əspazlarla çalışmaq imkanını məhz otelərdə əldə etmək olur. Mən də bu otelə müraçiet etdim. Müsahibəyə dəvət etdim. Müsahibədən uğurla keçib “Fireworks Urban Kitchen” restoranının “stakehouse” bölməsində təcrübə keçdim. Bu dövrdə mətbəxə olan həvəsimi gördülər və təcrübəmin sonunda işləmək üçün dəvət aldım”.

Həqiqətin fikrincə, insan xəyallarının arxasınca getməkdən qorxmamaq lazımdır: “Hər kəs sevdiyi peşənin arxasınca getməlidir. Öz peşəsində yeni şeylər öyrənməkdən yorulmamalı, yenilik etməyə çalışmalıdır. Daha çox öyrənmək, daha peşəkar olmaqdır”.

Oteləndən aldığı iş təklifinə əziyyətinin qarşılığı kimi baxır

Səbinə Xəlilova isə Bakı Turizm Peşə Məktəbindən məzundur: “Bu məktəbə getmədən bilmirdim ki, əspazlıq kimi peşələrə yiyələnmək üçün də məktəb oxuyub diplom alırsan. Ailəmin tövsiyəsi ilə “ASAN Xidmət” mərkəzinə yaxınlaşmışam qeydiyyatdan keçdim. Bakı Turizm Peşə Məktəbində təhsil müddətində təcrübəyə başladım. Mən “JW Marriott Absheron Bakı”nu seçdim. Buraya 4 nəfər gəlmişdik, ancaq 2 nəfəri seçib təcrübəyə qəbul etdilər. Həmin 2 nəfərdən biri də mən idim. Təcrübəm bitdikdə işə dəvət aldım. Dəvət məni çox sevindirdi. Çünki buna əziyyətimin qarşılığı kimi baxdım. Bu gün hər kəsə əminliklə deyə bilərəm ki, insan əziyyət çəkirsə, qarşılığını mütləq alır”.

Təcrübə keçəcəyi yeri özü seçdi ki...

Səbuhi Əlili 12 saylı Bakı Peşə Liseyinin məzununu, “JW Marriott Absheron Bakı”nun əspazıdır: “2014-cü ildə bir seçim etməliydim. Bu, hər kəsin başına ya gəlib, ya da gələcək. Mən də bir seçim edib əspaz olmağa qərar verdim. IX sinfi bitirib uşaqlıq arzumu

arxasınca getdim. 2016-cı ildə “ASAN Xidmət” vasitəsi ilə sənədlərini təqdim etdim və Bakı Peşə Liseyinin tələbəsi oldum. Təcrübə üçün məktəbimizin göndərdiyi yerə deyil, özüm seçdiyim yerə getmək istədim. Düşündüm ki, bu imkanı özüm əldə etsəm, daha çox çalışacağam və öyrənəcəyəm. Böyük kollektiv və müasir avadanlıqların olduğu bir yerdə işləmək, öyrənmək, təcrübə qazanmaq istədim. Ona görə də “JW Marriott Absheron Bakı”ya müraçiet etdim və seçildim. Otel sistemini görmək istəyirdim. Rövşən Tağıyevin komandasında işlədim. Moskva, İtaliya, Qazaxıstan kimi ölkələrdə işləyib təcrübə qazanan R.Tağıyevdən 3 il ərzində çox şey öyrəndim. Öyrənə biləcəyimi daha çox şey var. Ümid edirəm ki, gələcəkdə mən də onun kimi əspaz olaram”.

Onlar öyrənirlər

“JW Marriott Absheron Bakı”-də işləməyi özü üçün şans hesab edən bu gənclər öz uğur hekayələri ilə neçə məktəbliyə örnək olacağına, onları əspazlığa həvəsləndirəcəyinə inanırlar. Niyə də inanmasınlar? Onlar özü də bu yoldan keçməyiblərimi? Bakı Peşə məktəblilərinin artıq 20-yə yaxın məzununu “JW Marriott Absheron Bakı” otelinin əspazıdır. Məhərrəm Uçar, Martin Quintana, Françesko Lattarulo, Rövşən Tağıyevin komandasında hər biri əspazlığın sirrini öyrənir.

“Açıq qapı günü”ndə məktəblilərə mətbəxdəki hünərlərindən, sadəcə peşə təhsili müəssisələrinin gənc azərbaycanlı məzunları danışmadı. “JW Marriott Absheron Bakı” otelinin Əməliyyatlar üzrə direktoru Max Venturelli və baş direktoru Alper Can Bulcum da uğursuz orta təhsildən sonra, peşə təhsilinin uğur qapılarını onların üzünə necə açdığına diqqət çəkdilər.

Qabyuyanlıqdan başlayan yüksəliş: “Uğur öz əlimizdədir”

Max Venturelli “Z nəslini” ilə öz uğur hekayəsini bölüşürək dedi: “Səyahət etmək, yeni dostlar, tanışlar qazanmaq, yeni dil və mədəniyyətləri öyrənmək istəyirsinizsə, “Z nəslini”siz deməkdir. Sizdən çox böyük olsam da, bunları mən də istəyirdim və belə görürəm ki, mən də öz dövrimdə “Z nəslini”ndəndim. Sizin yaşınızda olanda mən də həyatıma necə davam edəcəyimi bilmirdim. 15 yaşım vardı, o qədər də yaxşı oxumurdum. Gələcəyimi necə quracağımı bağlı bir fikrim yox idi. O vaxt peşə məktəblilərinin mənim kimi yeniyetmə və gənclərə yaratdığı imkanlardan yararlandım”.

Karyerasına qabyuyan olaraq baş-

layan Maks Venturelli 8 ölkədə fəaliyyətdə olan məşhur otellərdə çalışıb: “Artıq Azərbaycandayam. Hesab edirəm ki, uğur öz əlimizdədir”.

Bərabər öyrənək, bərabər tətbiq edək və Azərbaycanı ən layiqli şəkildə təmsil edək

“JW Marriott Absheron Bakı” otelinin baş direktoru Alper Can Bulcum da peşə təhsilidir. Ən aşağı pillədən başlayıb sonradan yüksələnlərdən: “Mən də peşə təhsili aldım. Təhsilimi bitirdikdən sonra ən aşağı pillədən işə başladım. 2000-ci ildə Bakıya gəlib burda 2 il işlədim. Sonra Dubayda, Böhreyndə, Amerikada, Türkiyədə, İtaliyada çalışdım. İndi isə 20 il əvvəl ilk xarici ölkə olaraq işə başladığım yerə təkrar qayıtdım. Bakıya ikinci dəfə, 20 il sonra daha təcrübəli kadr olaraq qayıtdım. Bu dəfə başqa ölkələrdə əldə etdiyim təcrübəni burada paylaşmaq, öyrətmək istəyirəm. İndiyə qədər əlimdən gələnin ən yaxşısını etməyə çalışdım. Burada da məhz bunu edəcəyəm, ən yaxşısını”.

Alper Can Bulcum məktəblilərə, özünə peşə seçənlərə tövsiyə də verir: “Bir iş görəndə əlinizdən gələnin ən yaxşısını etməyə çalışın. Hazırladığınız hər yemək, təmizlədiyiniz otaq sizi təmsil edirimi? Göstərdiyiniz hər xidmət sizi ifadə edirimi?”.

Baş direktor deyir ki, təcrübəsini artırmaq istəyənlərə kömək etməyə hazırdırlar: “Otelimizdə Azərbaycan peşə məktəblilərinin tələbələrini lazımlı olan imkanı verir, şəraiti yaradır. Təcrübəyə cəlb etdiyimiz tələbələr bir çoxunu sonradan işə götürürük. İstəyirik bizimlə öyrənsinlər, bizimlə inkişaf etsinlər və yola da məhz bizimlə davam etsinlər. Bu gün Azərbaycanda peşə təhsilinə, peşə təhsili almaq istəyənlərə ən böyük töhfəmiz işi göstərməkdir. Çünki kitablardan oxuyaraq öyrənmək başqadır, tətbiq etmək tamamilə fərqlidir. Bərabər öyrənək, bərabər tətbiq edək və Azərbaycanı ən layiqli şəkildə təmsil edək”.

Bəs, “JW Marriott Absheron Bakı” otelində təcrübə keçmək, ya da burada işləmək üçün nə etmək lazımdır? Alper Can Bulcumun fikrincə, əvvəlcə insan resursları direktoruna müraçiet edilməlidir. Otelə mövcud iş imkanları və gələcək perspektivlər barədə danışın baş direktorun fikrincə, ayrı-ayrı bölmələr üçün müxtəlif keyfiyyətlər tələb edilir. Həmin keyfiyyətləri özümdə birləşdirənlər dəvət edildikləri görüşdə uğur qazanır və otelin qapılarını onların üzünə yavaş-yavaş açılır”.

Bəs, bu qapılar kimlərə – hansı keyfiyyət sahiblərinə açılır? “JW Mar-

riott Absheron Bakı” otelinin baş direktoru Alper Can Bulcum deyir ki, hər departament üçün fərqli keyfiyyətlər tələb edilir. Məsələn, əspaz olmaq istəyirsinizsə, ilk növbədə yemək bişirməyə həvəsli olmalısınız. Xarici dili bilməli, insanlarla münasibət qurmaqdan çəkinməməli, öyrənməyə həvəsli olmalısınız: “Qapalı insanlar birnəhəli olaraq uğursuzluğa düşür olurlar. Öyrənmənin sonu olmadığını anlamamız lazımdır. Mən baş direktoram. 15 ildir baş direktor vəzifəsini icra edirəm. Hər dəfə bu vəzifəyə təyin olunduğumda bir şey öyrənirəm. Öyrənməyin sonu yoxdur”.

Qarşıdakı aylarda məktəblilərə başqa qapılar da açılacaq

“Açıq qapı günü”nün qonaqlarından biri, Peşə Təhsili üzrə Dövlət Agentliyinin direktoru Pərviz Yusifov təşkilatçısını olduqları tədbirin hədəfinə çatdığını, belə tədbirlərin davamlı olacağını bildirdi: “Peşə təhsilinin uzun illər ərzində nüfuzu aşağı olub. Bu sahəyə maraqla göstərilməyib. Artıq ölkəmizdə peşə təhsilinə münasibəti dəyişdirmək istəyirik. Məktəblilərimizi, onların valideynlərini peşələrlə hələ orta məktəbdən tanış etmək, müəssisələrimizi və imkanlarımızı göstərmək, bu istiqamətdə məlumatlarını artırmaq istəyirik”.

P.Yusifovun fikrincə, ölkəmizdə inkişafda olan, iqtisadiyyatımızın aparıcı sektorlarından sayılan turizm və qonaqpərvərlik sahəsində aparıcı müəssisələrin hazırlanması və iqtisadiyyatımıza bu yolla töhfə vermək əsas hədəflərdəndir. Bu istiqamətdə Agentliyin ən yaxın tərəfdaşlarından biri “JW Marriott Absheron Bakı” otelidir: “Ancaq növbəti mərhələdə Absheron otellər qrupu və digər otellərlə də əməkdaşlığın genişləndirilməsi planlaşdırılır. “Açıq qapı günləri” başqa otellərdə də reallaşdırılacaq. Turizm Agentliyi və Otellər Assosiasiyası ilə bununla bağlı danışıqlar aparırıq. Yaxın aylarda belə tədbirlər başqa otellərdə də təşkil ediləcək”.

Üstəlik, həmin tədbirlər, sadəcə paytaxtdakı otellərdə deyil, bu sektoru ən çox inkişaf etdiyi, kadrlara, müəssisələrə ən böyük tələbatın hiss olunduğu bölgələrdə də həyata keçiriləcək: “Məsələn, Qəbələ, İsmayılıda ki otellərlə işləyirik. Aprel-may aylarında Qəbələdə də belə tədbirlər keçiriləcəyi planlaşdırılır”.

“Məktəblilərə seçim etmək üçün istiqamət veririk”

P.Yusifov onu da əlavə edib ki, artıq hansı regionda hansı peşələrə ehtiyac olduğu müəyyənləşdirilib: “Xidmət, qonaqpərvərlik və ümumiyyətlə, turizm sahəsinə ümumi tələbat çox böyükdür. Eyni zamanda buraya maraqla da getdikcə artır. Hesab edirəm ki, tələbatla yanaşı, bu sahə üzrə ixtisaslaşanların dərhal iş tapması da bu ixtisaslara maraqlı artıran səbəblərdəndir. Əspazlıq tələbatın hiss olunduğu bir nömrəli peşədir. Xidmət, təmizlik işçiləri olmaq istəyənlər hələlik azlıq təşkil edir. Təəssüf ki, məktəblilər özünü bu vəziyyətdə görmürlər. Təqdimatlarda məqsədimiz odur ki, məktəblilərə başa salaqlar ki, onların daha yüksək vəzifələrə yolu məhz aşağıdan keçir”.

Hazırda peşə məktəblilərində təhsil alanların çoxunun ali təhsili olduğunu vurğulayan direktorun sözlərinə görə, əmək bazarına daha yaxın istiqamət olduğundan peşə təhsili səviyyəsi müasir kadrlar üçün ən optimal variantdır: “Ali təhsilini yarımçıq qoyan, yaxud ali təhsil alsada, iş tapmayan gənclər sonradan çıxış yolunu peşə məktəblilərində təhsil almaqda görürlər. Peşə təhsili əmək bazarına daha yaxın istiqamətdir və yeni nesil özü qərar verməlidir. Ola bilsin ki, hansısa sahədə xüsusi bacarığı olan şagird müxtəlif səbəblərdən ali təhsilə yönəldilib. Halbuki o, qabiliyyəti olan bir istiqamət üzrə, sadəcə peşə təhsili almaqla böyük nəticələr əldə edə bilər. Ona görə də biz məktəblilərə seçim etmək üçün onlara istiqamət verməyə çalışırıq. Valideynlərin bu seçimdə müəyyən roluna da, harda, hansı ixtisas üzrə təhsil alacağına müasir gənclər özləri qərar verməlidirlər”.

Əspaz olmayacaqlar, amma...

Maraqlıdır, baş, görəsən, dinlədikləri uğur hekayələri məktəblilərin düşüncəsində hansı iz buraxdı? Açıq qapıdan girən şagirdlərdən kim əspaz olmağa qərar verdi?

162 nömrəli tam orta məktəbin IX sinif şagirdi Heydər Cəfərov üçün maraqlı gün olsa da, əspazlıq barədə eşitdikləri mühəndis olmaq arzusunun önünə keçə bilməyib. Ancaq əspazlıq da onun üçün maraqlıdır. Maraqlandığı üçün də burdadır: “Arada kartof qızardam. Sadə yeməklər bişirə bilərəm. Bütün yeməkləri bişirə bilməsəm də, daşdan yumşaq hər şey yeyirəm. Yeməyi çox sevirəm”.

Arif Nurməmmədov üçün də əspazlıq, sadəcə ac qalmamaq üçün qazanı əlinə alacağı uzaq bir peşədir. IX sinif şagirdidir. Bir neçə dəfə yemək bişirməyə cəhd edib. Amma cəhdləri uğursuz olub: “Yandırdım yeməyi. Həm də əlimin duzu yoxdu. Yandırmayanda da dadsız olur”.

Məktəblilər “Şahplov” bişirdilər

Alyona Salahova isə 63 nömrəli tam orta məktəbin şagirdidir. Çox da ki, dünyanın məşhur əspazları kişidir. O da bu peşədə öz sözünü deyə bilər. IX sinif şagirdi əspazlığa xüsusi həvəs göstərib. Usta əspaz Rövşəninin yanında “Şahplov” bişirir. IX sinfi bitirib orta ixtisas təhsili müəssisələrinə keçirilən qəbul imtahanlarında iştirak edəcək. Sonradan kurs keçərək əspaz olmaq istəyir. Yemək bişirməyi yemək yeməkdən daha çox sevdi: “Hər şey bişirə bilmirəm. Kartofla toyuq qızartmışam, mərci şorbası bişirmişəm. “Şahplov” bişirməyi öyrənmək istəyirəm. Ona görə burada əspazla bişirdiyim ilk “Şahplov”u heç vaxt unutmayacağam. Dadına baxdım, çox ləzzətli olub. İstəyirəm ki, hər şey bişirə bilim. Ancaq ən çox türk mətbəxinə maraqlıyıram”.

Şagirdlərin böyük marağına səbəb

Texnoloji tərəqqinin digər üzü

Daha rahat həyat, yoxsa tam nəzarət altında?

← Övvəli səh.1

Rüstəm QARAXANLI

Düzdür, onları elə istehsal etmək olar ki, mexanizmlərinə xüsusi önləyici çiplər yerləşdirilər və bizim üzərimizdə hökranlıq barədə düşüncələr. Vaxtilə Ayzek Azimov özünün “Robot texnikasının üç qanunu” kitabında bu barədə yazıb. Ancaq insanların içində elələri tapılacaq ki, düşüncələr: bir baxım görünməndən ağıllı kompüter həmin çiplərsiz nə edəcək?”

R.Uotsonun fikrincə, daha təhlükəli tendensiya kimi kompüter, robot və nanotexnologiyaların birliyini nəzərdən keçirmək olar. Çünki bu birlik özlərini istehsal edən maşınların hazırlanmasına yol açır bilər. Belə bir maşını tək intellekt deyil, həm də zəka ilə təmin etsək, daha bir sualın qarşısında qalacağıq: maşın formasında daimi yaşamaq yaxşıdır, yoxsa 50-60 il ikiayaqlı canlı olaraq?

BT şirkətinin Böyük Britaniyadakı futuroloji şöbəsinin rəhbəri Yan Pirson ehtimal edir ki, XXI əsrin ortalarında insanlar beynlərini kompüterə yükləməyi bacaracaqlar. Əgər insan beyni bundan sonra baş verənlərə reaksiya verə bilsə, bəşəriyyət iki hissəyə bölünəcək: təbii və süni dizayn edilmiş. Futuroloqlar bu anı “sinqulyarlıq” adlandırlar. Maşınlar elə bir inkişaf mərhələsinə çıxacaqlar ki, insanlar onların gücü və imkanlarını hesablamaya iqtidarında olmayacaqlar. A.Azimov belə robotların peyda ola biləcəyindən hələ 1942-ci ildə yazırdı.

İradə azadlığı mövcud deyil?

Kifayət qədər mübahisəli ideyaya görə, insanın iradə azadlığı mövcud deyil və bizim özəl xüsusiyyətlərimiz genlərimiz tərəfindən müəyyən olunur. Əgər bu ehtimal öz təsdiqini taparsa, olduqca mürəkkəb bir vəziyyət hökm sürür: insanlar öz hərəkətlərinə görə məsuliyyət daşımaqdan imtina edə bilərlər. Təsəvvür edin ki, cəmiyyət uşaqların gen strukturuna baxıb böyük ehtimalla onun gələcəyindən xəbərdar olacaq. Başqa sözlə, “Gələcək cinayətlər şöbəsi” çox asanlıqla gen mühəndisliyindən yararlanaraq hər bir insanın şəxsiyyətində korrektorlar edə bilər. Vəziyyəti daha bir məqam qəlizləşdirir. Belə bir ehtimal da var ki, intellekt səviyyəsi müxtəlif etnik və cinsi qruplarda gen nöqtəyi-nəzərdən fərqli səviyyələrdədir. İndi təsəvvür edin ki, bu ehtimal elmi şəkildə təsdiqini taparsa, dünyada nə baş verər? Zorakılıq öz yerində. İnsan iradəsinə inamın sonu ilə bərabər hüquqları və qanunları da tarixin tozlu küncünə atmış olarıq.

Texniki yeniliklər insanın özəl həyatına müdaxilə nöqtəyi-nəzərdən ciddi problemlərə yol açır. “Toyota” şirkətinin əməkdaşı professor Piter Robertson hazırda belə bir yenilik üzərində çalışır: bu şirkətdən olan maşını oturan kimi, süni intellekt sizin hansı əhvalda olduğunuzu biləcək. Sonrasını texniki məsələdir: sizi şənləndirmək üçün avtomobil yaxındakı restorandan keçməyinizi də “təklif edə” bilər, əhvali-ruhiyyəyinizi qaldıran musiqi seçimini də. Bu sarıdan insan fantaziyası hər zaman zəngin olub. İndi təsəvvür edək ki, belə bir keşf sığorta şirkətlərinin əlinə keçdi.

Vəssalam! Onları aldatmaq olar? Yaxud gedirsən banka kredit götürməyə, deyirlər bir dəqiqə, baxaq görək bizi aldadırsan, yaxud həqiqətən də pulumuzu qaytara biləcəksən. Beləliklə, yaxın dövr üçün alimlərin qarşısında duran əsas məqsədlərdən biri elə bir proqram təminatçısı hazırlamaq olacaq ki, istehlakçının istəkləri və bu istəklərin dinamikasını nəzərə almış olsun. Bu proqramın əsasında insan zəkasına bənzər və keçmiş nəzərə alan neyron şəbəkələri dayanacaq.

Hazırda daha bir maraqlı sahə hərbi toqquşmaların proqnozlaşdırılmasıdır. Almaniyada, ABŞ və Avstraliyadan olan futuroloqlar bu mövzu üzərində işləyirlər. Vaşinqtonda ərəşəyə gəlmiş xüsusi proqrama əsasən, hərbi münafiqələrin necə bitəcəyini bəribaşdan proqnozlaşdırmaq mümkün olacaq. Model bir sıra faktorlara əsaslanacaq ki, bunların içində tarixdən tutmuş hərbi potensialadək, hətta münafiqənin baş verəcəyi zaman hava şəraiti, döyüş səhnəsinə daxil olan çayların eni və mərmilərin uçuş sürətini də qeyd edə bilərik. R.Uotson yazır ki, belə bir model seçkilərdə də aktiv istifadə olunacaq. Təşviqat kampaniyasının müəyyən anında bilinəcək ki, hansı namizəd qalib olacaq.

Nəzarət altında

Yaxın gələcəyin nou-hauları sırasında Uotson radiodalğalı identifikasiya, sensorlu hissəciklər və “ağıllı toz”u qeyd edir. Bunların hər birinin vahid missiyası olacaq: informasiya toplamaq. Xırda “ağıllı” qurğular vasitəsilə ətrafımızda baş verən hər şeydən xəbərdar olacağıq. Özü də bu qurğular bioloji varlıqlara quraşdıracaq, miqyaslı nəticələr əldə edə bilərik. Məsələn, milçəklər, qarışqalar və hörmüçəklər. Üzərlərində belə qurğularla yerin dibinə, hər künc-bucağa daxil

ola biləcəklər. Və... bizə nə zaman zəlzələ, sunami və ya digər təbii fəlakətlərin baş verə biləcəyinə dair zəngin məlumatlar ötürəcəklər. Təsəvvür edirsiniz?! Bu, çox maraqlı və eyni zamanda qorxulu tendensiya. Belə çıxır ki, hər tərəfdən bizi izləyən, çəkən, dinləyən qurğularla əhatə olunacağıq. Bu, özəl həyatın sonu deyilmi?

Bəlkə neqativ fəsadlar barədə yekunlaşacaq? Bir qədər də pozitiv ehtimallar haqqında. Belə kiçik sensorlu qurğular biz bilərəkdən geyimlərimizə quraşdırıla bilər. Onların vasitəsilə dünyanın harasında oluruqsa olaq, itməyəcəyik. Yaxud paltarayuan maşınlarla elə “ağıllı” qurğular birləşdirmək olar ki, pal-paltarımızı zədələməsinlər. Belə texniki yeniliklər bizim gündəlik həyatımızı planlaşdırmağımıza da yardım edə bilərlər. Məsələn, onlar bizim nə etdiyimizi, nəyi sevdiyimizi, nədən nifrət etdiyimizi izləyirlər və bu reallığa uyğun xidmətlər təklif edirlər. Ağıllı telefonlarımız analarımızla hansı müddətdən bir danışdığımızı hesabatını aparırlar və vaxtı çatanda bizi xəbərdar edirlər: övlad, anamı unutma!

Yeni texnologiyalar həmişə ilkin mərhələdə müqavimətlə rastlaşır. Məsələn, indi mobil şəbəkənin neqativ fəsadları barədə çox danışılır. Ancaq vaxtilə düşünürdülər ki, teleqrafın köşfi havanın hərəkətinə təsir edəcək. Yaxud avtomobillər və qatarlardan kütləvi istifadə müxtəlif fiziki və psixi üzüntülərə səbəb olacaq. Uotson yazır: “Bir dəfə 80 yaşlı bir kişi ilə söhbət etdim. Dedi ki, indiki texnoloji qorxular vaxtilə elektrik dirəkləri ilə də bağlı mövcud idi”. Biz nə tarixi, nə də texnoloji tərəqqinin qarşısını ala bilərik. Yeganə yol hər bir yenilikdən pozitiv məramlar üçün yararlanmaqdır.

(ardı var)

Tələbələr iş dünyasına nə dərəcədə hazırdır?

← Övvəli səh.1

Oruc MUSTAFAYEV

2000-ci ildəki ilk sorğusundan sonra PISA gənclərdən 30 yaşında hansı işə başlamaq istədiklərini soruşub. Bugünkü 15 yaşlı uşaqların təxminən yarısı özünü 21-ci əsrin işlərindən daha çox, 19-cu və 20-ci əsrlərin işləri olan və rəqəmsallaşmanın artması ilə bağlı olan 10 fərqli işdə görür. Gənclərin karyera istəkləri çox vaxt dar, qeyri-real, sosial amillər baxımından təhrif olunur. Üstəlik, gənclərin avtomatlaşdırmanın iş yerlərini dəyişdirməsi ehtimalı barədə məlumatlı olmalarına dair şübhələr var.

Yeniyyətlərin karyera gözləntiləri azalır

OECD-nin “İş arzuları: yeniyyətlərin karyera istəkləri və gələcək iş” adlı yeni hesabatına əsasən, yeniyyətlərin karyera gözləntiləri iş yerlərinin məhdud dairəsinə qədər daralır. Son 20 ildə əmək dünyasında böyük dəyişikliklər yeniyyətlərin az sayda peşələrə daha çox konsentrasiya olunmuş karyera ilə bağlı gözləntilərinə az təsir göstərmişdir.

Hesabatda qeyd olunur ki, 41 ölkədə aparılmış sorğunun nəticələrinə əsasən oğlanların 47% , qızların isə 53% 30 yaşda ən populyar 10 iş yerindən birində işləməyə iddialıdır. 15 yaşlı yeniyyətlərin PISA proqramı çərçivəsində son tədqiqatının nəticələrinə əsaslanan bu rəqəmlər peşələrə bağlı gözləntilərin daralmasını nümayiş etdirir. Bu rəqəmlər PISA tədqiqatının başlanıldığı 2000-ci ildən bu günə kimi oğlanlar üçün 8 faiz, qızlar üçün 4 faiz artıb. Məruzədə deyilir ki, iş seçiminin daralması əhəlinin daha az təminatlı təbəqələrindən, eləcə də oxu, riyaziyyat və təbiət elmləri üzrə PISA testlərində daha zəif nəticələri olan gənclər üçün xüsusilə xarakterikdir.

Sosial şəbəkələrin yaranması və ya iş yerlərində süni intellekt texnologiyalarının sürətlənməsi dövrünə qədər, 20-ci və hətta 19-cu əsrin həkim, müəllim, iş menecerləri, mühəndislər və polislər kimi ənənəvi peşələrin gənclərin təxəyyülünü cəlb etməkdə davam edir.

OECD: “Təhsil sistemləri bacarıq və istedadların əmək bazarına yönəldilməsində mühüm rol oynaya bilər”

Yüksək nailiyyətlər heç də həmişə potensialın reallaşdırılmasına yönəldilmir

Adıçəkilən hesabatın əsas nəticələrinin müzakirə edildiyi Davos İqtisadi Forumunda çıxış edən OECD-nin Təhsil departamentinin direktoru Andreas Şleyxer bildirib:

Əmək bazarının tələbləri ilə potensial işçilərin bacarıq dəstə arasındakı boşluq böyüdükcə ölkələr iqtisadi çiçəklənməni təmin etmək və heç kimin geridə qalmaması üçün bacarıq tədarükünü uyğunlaşdırmalıdır. Təhsil sistemləri bacarıq və istedadların əmək bazarına yönəldilməsi istiqamətində həlledici rol oynaya və gənclərə öz imkanlarını düzgün qiymətləndirməyə kömək edə bilər.

“Gənclərin əksəriyyətinin öz gələcək iş yerlərini daha çox müəllimlər, hüquqşünaslar və ya biznes menecerləri kimi ən məşhur, ənənəvi peşələrin kiçik bir siyahısından seçməsi narahatlıq doğurur. Sorğular göstərir ki, çox sayda yeniyyətə, xüsusilə də rəqəmsallaşdırma nəticəsində ortaya çıxan yeni iş növlərinə məhəl qoymur və ya onlarla tanış deyil”.

Sənəddə peşəkar mütəxəssis hazırlığı ilə məşğul olan ölkələrdə yeniyyətlərin karyera arzularının daha geniş spektrindən bəhs olunur. Məsələn, Almaniyada və İsveçdə 10 gənclərdən ən azı 4-ü 10 iş yerinə maraq göstərir. İndoneziyada oğlanların 42% müəssisə rəhbəri, müəllim, hərbi qulluqçu, qızların 52% həkim peşələrini seçir. Almaniyada yeniyyətlər karyera maraqlarının daha geniş spektrini nümayiş etdirirlər ki, bu da əmək bazarında tələbatın real qanunauyğunluqlarını daha yaxşı əks etdirir.

Gender amili güclü təsir göstərir.

tərməkdə davam edir. PISA testlərində yüksək qiymət alan tələbələr arasında, əksər hallarda elm və texnologiya sahələrində işləməyi hədəfləyən oğlanlar üstünlük təşkil edir. Bu məlumatlar da göstərir ki, yüksək nailiyyətlər heç də həmişə potensialın reallaşdırılmasına yönəldilmir. Cəmiyyətin ən həssas təbəqələrindən olan yüksək hazırlıqlı gənclər ən imtiyazlı sosial qatlardan olan və PISA tədqiqatlarında yüksək ballara malik olanlarla müqayisədə orta hesabla dörd dəfə daha az ambisiyalıdır.

Məruzədə gənclərin karyera arzularının təhsil və ixtisas səviyyələrinə tez-tez uyğun gəlmədiyi qeyd olunur. Bu problemin həlli iş dünyası ilə sıx qarşılıqlı əlaqədə effektiv peşə rəhbərliyi sistemlərinin təmin olunmasını tələb edir.

Hesabatda gənclərin karyera qurma seçimində və istəklərində sosial və ailə vəziyyətinin əhəmiyyəti, həmçinin əmək bazarının ehtiyacları ilə bağlı aydın siqnallara ehtiyac olduğu bildirilir.

Tələbələrin karyera gözləntiləri bacarıqlarına uyğun gəlirmi?

OECD-nin məruzəsində qeyd olunur ki, yeniyyətlik insanların yetkin yaşa hazırlaşmağa başladığı dövrdür. Yeniyyətlər gələcək iş həyatları ilə əlaqədar vacib qərarlar qəbul etməlidirlər, məsələn, hansı təhsil sahəsi və ya təhsil növü ilə məşğul olacaqlar. Bununla

birlikdə, gənclər çox vaxt özlərinə açıq olan məşğulluq və karyera imkanlarının genişliyi barədə kifayət qədər məlumat əldə etmirlər; onların karyera və təhsil istəkləri əksər hallarda şəxsi keyfiyyətləri ilə daha çox müəyyən edilir. Bu, əmək bazarındakı mövcud bərabərsizlikləri qorumaqla yanaşı, həmin tələbələrin tezliklə daxil olacağı, xüsusən sürətli texnoloji tərəqqi şəraitində əmək bazarının ehtiyaclarına uyğun gəlməyəcək gözləntilərə səbəb ola bilər. Əmək bazarının tələbləri ilə potensial işçilərin bacarıq dəstə arasındakı boşluq böyüdükcə ölkələr iqtisadi çiçəklənməni təmin etmək və heç kimin geridə qalmaması üçün bacarıq tədarükünü uyğunlaşdırmalıdır. Təhsil sistemləri bacarıq və istedadların əmək bazarına yönəldilməsi istiqamətində həlledici rol oynaya və gənclərə öz imkanlarını düzgün qiymətləndirməyə kömək edə bilər.

Azərbaycan Respublikası Nazirlər Kabinetinin yanında operativ qərargahın MƏLUMATI

Koronavirus (COVID - 19) infeksiyasının Azərbaycan ərazisində yarada biləcəyi təhlükənin qarşısının alınması məqsədilə təxirəsalınmaz tədbirlər davam etdirilir. Yoluxma hallarının qarşısının alınması, bu sahədə aparılan müvafiq profilaktik tədbirlərin effektivliyinin yüksəldilməsi, ölkə ərazisində yerləşən bütün təhsil müəssisələrində tibbi-profilaktik, dezinfeksiyaedici və digər qabaqlayıcı tədbirlərin intensivləşdirilməsi məqsədilə 2020-ci ilin mart ayının 3-dən 9-dək (ilk tədris günü mart ayının 10-u müəyyən edilir) bütün təhsil müəssisələrində tədris, təlim-tərbiyə prosesinin dayandırılmasına və bununla bağlı bütün tədbirlərin təxirə salınmasına dair qərar qəbul olunmuşdur. Bu müddət ərzində Təhsil Nazirliyinə və tabeliyində təhsil müəssisələri olan müvafiq icra hakimiyyəti orqanlarına bütün təhsil müəssisələrində tibbi-profilaktik və dezinfeksiyaedici tədbirlərin davam etdirilməsi tapşırılmışdır.

Təhsil müəssisələrində tibbi-profilaktik və dezinfeksiyaedici tədbirlər aparılır

Niyazi RƏHİMOV

Koronavirus (COVID - 19) infeksiyasının qarşısının alınması məqsədilə bütün təhsil müəssisələrində tibbi-profilaktik, dezinfeksiyaedici tədbirlər davam etdirilir.

Bakı, Sumqayıt, Şirvan, Gəncə şəhərləri, Xaçmaz, Ucar, Qax, Qazax, Ağdam, Samux, Ağsu rayonları da daxil olmaqla digər şəhər və rayonlarda profilaktik tədbirlər intensivləşdirilib. Görülən işlərin effektivliyinin yüksəldilməsi məqsədilə bütün təhsil müəssisələrində martın 3-dən 9-dək tədris prosesi dayandırılıb. Bu müddət ərzində Təhsil Nazirliyinə və tabeliyində təhsil müəssisələri olan müvafiq icra hakimiyyəti orqanlarına bütün təhsil müəssisələrində tibbi-profilaktik və dezinfeksiyaedici tədbirlərin davam etdirilməsi tapşırılıb.

5 nömrəli Bakı Peşə Məktəbində proses media nümayəndələri tərəfindən izlənilib

Martın 4-də bu işlə əlaqədar olan qurumun nümayəndələri paytaxtın Buzovna qəsəbəsində yerləşən 5 nömrəli Bakı Peşə Məktəbində dezinfeksiya işləri aparıb. Proses media nü-

mayəndələri tərəfindən də izlənilib.

Təhsil Nazirliyinin İctimaiyyətlə əlaqələr sektorunun müdiri Cəsarət Valehov proses haqqında KİV nümayəndələrinin suallarını cavablandırıb. Nazirlik rəsmisi bildirib ki, ölkə üzrə bütün təhsil müəssisələrində tibbi-profilaktik vəziyyətə nəzarət gücləndirilib, dezinfeksiya işlərinin və qabaqlayıcı tədbirlərin həyata keçirilməsi intensivləşdirilib. Hazırda 3 minədək təhsil müəssisəsində artıq dezinfeksiya işlərinin aparıldığını deyən C.Valehov onu da qeyd edib ki, digər təhsil müəssisələrində də dezinfeksiya işlərinin aparılması prosesi davam etdirilir.

Əfqan ABDULLAYEV,
professor

Son bir neçə müddətdir dünya gündəmini tamamilə zəbt etmiş koronavirus bəlası hamının ən çox maraqlandırdığı və narahat olduğu bir mövzuya çevrilmişdir. Öz coğrafiyasını durmadan genişləndirən bu "arzuolunmaz qonaq" qlobal olaraq bütün sahələri - iqtisadiyyatı, siyasəti, mədəniyyəti, maliyyəni, turizmi və s. öz ritmindən çıxara bilməmiş, indi də daha çox insanın əhatə olunduğu təhsil prosesinə təsirini göstərməkdədir.

Heç şübhəsiz ki, insanın sağlamlığının hər şeydən önəmli olduğu nəzərə alınaraq bütün dünyada adekvat addımlar atılmağa başlanmışdır, o cümlədən də Azərbaycanda. Nazirlər Kabinetinin müvafiq qərarı ilə yoluxma hallarının qarşısının alınması, bu sahədə aparılan müvafiq profilaktik tədbirlərin effektivliyinin yüksəldilməsi, ölkə ərazisində yerləşən bütün təhsil müəssisələrində tibbi-profilaktik, dezinfeksiyaedici və digər qabaqlayıcı tədbirlərin intensivləşdirilməsi məqsədilə 2020-ci ilin mart ayının 3-dən 9-dək (ilk tədris günü mart ayının 10-u müəyyən edilir) bütün təhsil müəssisələrində tədris, təlim-tərbiyə prosesinin dayandırılmasına, bütün kütləvi tədbirlərin təxirə salınmasına dair qərar qəbul olunmuşdur. Bu müddət ərzində Təhsil Nazirliyinə və tabeliyində təhsil müəssisələri olan müvafiq icra hakimiyyəti orqanlarına bütün təhsil müəssisələrində tibbi-profilaktik və dezinfeksiyaedici tədbirlərin davam etdirilməsi tapşırılmışdır. Heç şübhəsiz ki, çox lazımlı və vaxtında atılmış addım oldu.

Bes, bu bələnin yayıldığı digər ölkələrdə təhsil sahəsində hansı addımlar atılmışdır?

Bu həftənin əvvəlinə olan məlumata görə, 70-dən çox

ölkəni bürüyən bu virusla 90000-dən çox insan yoluxmuşdur və bu say durmadan artır. Avropada, daha çox da İtaliyada qeyd olunan yoluxma halına görə bu ölkənin şimal hissəsində yerləşən universitetlərdə artıq iki həftədir ki, dərslər dayandırılmışdır. Dünyədən başlayaraq isə bu tədbirlər İtaliyanın digər bölgələrində də həyata keçirilməyə başlamışdır. Vəziyyətdən çıxış yolu kimi universitet professorları hələlik on-line dərslər vasitəsilə müəyyən olunmuş proqram yerinə yetirirlər və ümid edirlər ki, bir neçə həftədən sonra normal dərslərə başlayacaqlar. Müəllimlər öz normal işlərinə davam edirlər, tələbələr də istədikləri zaman onlara ofis saatlarında baş çəkə bilərlər.

Əksər ölkələrdə beynəlxalq əhəmiyyətli akademik tədbirlər - konfranslar, simpoziumlar, forumlar, hamısı təxirə salınmışdır.

ABŞ-ın Xəstəliklərə Nəzarət və Onlardan Qorunma Mərkəzləri ali təhsil müəssisələrinə məsləhət görüb ki, xəstəliyin daha geniş yayılması səbəbindən beynəlxalq tələbə mübadiləsi proqramlarını, eyni zamanda xarici qonaqların kampuslara səfərlərini aprel ayının 15-nə kimi müvəqqəti də olsa dayandırınlar. Nyu-York Universite-

tinin Abu Dabidəki filialı da artıq bu istiqamətdə öz addımını atmışdır.

Bir çox Böyük Britaniya məktəbləri COVID-19-dan qorunmaq üçün bağlanmışdır. Universitetlər isə hələ ki, öz fəaliyyətlərini normal surətdə davam etdirməklə bərabər müəyyən qabaqlayıcı tədbirlər də görürlər. Bununla belə, onlar üçün də belə bir ssenarinin olmasını istisna etmirlər. İngiltərənin İctimai Səhiyyə Departamentinin direktoru Paul Kosfordun mart ayının 2-də verdiyi müsahibəsində koronavirusun geniş yayılma ehtimalı yüksək olaraq qalır. Londondakı İmperial Kollecin statistik epidemiologiya professoru Krist Donnell bildirir ki, mümkündür ki, bir çox universitetlər bir müddətə öz qapılarını bağlasınlar. Böyük Britaniya hökumətinin Təhsil və Səhiyyə Departamentləri fevral ayının 28-də təhsil müəssisələri üçün nəzərdə tutulan COVID-19 adlı birgə təlimat hazırlayıb təsdiqləmişlər. Təlimatda şagirdlər, tələbələr, valideynlər, müəllimlər, rəhbər işçilər üçün bütün lazımlı məlumat öz əksini tapmışdır. Dərslərin bağlanmasını isə yerli şəraitdən, vəziyyətdən asılı olaraq həyata keçirmək tövsiyə olunur.

Mütəxəssislərin gəldiyi qənaət ondan ibarətdir ki, lazımi anda dərslərin bağlanması və karantinlərin tətbiqi xəstəliyin yayılmasını zəiflədər və ambulator xəstələrin sayında azalmalar baş verər.

Boston Kollecinin Beynəlxalq Ali Təhsil Mərkəzinin təsisçi direktoru Filip Altbaş qeyd edir ki, heç şübhəsiz, gələn il xarici tələbə qəbulu bundan çox ziyan görəcek.

Maliyyəsinin mühüm bir hissəsini xarici tələbə qəbulu təşkil edən ABŞ universitetləri sənəd qəbulu vaxtlarını dəyişməklə, xarici tələbələrə, xüsusilə də Çindən gələn tələbələrə (2018-2019-cu tədris ilində ABŞ universitetlərində 400000-ə yaxın çinli tələbə oxuyub) yaşamaq üçün evlər tutulmaqla, SAT və digər imtahanların verilməsində bütün köməklik etməklə əvvəlki illərdəki sayın aşağı düşməsinə imkan verməyə çalışırlar. Amma nəticənin necə olması koronavirusun nə dərəcədə ciddi olmasından asılı olacaqdır.

Urbana-Şampeyndəki İlinoyns Universitetinin rektor yardımçısı belə vəziyyət yaranarsa universitetin necə hərəkət edəcəyi barədə yazaraq göstərir ki, tələbənin qəbul olunması xəbərini aldığı gündən biz onunla öz doğma vətəninə olsaydı belə sıx əlaqə saxlayır, bütün lazımlı akademik materialları ona verəcəyik. Hətta lazım gələrsə biz onun statusunu növbəti ilə

qədər uzadaçağıq.

Bəs, heç də həmişə ölçətan olan Avstraliyada vəziyyət necədir? Çünki bu qitənin universitetlərində daha çox Çin tələbələri oxuyurlar (2018-ci ilin statistikasına görə 1.5 milyondan çox çinli tələbə Avstraliya universitetlərində oxuyur). Sidney Universitetinin sosiologiya professoru Salvatore Babonesin təbiri ilə desək, Avstraliya universitetləri daha çox Çin - asılı universitetlər olduğuna görə onlarda yoluxma riski daha yüksəkdir. Onun Müstəqil Araşdırmalar Mərkəzi tərəfindən çap olunan məqaləsində professor təxmin edir ki, əgər epidemiya bu ilin ortalarında qurtarsa, o, Avstraliyanın təhsil sektoruna ən azı 2.8 milyard ziyan vuraçaq. Bunu Avstraliyanın mineral sənayeyə (2.58 milyard) və turizm sektoruna (1.5 milyard) dəyən ziyanla müqayisəsində daha bariz görmək olar. Əgər bu mineral sənayesinə 6-9% təsir edəcəksə, bu rəqəm təhsil sektorunda 60-

80% həcmində özünü göstərəcək. Epidemiya Avstraliya universitetlərini akademik il başlayan ərzədə (Avstraliya və Yeni Zelandiyada tədris ili fevralın sonlarında başlayır) vurdu, ola bilsin tələbələrin əksəriyyəti semestrin sonuna qədər gəlməsinlər, hətta bəziləri həmişəlik.

Honqkonq universitetləri dünyada ən çox beynəlmillə mühit olan universitetlərdir. Universitet administratorları hesab edirlər ki, mart ayının əvvəllərində normal tədrisə qayıtmaq şansı, demək olar ki, yoxdur. Bunun əsas səbəblərindən biri də uçuşların təxirə salınmasıdır ki, minlərlə çinli tələbə lazımi vaxtda dərslərinə davam edə bilməyəcəklər.

İndi bütün universitetlər distant təhsil, online təhsil modelinə bir daha müraciət etmək məcburiyyətində qalıblar. Çünki başqa çıxış yolu qalmamışdır. Online təhsil ikinci dərəcə kimi baxanlar artıq onu ön plana çəkə bilərlər. Kaliforniyada olan universi-

tetlər bu işdə daha çox fəallıq göstərməyə başlayıblar.

Çin universitetləri bu il 500000 xarici tələbə qəbul etməyi planlaşdırmışdı, xüsusilə də inkişaf etməkdə olan ölkələrdən. Hiroşima Universitetinin Ali Təhsildə Tədqiqatlar İnstitutunun professoru Futao Huanq Çin hökumətini COVID-19 böhranını tezliklə aradan qaldırmağa çağırır ki, universitetlər qlobal tələbə və tədqiqatçı problemləri ilə üzlaşsınlar.

Aprelin 1-də tədris ilinə başlayan Yaponiyada da eyni mənzərə ilə qarşılaşırlar.

Göründüyü kimi, koronavirus qlobal olaraq çox sahələrə, xüsusilə də təhsil sahəsində təsirsiz ötürməyib. Mən isə sonda Melburndakı Süinbörn Texnologiya Universitetinin prorektoru Duncan Bentlinin sözləri ilə fikrimi tamamlamaq istəyirəm. "İnsanlar, ölkələr indi çox işlər görürlər, virusa qarşı müharibədə qalib gələcəyik və həyat öz əvvəlki axarı ilə davam edəcək!"

Təhsil yarandığı vaxtdan bu günə qədər inkişaf edərək özünün cəmiyyət üçün lazımlılığını və əhəmiyyətini qoruyub saxlaya bilmişdir. Sivilizasiyalar özünün fəaliyyət mənbəyini məhz təhsildən götürmüş, onun dəstəyi ilə formalaşmışdır. Bu əhəmə indi də davam etməkdədir. İnsanlığın keşiyində duran təhsil özünün əlahəzrət missiyasını həyata keçirməkdədir.

Bu gün təhsil insanların ehtiyacına yönəlməklə yanaşı, həm də yeni əlamətləri ilə maraqlıdır. Cəmiyyətin problemlərinin həll olunmasında iştirak etməklə onun inkişafına tökan verir, yeni bir kontekstdə formalaşmasını təmin edir. Amerika təhsilşünası Ken Robinsonun qeyd etdiyi kimi, “XIX əsr və XX əsrin əvvəllərində sənayeləşmə ehtiyacını ödəmək üçün qurulmuş təhsilə yox, bu gün qarşılaşdığımız çətinliklərə cavab verə biləcək və içimizdə yatan həqiqi istedadları ortaya çıxaracaq yeni təhsil sistemimizə ehtiyacımız var”.

Bugünkü təhsil XXI əsrə məxsus olan və onun sürətlə dəyişən tələbatlarına cavab verən təhsil sistemidir. Onun beynəlxalq miqyasda müxtəlif səviyyələrdə qəbul olunmuş tələbləri vardır. İnsanın məntiqi, tənqidi, yaradıcı təkəkkürə malik olması, yüksək əxlaq-mənəvi dəyərlər qazanmaqla zəruri sənətlərə yiyələnməsi həmin tələblərin əsasını təşkil edir. Ölkəmizdə aparılan təhsil islahatlarının da məqsədi məhz bu istiqamətə yönəlmişdir. Respublikamızın gələcək həyatının quruculuğu kimi formalaşan gənc nəslin yetişdirilməsi, onların özəvsiz insan kapitalına çevrilməsi prioritet vəzifə kimi qarşıya qoyulmuş və müasir təhsilin siyasi platformasına çevrilmişdir. Ölkə Prezidenti İlham Əliyevin qeyd etdiyi kimi, “Bilik iqtisadiyyatına keçid və ölkənin modernləşdirilməsi üçün həlledici amil kimi insan kapitalının inkişafını təmin edəcək “Azərbaycan Respublikasında təhsilin inkişafı üzrə Dövlət Strategiyası”nın icrasına başlanılmasından keçən müddətdə ölkəmizdə müasir təhsil quruculuğu istiqamətində uğurlu addımlar atılmış və Azərbaycan təhsil sisteminin dünya təhsil sistemində inteqrasiyası sürətlənmişdir.

Ölkəmizdə aparılan təhsil islahatları və əldə olunan irəliləyişlər barədə Azərbaycan müəllimlərinin XV qurultayında Təhsil naziri Ceyhun Bayramovun hesabat məruzəsində xüsusi olaraq qeyd olunmuşdur ki, “son illər təhsil tariximizdə yüksək inkişaf bütün sahələrdə islahatların daha da dərinləşdirilməsi dövrü kimi xarakterizə olunur, təhsil sektorunun inkişafı dövlət siyasətinin əsas prioritetlərindən biri kimi nəzərə alınır”. Orada göstərilirdi ki, ölkəmiz təhsilin cəmiyyət və keyfiyyət parametrlərinə əsaslanan “Bacarıqlar” indeksi üzrə ümumilikdə 54-cü, bu kateqoriyanın tərkib hissəsi olan rəqəmsal bacarıqlar üzrə 15-ci, “tədrisdə tənqidi düşüncə” üzrə 27-ci, məzunların bacarığı üzrə 32-ci yerə yüksəlmişdir. Onların daha da yüksəlməsi təhsilin müasir zamanda daha modern olmasını, informasiya axınının çoxaldığı bir şəraitdə global dünyanın tələblərinə uyğunlaşdırılmasını mühüm vəzifə olaraq qarşıya qoyur. Cəmiyyətdəki fəaliyyətlər də o zaman uğurlu hesab edilir ki, bu vəzifələrin yerinə yetirilməsi istiqamətinə yönəlsin. İlk növbədə, gələcək üçün lazımlı olan sənətlərə, onları şərəfləndirən zəruri bilik, bacarıq, münasibət və dəyərlər sistemi öyrənilsin. Məhz Azərbaycan şəraitində onlara olan ehtiyac müəyyən edilmişdir. Həmçinin Azərbaycan üçün xarakterik olan xüsusiyyətlər aydınlaşdırılmalıdır.

Pedaqoji tədqiqatların xarakteri

Pedaqoji tədqiqatların aparılması sahəsində zəngin təcrübə toplanmışdır. Hazırda təhsilin uğurlu irəliləyişlərə nail olmasında həmin təcrübənin çox böyük rolu vardır. Bu gün də cəmiyyətin təhsil quruculuğunda klassik pedaqoji tədqiqatçılıq ənənəsinə istinad olunmaqdadır. Fundamental və pedaqoji tədqiqatlardan istifadə edilməkdədir. Lakin müasir zamanda cəmiyyətin sürətlə dəyişməsi, onun yeni təhsil sisteminin qurulması istər-istəməz pedaqoji araşdırmaların da bu çağırışlara cavab verməsini bir vəzifə olaraq qarşıya qoyur. Bütün bunlar isə pedaqoji tədqiqatların ən yeni tələblərə uyğun aparılmasını diktdə edir.

Həm tarixi, həm də müasir təcrübələr onu göstərir ki, pedaqoji tədqiqatlar, ilk növbədə, aktual olmalıdır. Zamanın diktəsinə uyğun müəyyənləşdirilməlidir. Bu tələb indi də özünün vacibliyini saxlamaqdadır. Çünki aktual olmayan hər hansı araşdırma passiv mövqə sərgiləməklə inkişafı qabaqlaya, yaxud dəstəkləyə bilməz, izafi bir əmək nəticəsi kimi kənar qalar. Ona görə də pedaqoji tədqiqatların özünün aktuallığı ilə gündəmə gələrkən fəaliyyətdə olan təhsil mexanizmlərinin nəzəri əsasına çevrilir və onun obyektiv bir yanaşma olmasını əsaslandırır.

Uzun illər mövcud olan və bu gün də davam edən pedaqoji tədqiqatların uzun müddətdə planlaşdırılması informasiya cəmiyyətinin tələblərinə cavab vermir. Tədqiqat başa çatana qədər aktuallığını itirir, yaxud əldə olunmuş nəticələr irəliləyişlərdən geridə qalır, onları qabaqlaya bilmir. Odur ki, tədqiqatların, xüsusilə də təbii tədqiqatların müddətinin qısa zaman üçün müəyyən olunması həzırkı dövrün tələbi kimi meydana çıxır.

Pedaqoji tədqiqatlar həmçinin sürətlə də-

bu müddəalar pedaqoji tədqiqatlardan təşəkkül tapır, yaxud pedaqoji tədqiqatların nəticəsi kimi praktik fəaliyyətlərə gətirilir və reallaşdırılır. Pedaqoji tədqiqatların süzgəcindən keçməyən yanaşmalar müxtəlif şübhələr və suallar doğurur.

Təhsil siyasətimiz pedaqoji tədqiqatlara nəyi diktdə edir?

İqtisadiyyatda innovasiya əsaslı inkişaf baş verir. Ənənəvi iqtisadiyyat mexanizmləri bu inkişafı qarşılaya bilmir. Yeni bir iqtisadiyyatın – “bilik iqtisadiyyatı”nın əsası qoyulur. Bütün bu proseslərdə həlledici rola malik olan insan kapitalının adekvat inkişaf etdirilməsinin zərurəti meydana çıxır. Beləliklə, təhsil fenomeni üçün yeni istiqamətlər yaranır.

nə də pedaqogikasında ümumiləşdirilməyib”.

Lakin bu gün aparılan islahatların xarakteri təhsil təcrübələrinin öyrənilməsinə, dünyanın inkişaf tendensiyalarına uyğunlaşdırılaraq daha da yeniləşdirilməsini və innovativ təcrübələr əsasında təhsil elmlərinin zənginləşdirilməsini tələb edir.

Tədqiqat tələb edən problemlər

Yeni təhsil quruculuğu öz növbəsində bir sıra problemlərin təxirəsalınmadan həll olunmasını tələb edir. Bu problemlər daha çox ümumi xarakter daşımaqla təhsilin bütün pillə və səviyyələrinə şamil olunur.

Sənətləşmə yeni təhsil məzmununun yaradılması bir problem kimi özlüyündə standart

Pedaqoji tədqiqatlara yeni yanaşmalar

Yeni təhsil sisteminin qurulması pedaqoji araşdırmaların müasir çağırışlara cavab verməsini bir vəzifə olaraq qarşıya qoyur

Ənvər ABBASOV,

Təhsil İnstitutunun direktor müavini, dosent, Əməkdar müəllim

yişən və yeniləşən təhsil prosesinin dəstəkləyicisi kimi mobil olmalı, özünün aparıcı funksiyasını yerinə yetirməlidir.

Pedaqoji tədqiqatlar müstəvisində nələr var?

Demək olar ki, cəmiyyətdə, onun inkişafı, xüsusilə insan kapitalı ilə əlaqədar hər şey, o cümlədən insanların inkişaf edərək dəyərlərə sahib olmasında rol oynayan hər bir imkan və vasitə. Bütün bunların içərisində təhsil özünün funksiyaları, oynadığı rola görə xüsusi yer tutur. Cəmiyyətin hər hansı bir sahəsində özünəməxsusluğu ilə boy göstərir, görünür. Heç təsadüfi deyil ki, istər sosioloqlar, istər psixoloqlar, istərsə də pedaqoqlar insan inkişafından danışarkən müxtəlif amillərlə yanaşı, təhsil haqqında, onun həlledici rolunu xüsusi olaraq qeyd edirlər. Təhsili sosial fenomen kimi səciyyələndirməklə onun əhəmiyyətindən söhbət açılır. Təhsil müəssisələrinin, xüsusən məktəblərin bu işdə əvəzolunmaz xidmətlərini diqqətə çatdırılır. Cəmiyyətin dəyişən və artmaqda olan tələbatlarının fonunda onların daha

“Azərbaycan 2020: gələcəyə baxış” İnkişaf Konsepsiyasında “Müasir təhsil sisteminin formalaşdırılması” başlıca istiqamətlərdən biri kimi göstərilir. “Azərbaycan Respublikasında təhsilin inkişafı üzrə Dövlət Strategiyası”nda isə bu istiqamət üzrə konkret fəaliyyətlər müəyyən edilir: bütün pillələr üzrə kurikulumların inkişafı; insan resurslarının müasirləşdirilməsi; nəticələrə görə cavabdeh, şəffaf idarəetmə sisteminin yaradılması; müasir tələblərə uyğun və ömürboyu təhsili təmin edən təhsil infrastrukturunun yaradılması; yeni təhsil sisteminin maliyyələşdiril-

və kurikulumların hazırlanmasını tələb edir. Bunun üçün standart və kurikulumların elmi-pedaqoji əsasları araşdırılmalı, mövcud təcrübələrə istinad etməklə yeni məzmun komponentləri (standartlar, kurikulumlar) hazırlanmalıdır. Təhsilin bütün pillə və səviyyələrində tədris-metodik bazanı möhkəmləndirmək, yeni metodologiya hazırlamaq məqsədilə araşdırmalar aparılmalıdır. Xüsusilə ümumtəhsil məktəblərində STEAM təhsili, tamayüllü sənətləşmə və s. məsələlər pedaqoji tədqiqatların obyektinə çevrilməlidir.

Dərsliklərin hazırlanması Azərbaycanda təhsil islahatlarının bir parametri kimi həyata keçirilir. Intelkt dərsliklərinin, xüsusilə ehtiyat dərsliklərinin hazırlanması ilə bağlı xeyli təcrübə əldə olunmuşdur. Onların təbii vəziyyətinin, psixopedaqoji, metodik əsaslarının öyrənilməsi pedaqoji tədqiqatlar tələb edir.

Məktəb təhsilində innovativ yanaşmalardan biri də təhsildə bərabər şəraitin yaradılmasıdır, təhsilin hamı üçün əlçatanlığının təmin olunmasıdır. Bu baxımdan təhsil prosesində istedadlı, eləcə də xüsusi qayğıya ehtiyacı olan uşaqlar üçün təhsil şəraitinin təşkili, müvafiq inkişaf və inklüziv təhsil proqramlarının hazırlanmasına, bunun üçün zəruri tədqiqatların aparılmasına ehtiyac vardır.

Pedaqoji kadr hazırlığının məzmunu və təşkilinə dair tədqiqatların aparılması əsas istiqamətlərdən biri kimi bu gün daha çox aktuallıq kəsb edir. İstər ilkin müəllim hazırlığının, istər müəllimlərin peşəkarlığının, istərsə də əlavə təhsilin hər hansı bir istiqaməti üzrə araşdırmaların aparılmasına ehtiyac vardır. Bu gün həm də müəllim nüfuzunun artırılması, onun karyerasının inkişafı da ciddi pedaqoji problemlərdən hesab edilir.

Müasir məktəbin daha geniş inkişaf imkanlarına malik olması dedikdə, ilk növbədə, onun innovativ təlim və qiymətləndirmə metodologiyasına münasibət bildirilməsi ön plana çəkilir. Təhsilin hər hansı pillə və səviyyəsində uğurlu təlim nəticələrinə nail olmaq üçün zəruri təlim və qiymətləndirmə texnologiyalarına dair müxtəlif resurs bolluğunun yaradılması və müəllimlərin bu baxımdan ehtiyaclarının ödənilməsi diqqət mərkəzində dayanır. Belə bir resurs bazasının yaradılması isə pedaqoji, metodik, eləcə də psixopedaqoji tədqiqatların aparılmasını tələb edir.

Təhsildə yeni idarəetmə sisteminin formalaşdırılması da ciddi pedaqoji tədqiqatlar tələb edən müasir məsələlərdən biridir. İlk araşdırmalar da onu göstərir ki, təhsil şöbələrinin infrastrukturunun yeniləşdirilməsi, demokratikləşdirmə, humanistləşdirmə və humanitarlaşdırma prinsipləri əsasında onların səlahiyyət və məsuliyyət dairəsinin yenidən müəyyən olunması, təhsil müəssisələrinin idarəetmə, akademik, maliyyə və təşkilati muxtariyyətə malik olması, idarəetmə və tənzimləmə funksiyalarının daşınması, strateji idarəetmə mexanizmlərinin yaradılması məsələlərini nəzəri və təcrübə əsaslı olaraq müəyyən pedaqoji tədqiqatlarla həll etmək olar.

Müasir təhsil quruculuğunda ən önəmli məsələlərdən biri də yeni maliyyələşdirmə mexanizmlərinin yaradılmasıdır. Dünyanın inkişaf etmiş ölkələrində təhsilin iqtisadi cəhətdən qurulması baxımından zəngin təcrübələr vardır. Bu təcrübələrin, eləcə də yerli şəraitin öyrənilməsi və Azərbaycan üçün təhsil sahəsində yeni iqtisadi mexanizmlərin yaradılması da pedaqoji araşdırmaların aparılmasına ehtiyac olduğunu göstərir.

Bu gün Azərbaycan təhsilinin psixoloji, fi-

zioloji, fəlsəfi əsaslarının da tədqiqi onun nəzəri əsaslarının öyrənilməsi baxımından əhəmiyyətli hesab edilir. Və təhsilin düzgün, effektiv qurulmasında belə araşdırmalar konseptuallığı ilə fərqlənir.

“Təhsil elmləri” və ya “pedaqoji elmlər”

Azərbaycan pedaqoji fikir tarixində daha çox özünə yer tutmuş “pedaqoji elmlər” ifadəsi özünün semantikasına görə bir sistem olaraq pedaqogika nəzəriyyəsi, məktəbəqədər pedaqogika, məktəb pedaqogikası, ali məktəb pedaqogikası, pedaqogika tarixi, xüsusi metodikalar və s. əhatə edir. Həmçinin özünün tədqiqatçı arealında həmin sahələrin, demək olar ki, hamısının problemlərini özündə ümumiləşdirir bilir. Və indi də “pedaqoji elmlər” kimi təsbit olunmaqla işlənməkdə davam edir.

Elmi araşdırmalar sahəsində əldə olunan nəticələr onu göstərir ki, son vaxtlar pedaqoji xarakterli mənbələrdə “təhsil elmləri” (“Education sciences”) ifadəsi işlənməyə başlamışdır. Bu ifadənin mənbələrdə təhsil elmlərinin və ya təhsil nəzəriyyəsinin təhsil siyasətini və təcrübəsini müəyyənləşdirməyə, izah etməyə və anlamağa xidmət göstərdiyi qeyd olunur. Onun pedaqogika, androqogika, kurikulum, didaktika və təhsil siyasəti, təşkilatçılıq və liderlik kimi bir sıra sahələri də özündə birləşdirdiyi istisna olunmur.

Bu məsələlərdə oxşar və fərqli yanaşmalar olsa da, ilkin qənaət kimi onu demək mümkündür ki, “təhsil elmləri” anlayışı daha geniş mənada daşımaqla özündə pedaqogikanı və ona yaxın olan bir sıra elmi sahələri də ehtiva edir.

Biz daha çox nələri araşdırırıq?

Bu ritorik suala cavab vermək üçün indiyə qədərki pedaqoji araşdırmaların tematikasını nəzərdən keçirmək kifayətdir. İstər gündəmdə dayanan elmi-tədqiqat işləri, istərsə də yazılmış dissertasiyalar olsun, onların tematikasında daha çox nəzərə çarpan prioritet məsələlər təbii nəzəriyyəsi və pedaqoji fikir tarixi ilə bağlıdır.

İndiyə qədərki təlim, təbii və ya bağlı tədqiqatlarımız daha çox nəzəri-konseptual xarakter daşımaqla sistemli pedaqoji fikirlərin formalaşmasına yönəlmişdir. Əslində bu araşdırmaların sonda daha çox Azərbaycan pedaqogikasında təlim və təbii nəzəriyyələrinin formalaşdırılmasına təsir göstərə bilməsi, həmçinin praktik əhəmiyyət daşıması strateji məqsəd kimi qarşıya qoyulmuşdur. İndiyə qədərki təcrübə onu göstərir ki, bu tədqiqatlarda fundamental onun təbii xarakterini üstələmişdir. Əslində belə tədqiqatlar daha çox praktik əhəmiyyətinə görə aktual hesab ediləyindən təhsil mexanizmlərinə verdiyi töhfələrə görə dəyərləndirilməlidir. Yaxud pedaqogikaya aid tarixi mövzular müəyyən olunduqdan sonra müasir dövr baxımından əhəmiyyəti nəzərə alınmalı, müasir təhsil təcrübələrinin və innovasiyaların yaradılmasına əhəmiyyəti diqqət mərkəzində saxlanılmalıdır.

Psixopedaqoji yanaşmalar nəzəri əsas kimi

Psixopedaqogika bir termin olaraq ötən əsrin 80-ci illərindən işlənməyə başlamışdır. Bu terminə ilk dəfə Edvard Stounsun yaradıcılığındakı rast gəlinir. O, özünün “Psixopedaqogika. Psixoloji nəzəriyyə və təlim təcrübəsi” (1984) əsərində bu məsələdən geniş bəhs edərək insan haqqında yaranan elmlərdən biri kimi onun unikalığından və cəmiyyət üçün lazımlı olmasını diqqətə çatdırılmışdır. O dövrdə bu elm, psixologiya və pedaqogikanın kəsişməsində baş verən hadisələrin tədqiqi ilə məşğul olan bir elm kimi dəyərləndirilmişdir. Eyni zamanda xüsusi bir istiqamət kimi dəstəklənmiş və inkişaf etdirilmişdir. Bu araşdırmalar respublikamızda ilk dəfə professor Əbdül Əlizadənin diqqətini cəlb etmiş və onun tərəfindən təhsil sahəsində psixoloji tədqiqatların əsasına gətirilmişdir. Həmin təşəbbüs hazırda tanınmış alimlərimizdən olan Hikmət Əlizadə, Ramiz Əliyev və başqaları tərəfindən uğurla davam etdirilir.

Bu gün təhsil sahəsindəki islahatlar onun istər məzmununda, istərsə də texnologiyalar sistemində elə dəyişikliklərin aparılmasını tələb edir ki, orada ayrıca pedaqogika, eləcə də ayrıca pedaqoji psixologiya özünün yardımını göstərə bilmir. Artıq təhsilin bütün pillə və səviyyələri üzrə standartların yaranması, onların təlim-təbii prosesində təbii, eyni zamanda nailiyyətlərin standartlar əsasında ölçülməsi, qiymətləndirilməsi, ümumilikdə idarə edilməsi yeni bir nəzəri əsasla söykənən sistem formalaşmasını tələb edir. Bu nəzəri əsas məhz pedaqogika və pedaqoji psixologiyanın qovşağında yaranan psixopedaqogikadır ki, onu təhsil quruculuğunun əsasına gətirmək, yeni metodologiyaların müəyyən olunmasında istifadə mexanizmlərinə çevirmək lazımdır.

Bu məqalədə sadəcə pedaqoji tədqiqatlara yeni yanaşmaların ən ümumi məsələlərdən danışıldı. Fikrimizcə, gələcəkdə onların daha ətraflı öyrənilməsinə və bu sahədə geniş tədqiqatların aparılmasına ehtiyac vardır.

AZƏRBAYCAN RESPUBLİKASI
TƏHSİL NAZİRLİYİ

GÜLNAR MİRZƏYEVA

Şabran şəhəri 3 nömrəli tam orta məktəbin
biologiya müəllimi

”

“Şagirdlərim üçün çətinliklərlə mübarizədə uğurlu nümunə ola bilmək mənə çox sevindirir”.

Lənkəranlı gənclər əsgər və zabitlərlə görüşüblər

Lənkəran Şəhər Gənclər və İdman İdarəsinin təşkilatçılığı ilə rayonun ali və orta ümumtəhsil müəssisələrində təhsil alan gənclərin Fövqəladə Hallar Nazirliyinin (FHN) Mülki Müdafiə Qoşunlarının “N” saylı hərbi hissəsinin əsgər və zabitləri ilə görüşü keçirilib.

Redaksiyamıza verilən məlumata görə, görüşdə çıxış edən “N” saylı hərbi hissənin komandiri, polkovnik-leytenant Azər Əliyev hərbi hissənin təyinatı, burada görülən işlər, əsgər və zabitlər üçün yaradılan şərait barədə gənclərə məlumat verib.

Lənkəran Şəhər Gənclər və İd-

man İdarəsinin rəisi Mikayıl Cəfərzadə görüşün gənclərin hərbi-vətənpərvərlik ruhunda tərbiyə olunması, onların ilkin hərbi biliklərlə yiyələnməsi, eləcə də gənclərlə əsgərlər arasında fikir mübadiləsinin aparılması məqsədilə keçirildiyini söyləyib.

Gənclərə hərbi hissənin kazarması, silahlandırma otağı, pirotexniki sinif otağı, kimyəvi təyinatlı sinif otağı, eləcə də ərazinin minalanması və minalanmış ərazinin zərərsizləşdirilməsi haqqında məlumat verilib.

Görüşdə, həmçinin fəvqəladə hallarda zəruri olan davranış qaydaları praktiki olaraq nümayiş etdirilib.

“Breyn-rinq” intellektual oyunu keçirilib

Şamaxıda rayon Gənclər və İdman İdarəsinin təşkilatçılığı və Şamaxı regional “ASAN xidmət” mərkəzinin dəstəyi ilə 2020-ci il - “Könüllülər ili” çərçivəsində rayonun idarə, müəssisə və təşkilatlarında, ali və orta ixtisas təhsili müəssisələrində fəaliyyət göstərən könüllülər arasında “Breyn-rinq” intellektual oyununun rayon çempionatı keçirilib.

Redaksiyamıza daxil olan məlumata görə, Şamaxı regional “ASAN xidmət” mərkəzinin təlim zalında təşkil olunan yarışda Azərbaycan Dövlət Pedaqoji Universiteti (ADPU) Şamaxı filialının, Şama-

xı Dövlət Regional Kollecinin, Şamaxı regional “ASAN xidmət” və Gənclərin İnkişaf və Karyera mərkəzlərinin 50 nəfərə yaxın könüllülərindən ibarət komandaları iştirak edib.

Gərgin və maraqlı keçən intellektual yarışda Gənclərin İnkişaf və Karyera Mərkəzinin “GİKM” komandası I, regional “ASAN xidmət” mərkəzinin “Şah Xəndan” komandası II, ADPU-nun Şamaxı filialının “Qarabağ” komandası isə III yerlərlə layiq görülüb.

Qalib komandalara rayon Gənclər və İdman İdarəsinin diplomları verilib. Birinci yerə layiq görülən “GİKM” komandası həm də kuboka sahib olub.

Qalib komandalara diplomlar təqdim edilib

Ağcabədi Rayon Gənclər və İdman İdarəsinin təşkilatçılığı ilə 3 nömrəli məktəb-liseyin idman zalında keçirilən turnirdə ümumtəhsil məktəblərinin 18 komandası iştirak edib.

Redaksiyamıza daxil olan məlumata görə, gərgin və maraqlı idman mübarizəsi şəraitində keçən

turnirdə Ağcabədi şəhər 4 nömrəli tam orta məktəbin komandası birinci, 3 nömrəli məktəb-liseyin komandası ikinci, 5 nömrəli tam orta məktəbin komandası isə üçüncü yerə layiq görülüb.

Qalib komandalara Gənclər və İdman İdarəsi tərəfindən diplomlar təqdim edilib.

“Müəllim şagirdə təkcə fənnini yox, həyatı öyrətməlidir”

Emin Hüseynov 1990-cı ildə Samux rayonu Qarabağlar kəndində anadan olub. 2011-ci ildə Gəncə Dövlət Universitetinin xarici dillər fakültəsinin ingilis dili müəllimi ixtisasını bitirib. 2013-cü ildə Təhsil Nazirliyinin təşkil etdiyi Müəllimlərin işə qəbulu müsabiqəsində iştirak edərək Gədəbəy rayonunun Söyüdlü kənd tam orta məktəbinə ingilis dili müəllimi təyin olunub. 2016-cı ildə müəllimlərin diaqnostik qiymətləndirilməsində 54 bal toplayıb. Həmin il müəllimlərin yerdəyişməsi üzrə müsabiqədə iştirak edərək Şəmkir rayonu Seyfəli kənd tam orta məktəbində pedaqoji fəaliyyətini davam etdirib. 2018-ci ildə yenidən yerdəyişmə prosesindən keçərək Göygöl rayon Nadil kənd tam orta məktəbində çalışmağa başlayıb.

- Müəllimlik peşəsinə sizdə maraq necə yaranıb?

- Şagird olduğum dövr gələcək planları müəyyənləşdirmək, sahib olmaq istədiyim peşə, qazanacağım nailiyyətlər üçün bir başlanğıcdır. Hər bir sahədə stimula vacib məsələlərdən biridir. Mənim də stimula aldığım çox qabaqcıl müəllimlərim var idi. Məktəbdə oxuduğum müddətdə ilk müəllimim - ibtidai sinif müəllimim mənim üçün əsl müəllimlik siması idi. O, bizimlə çox yaxşı davranır, yalnız bir müəllim yox, yaxın bir insan, mehriban bir ailə üzvü kimi münasibət bəsləyir və öz övladları kimi can yandırardı. Yadımdadı. Dərslərin birində mən mövzunu izah etdim, yerimə əyləşəndə müəllimim məni saxladı və dedi: “Səndə çox yüksək müəllimlik bacarığı və savadı var, çalış istifadə et və müəllim ol!”. Bəlkə də həmin gündən müəllimlik fəaliyyətim başladı. Ulu öndər Heydər Əliyev demişdir: “Mən yer üzündə müəllimdən yüksək ad tanımıram”. Bu, böyük qiymətdir.

- Pedaqoji fəaliyyətinizdə qazandığınız nailiyyətlər barədə nə deyə bilərsiniz?

- Pedaqoji fəaliyyətə başladığım andan ən böyük uğuru əldə etdiyimi anladım. Bu, müəllimlik idi. Qəlblərə yol tapmaq, onlarla şagirdin gələcəyini müəyyənləşdirəcək bir şəxs olmaq əvəzolunmaz bir hissdir. Pedaqoji fəaliyyətə ilk başladığım yer Söyüdlü kənd tam orta məktəbi idi. O kəndin qışı çox sərt keçirdi.

Şabran məktəbliləri final turunda

Məlum olduğu kimi, fənn olimpiadalarının respublika mərhələsinin yarımfinal turunun nəticələri açıqlanıb. Nəticələrə əsasən, hər bir fəndən yaş qrupu üzrə ən yüksək nəticə göstərmiş şagirdlər fənn olimpiadalarının final turunda iştirak etməklə hüququ qazanıblar.

Qeyd edək ki, Şabran rayonu üzrə 6 şagird uğurlu nəticə göstərərək olimpiadaların final turunda iştirak edəcək.

Gülər HÜSEYNOVA,
Şabran Rayon Təhsil Şöbəsinin
ictimaiyyətlə əlaqələr üzrə məsul şəxsi

Məktəblər arasında respublika çempionatı

İmişlidə “Coca-Cola” şirkətinin sponsorluğu, AFFA-nın təşkilatçılığı ilə İmişli rayonunun ümumi təhsil müəssisələrinin VII sinif şagirdləri arasında futbol üzrə “Məktəblər arasında respublika çempionatı” keçirilib.

Yarışda rayonun 18 məktəbinin şagirdləri iştirak edib. Mart ayında keçiriləcək final yarışına İmişli şəhər 1 və 5 nömrəli məktəb-liseyin komandaları və-

siqə qazanıb.

Futbol üzrə yarış uşağ idmanına göstərilən qayğı, diqqəti daha da artırmaq, məktəblilər arasında futbolun kütləviliyini və inkişafını təmin etmək məqsədilə keçirilir.

Vilayət ƏLİYEV,
İmişli Rayon Təhsil Şöbəsinin
ictimaiyyətlə əlaqələr üzrə məsul şəxsi

“Fövqəladə hallar zamanı nə etməli”

1 Mart - Ümumdünya Mülki Müdafiə Günü münasibətilə Qax şəhər 2 nömrəli məktəb-liseyde Yangından mühafizə xidmətinin Qax rayon yangından mühafizə bölməsi ilə birlikdə “Fövqəladə hallar zamanı nə etməli” mövzusunda maarifləndirmə tədbiri keçirilib.

Məktəbin müəllim və şagird kollektivi həyəcən signalı ilə məktəb binasını tərk edib. Bölmənin əməkdaşları tərəfindən

binada qalan şagirdlər şərti olaraq xilas edilib, şərti yangın ocağı söndürüldü, yaraqlılara ilk tibbi yardım göstərilib. Şagirdlərə yangınsöndürmə vasitələri haqqında məlumat verilib.

Günay MAHMUDOVA,
Qax Rayon Təhsil Şöbəsinin
ictimaiyyətlə əlaqələr üzrə məsul şəxsi

Emin Hüseynov: “Arzum budur ki, əsl şəxsiyyət olan vətəndaşlar yetişdirim”

Pedaqoji fəaliyyətə başladığım ilk gündən şagirdlərimdə ingilis dilinə maraq artdı. Bir neçə mövzu şagirdim universitetə qəbul olundu.

- Dərs verdiyiniz şagirdlərinizin ali məktəblərə qəbul olma nəticəsi sizi qane edirmi?

- Bu gün şagirdlərimin nəticəsi mənə qane edir. Müəllim şagirdə təkcə fənnini yox, həyatı öyrətməlidir. Mən şagirdlərimlə fəxr edirəm.

- Dərs prosesində ən çox hansı metodlardan istifadə edirsiniz?

- Mən dərs prosesində hər şagirdə eyni yanaşmağa çalışıram. Ən əsas sinifdə ayrı-seçkilik salmıram. Şagirdlərdə fənnə maraq yaratmaq üçün zəif olan şagirdləri güclü şagirdlər kimi sual-cavab edirəm. Çünki şagirdlər uşaqlıq dövrünü yaşayırlar, onların daimi xoş münasibətə və dəstəyə böyük ehtiyacları var.

- Sizcə, əsl müəllim olmaq nə deməkdir?

- Müəllim olmaq, müəllimlik etməkdən daha yüksəkdir. Bir də müəllim olmaq, müəllimlə şagirdin bir-birlərinə xoş baxa bilmələri, müəllimin şagirdə, şagirdin müəllimdə axtardığı ən yaxşı xüsusiyyətləri əldə etməkdir.

Bu da bir həqiqətdir ki, bütün yaş qruplarında olan şagirdlər müəllimlərini güvənəcək bir insan kimi görür və buna görə də müəllimlərinin yolu ilə irəliləyirlər. Biz müəllimlər də hər zaman özümüzi şagirdlərimizin yerinə qoymalıyıq. Onların bizdən gözlədikləri, istəkləri əsas iş prinsipi olmalıdır.

- Dərs prosesində şagirdlərin marağını artırmaq üçün hansı yenilikləri tətbiq edirsiniz?

- Yeni üsullar bir çox üstünlükləri var. Dərs müddətində müxtəlif kurikulum üsullarından istifadə edərək dərsi qururam. Şagirdlərə rollu oyunlar və ya karusel kimi üsullardan istifadə edirəm. Hər zaman yenilikləri şagirdlərin qəbul edəcəyi formada izah etməyə çalışıram.

- Gələcəklə bağlı planlarınız necədir?

- Arzum budur ki, pedaqoji fəaliyyətimlə əsl şəxsiyyət olan vətəndaşlar yetişdirim. Çünki Azərbaycanımız dahi insanlar yurdu. Nizamilər, Füzulilər yetişdirmiş bu torpaqda müəllimlər əlindən gələni elə etməli, elə işləməlidirlər ki, onların yetişdirdiyi ağaclar elə məhsul versin ki, bütün dünya bu torpaqdan, bu diyardan danışsın!

Unutmamalıyıq ki, Vətənə dəstək olmaq, onun çiçəklənməsində əlindən gələni etmək hər bir vətəndaş kimi biz müəllimlərin də borcudur!

Raminə MƏMMƏDOVA,
Göygöl Rayon Təhsil Şöbəsinin
ictimaiyyətlə əlaqələr üzrə məsul şəxsi

Səhifəni hazırladı:
Şakir CƏFƏROV

Müasir cəmiyyətin inkisafı təhsilin qarşısında yeni tələblər qoyur. Məqsəd yə-tisməkdə olan nəslin təbii imkanlarını inkisaf etdirmək, ona elmin əsaslarını öyrətmək, fiziki, əqli, intellektual imkanlarını, maraqları və idrak qabiliyyətlərini nəzərə alaraq onun şəxsiyyətini formalaşdırmaq, həyatda və cəmiyyətdə səmərəli fəaliyyətə hazırlanmasına, müstəqil, yaradıcı düşüncə, ümumi mədəniyyətə malik milli mənəviyyətə malik şəxsiyyətin yetişdirilməsinə xidmət etmək, sürülu olaraq peşə seçməyə hazır olan və Azərbaycanın inkisafı naminə fədakarcasına çalışan vətəndaş tərbiyə etməkdən ibarətdir. Müasir pedaqoji təhsilin əsas məqsədlərindən biri həm də informasiya, innovasiya cəmiyyətinin tələblərinə uyğun yeni formata müəllim kadrları hazırlamaqdır. Müəllim-tələbə münasibətləri və müəllim obrazının cəmiyyətdəki şəkli bizi yenidən düşündürür: Necə bir şəxsiyyət formalaşdırılmalı?

Müəllim təkcə bilik ötürməklə, hazır resepti yazıb tələbənin yaddaşında saxlaması ilə kifayətlənməməli, tələbələrə düşüncəni öyrətməyi məqsədlə bağlı bilik aşılamalıdır! Elə situasiyalar vardır ki, orada konkret bilik və hazır düstur köməyə çatmayacaq. Bu zaman situasiyanın təsirində tələbə həmin anda ən doğru qərar vermək bacarığında olmalıdır.

Dərs mövzusu yox, onun çatdırılma üsulu daha önəmlidir. Dərs maraqlı edən təkcə mövzunun bütün təfəssilatı ilə çatdırılması deyil, onun hansı üsul və metodlarla ötürülmə keyfiyyəti mühüm rol oynayır. Dərsin tələbələr üçün daşıyıcı təsirli olmaması üçün onların müzakirələrində fəal iştirakının təmin edilməsi çox vacibdir. Bunun üçün müəllimin yüksək erudisiyası və yaradıcı keyfiyyətlərinin olması vacibdir.

Optimist ovqat, enerjili davranış

Tələbələr enerji saçan müəllimləri daha çox dinləmək istəyirlər. Müəllim rastlaşdığı neqativ hadisələrin təsirində olmamalı, sosial-psixoloji problemlərin doğurduğu gərginliyi auditoriyalara daşmamalıdır. Pessimizmi yayaraq fikirlər tələbələrə neqativ ovqat yaradır. Auditoriyaya daxil olanda optimist ovqat və enerjili davranış dərsin gedişini müəyyənləşdirən əsas amilə çevrilə bilər.

Müəllimin pedaqoji ustalığı imkan verə bilər ki, qrupdakı hər bir tələbə özünü onun qarşısında şəxsiyyət kimi hiss etsin: məhz bərabərliyə ehtiyacı və fərqli imkanlara məxsus şəxsiyyət kimi. Tələbənin şəxsiyyətinə önəm verildikdə, o, daha çox ona bəslənən etimadı doğrultmağa çalışır.

Ali məktəb müəllimləri gənc nəslin təlim-tərbiyə olunması kimi məsuliyyətli və şərəfli bir peşəni yerinə yetirən pedaqoqlardır. Pedaqoji fəaliyyətdə əsas simalardan olan müəllim əgər ünsiyyətin yaradılması mexanizminə yiyələnməyi bacarsa, onda o, tələbələrə təlim-tərbiyə prosesinin səmərəliliyini artırmağa nail ola biləcəkdir. Ona görə ki, pedaqoji fəaliyyət tələbatdan yaranır, tələbatların ödənilməsi ilə təşəkkül tapır. Məhz bu zaman pedaqoji fəaliyyət prosesində müəllim şəxsiyyəti formalaşır. Burada pedaqoji fəaliyyət dedikdə ali məktəblərdə tələbələrə təlim-tərbiyə prosesinə yönələn fəaliyyət başa düşülür.

Ali məktəb auditoriyalarının kürsüsündən müəllimlə oxuyan müəllimlər tədris etdiyi fənnin ali səviyyədə mənimsədilməsinə bilavasitə məsuldur. Buna görə də belə müəllimlər öz ixtisaslarını mükəmməl bilməklə yanaşı, onun mənimsədilməsi mexanizmini də peşə qabiliyyətinə çevirməyi bacarmalıdırlar. Çünki cəmiyyətimizin gələcəyi ali məktəblərdə dərs deyən müəllimlərin pedaqoji ustalığının nəti-

cəsindən asılıdır. Müəllim peşəsi təkcə öyrətmək və tərbiyə etməklə məhdudlaşmır. Müəllimin başlıca vəzifəsi təlim prosesini idarə etməkdir. Yəni, ali məktəbdə tələbələrə müasir dünyagörüşü formalaşdırmaq və onu inkisaf etdirmək, öyrədilən peşə üzrə sərbəst təhlil və müşahidə aparmaq bacarığı aşılamaq təlim prosesinin əsas amillərindəndir. Müəllim həmçinin təlim prosesinə rəhbərlik edir və onu bir-başla məqsəddə doğru istiqamətləndirir, yəni verilən biliyin ağılda inkisafını təmin edir. Belə olduqda tələbə yaradıcı insan kimi yetişir və nəticədə, savadlı, bacarıqlı kadr hazırlığı prosesi

sibət düzgün qurulmalı, onların bir-birləri ilə informasiya mübadiləsi təşkil etmələri üçün sağlamlıq mühit formalaşdırılmalıdır. Belə olan halda pedaqoji münasibət yaranmış olur ki, bu münasibətin müvəffəqiyyətlə qurulması pedaqoji ünsiyyətdən çox asılıdır. Ona görə ki, pedaqoji ünsiyyət, yəni verilən biliyin müəllim və tələbələr arasında sərbəst müzakirəsi olmadan heç bir müəllim tələbələrə birgə fəaliyyətə nail ola bilməz. Məhz birgə fəaliyyət sayəsində müəllim və tələbələr bir-birlərini daha çevik başa düşür, müəllim öz bilik və təsəvvürlərini, mühazirələrini, rəy və münasibətlərini tələbəyə daha asan çatdırır. Bu ünsiyyət tələbələrə hertərəfli inkisafına, formalaşmasına, onlar arasında sosial mühitin yaradılmasına və qrupdakı sosial-psixoloji prosesləri idarə etməyə imkan verir. Pedaqoji ünsiyyət mədəniyyəti isə müəllimin ünsiyyətin üsul və texnikasına dərinləndirilməsinə, pedaqoji ustalığının və yaradıcılığının nəticəsidir.

Müəllimin məsuliyyəti

Ali məktəbin auditoriya və laboratoriyalarında müəllimin tələbəyə müraciət tərzinə gö-

Qarşılıqlı hörmət, humanist münasibət

Vaqif MAHMUDOV,
Bakı şəhəri 177 nömrəli tam orta məktəbin müəllimi, Əməkdar müəllim,

Zenfira SEYİDOVA,
ADPU-nun Elmi-təşkilati şöbəsinin müəssisi

uğurla başa çatmış olur. Təsədüfi deyil ki, yunan filosofu Sokrat peşəkar pedaqoqları “əqlin törədiciləri” adlandırmışdır.

“Gənc qəlblər üçün məhsuldar Günəş şüaları”

Ali məktəb müəlliminin vəzifələrindən biri də ali tərbiyə prosesini həyata keçirməkdir. Bu, o deməkdir ki, müəllim auditoriyada təhsilin məzmunu ilə təlimin forma və metodlarını vəhdətdə təşkil etməyi bacarmalıdır. Başqa sözlə, müəllim keçilən mövzuya uyğun forma və metodlardan düzgün istifadə etməklə tələbələrə həmin mövzunu ətrafı öyrənməyə təşviq etməlidir. Rus pedaqoqu K.D.Uşinski belə müəllimləri “gənc qəlblər üçün məhsuldar Günəş şüaları”na bənzətmişdir.

İnformasiya-kommunikasiya texnologiyalarından istifadənin geniş yayıldığı müasir dövrdə müəllim müəllimi keyfiyyətli tədrisə nail olmaq üçün müəllimlərin və seminarların bu texnologiyaların imkanlarından istifadə etməklə aparmalıdır. Müasir dünya təcrübəsi göstərir ki, İKT-dən istifadə etməklə qurulan müasir təhsil modeli ali məktəbin pedaqoji heyəti qarşısında yeni tələb və vəzifələr qoyur.

Təlim-tərbiyə prosesinin uğurla həyata keçirilməsi üçün ali məktəblərdə bu prosesdə müəllim və tələbələr arasında qarşılıqlı münasibət düzgün qurulmalı, onların bir-birləri ilə informasiya mübadiləsi təşkil etmələri üçün sağlamlıq mühit formalaşdırılmalıdır. Belə olan halda pedaqoji münasibət yaranmış olur ki, bu münasibətin müvəffəqiyyətlə qurulması pedaqoji ünsiyyətdən çox asılıdır. Ona görə ki, pedaqoji ünsiyyət, yəni verilən biliyin müəllim və tələbələr arasında sərbəst müzakirəsi olmadan heç bir müəllim tələbələrə birgə fəaliyyətə nail ola bilməz. Məhz birgə fəaliyyət sayəsində müəllim və tələbələr bir-birlərini daha çevik başa düşür, müəllim öz bilik və təsəvvürlərini, mühazirələrini, rəy və münasibətlərini tələbəyə daha asan çatdırır. Bu ünsiyyət tələbələrə hertərəfli inkisafına, formalaşmasına, onlar arasında sosial mühitin yaradılmasına və qrupdakı sosial-psixoloji prosesləri idarə etməyə imkan verir. Pedaqoji ünsiyyət mədəniyyəti isə müəllimin ünsiyyətin üsul və texnikasına dərinləndirilməsinə, pedaqoji ustalığının və yaradıcılığının nəticəsidir.

Pedaqoji kadr hazırlığında müəllim-tələbə münasibətlərinin rolu

rə ünsiyyəti bir neçə növə bölmək mümkündür:

- * təşkilədiç;
- * qiymətləndirici;
- * intizamıyaradıcı.

Ali məktəbdə müəllimlə tələbə arasındakı münasibətin səmərəli olması ünsiyyətin motivlərindən də asılıdır. Bu motivin düzgün dərk edilməsi pedaqoji ünsiyyəti səmərələşdirir. Həmçinin müəllim və tələbə arasındakı münasibətlər xarici və daxili şərtlərdə bağlı ola bilər. Ona görə ki, ünsiyyətin qurulduğu mühit və vəziyyət onun ən vacib şərtlərindən biridir. Unutmamalıyıq ki, müəllim-tələbə münasibəti o zaman yüksək nəticələrə səbəb olur ki, onun əsasında qarşılıqlı hörmət və humanist münasibət dayanır.

18-21 yaş dövrü yetkinlik dövrü adlanır. Bu məqamda müəllim tələbənin psixologiyasını bilməli və ona uyğun rəftar etməlidir. Bu yaş dövründə gənclərin formalaşması həm bioloji, həm psixoloji, həm də sosial amillərin təsiri altında baş verir. Bunların içərisində gənc tələbələrə bir şəxsiyyət kimi formalaşmasında sosial-psixoloji amillər xüsusi yer tutur. Psixoloji baxımdan tələbələr artıq öz şəxsiyyətlərini dərk edirlər. Müəllim tələbələrə hamısına eyni gözle baxmalıdır. Dərs müddətində tələbələr qarşısında ayrı-seçkilik etmək qətiyyətlənməz. Bu, digər tələbələrə hüququnun pozul-

“...Həm müəllimlər, həm valideynlər uşaqları vətənpərvərlik ruhunda tərbiyə etməlidirlər ki, onlar Vətənə bağlı olsunlar, milli ruhda böyüsünlər, milli dəyərlərimizi hər şeydən üstün tutsunlar. Ona görə mən həmişə deyirəm ki, milli dəyərlərimiz, mənəvi dəyərlərimiz bizim üçün hər şeydən üstündür. Biz onları qorumalıyıq, milli ruhumuzu saxlamalıyıq. Çünki bu, bizim gələcəyimiz üçün əsasdır”.

İlham ƏLİYEV,
Azərbaycan Respublikasının Prezidenti

ması, onlara qarşı edilən haqsızlıqdır.

Tələbə müəllimdə daşlaşmış stereotipləri deyil, ondakı dinamik təkəkkürü qiymətləndirir. Tələbə ilk operativ reaksiyanı, ilk mesajı müəllimindən almaq istəyir. Tələbələr bu ehtiyaclarının doğru anlaşılması və sürətlə dəyişən tələblərə elastik adaptasiya müasir dövrün əsas tələblərindən biridir.

Tələbələr tərəfindən sevimək üçün ilk olaraq onları sevmək və xoş rəftarın olması vacibdir. Onlara öz övladımız, doğmalarımız kimi yanaşmamız lazımdır. Bəzən onları xoşagəlməz davranışlardan çəkindirmək üçün ötkəm

qədr formalaşmazsa, cəmiyyətin onun qarşısına qoyduğu sosial sifarişinə həyata keçirə bilməz. Çünki müəllim gənc şəxsiyyətin mənəvi aləminin memarı, cəmiyyətin etibar etdiyi şəxsdir.

Pedaqoji sərəstəsi yüksək olan müəllim pedaqoji fəaliyyətində müxtəlif xarakterli tələblərə qarşılaşacağını əvvəlcədən müəyyənləşdirərək onların heç birini diqqətdən kənar saxlamamağa çalışır, hər birinin fərdi xüsusiyyətinə dərinləndirən bələd olmağı gələcək dərslərinin yüksək səviyyədə təşkilinin əsas arqumenti hesab edir. Bu isə müəllimdən səbr, təmkin, pedaqoji ünsiyyətin qayda-qanunlarına bələd olmaq, bacarıq və ali mədəniyyət tələb edir. Bu mənada ali məktəb müəllimi mərhəmətli, dözümlü, vicdanı, məsuliyyəti, vətənpərvərliyi, eləcə də mehriban və yüksək mədəniyyətə malik olmaq kimi insani keyfiyyətləri ilə səciyyələnir.

Müəllimin təvəzökarlığı, özünə qarşı tələbkarlığı

Tələbə şəxsiyyətinin formalaşmasında müəllimin təvəzökarlığı və özünə qarşı tələbkarlığı da mühüm rol oynayır. Bu isə əsl müəllim üçün xarakterik haldır. Həmçinin müəllim tədris ili müddətində tələbənin fəaliyyətinə tələbkar olmalı, eyni zamanda onun fikirlərinə hörmətlə yanaşmalı, bir şəxsiyyət kimi inkisafına kömək etməli və bu münasibətləri hər zaman eyni səviyyədə aparmağı bacarmalıdır.

Burada S.Makarenkonun bir fikrini qeyd etmək yerinə düşər: “Pedaqoji ustalıq peşədir və onu öyrənmək lazımdır. Ustalıqın mahiyyəti isə müəllimin təşkilatçılıq qabiliyyətindədir”.

Əsl tədqiqatçılıq öyrədən bələdçi

Ali məktəblər tələbələrə yalnız informasiyanın ötürüldüyü tədris müəssisələri deyildir, həm də onlara biliklərin müstəqil qazanılması üçün istiqamətlərin verildiyi ali təhsil ocaqlarıdır. Tələbələrə ən vacib təlim materialını öyrətməklə müəllim həm də dərs prosesində tələbəyə qanunauyğunluqları üzə çıxarmağı, müəllim və dərin ümumiləşdirmələr aparmağı, nəticə çıxara bilməyi və əsl tədqiqatçı olmağı öyrətmək yolunda bələdçi olmalıdır.

Ali məktəbdə çalışan müəllimlər vəzifəsindən, elmi dərəcəsi və asılı olmayaraq, tələbələrə dostluq mövqeyinə üstünlük verməli, rəftarında, səmimiyyətində ideal müəllim səviyyəsinə qorunmalıdır. Ümumiyyətlə, öz işinin ustası olan müəllim tələbəni təlim fəaliyyətinə cəlb etməyi bacarmalı, ona tədris etdiyi fənni sevdirməklə öyrənməyə sövq etməyin səmərəli yollarının axtarışında olmalıdır.

Folklorun ibtidai təhsildəki önəmi...

Səbinə NOVRUZOVA,
Mingəçevir Dövlət Universitetinin Humanitar fənlər kafedrasının müəllimi

Folklor bizim tarixi köklərimizin gənc nəsillərə çatdırılmasında əsas yerlərdən birini tutur. Folklor nümunələri-mizdən dastanlar, atalar sözləri, nağıllar, tapmacalar, bayatılar və s. tədris olunarkən onların verə biləcəyi tərbiyəvi cəhətlər gənclərə aşılanır.

Bizim folklorumuzun tarixinə nəzər saldıqda, onun nə qədər qədim və zəngin tarixə malik olduğunu deyə bilərik. Mən tələbələrə folklorla bağlı mövzuları tədris edərkən onlara mövzunun aktuallığından danışıram və zamanla səsleşən məsələlərə qarşı diqqətli olmalarını tövsiyə edirəm. Gələcəkdə bu tipli mövzuları tədris edərkən tərbiyəvi tələblərinə mütləq toxunmaları söyləyirəm. Xüsusilə, dastanlar bildiyimiz kimi ən böyük folklor nümunəsidir.

Dastanlardakı hadisə və faktlar folklorun başqa nümunələrinə nisbətən daha geniş şəkildə verilir. Dastanın qəhrəmanları fədakar olur, xalqın mənafeyi uğrunda mübarizə aparır və azad sevgini müdafiə edirlər. Bütün bu məsələlər tədris olunarkən mütləq şagirdin yaş xüsusiyyəti nəzərə alınmalıdır. İbtidai siniflərdə şagirdlərin yaş səviyyəsi nəzərə alınaraq dastanların tam şəkildə deyil, çətin parçalar şəkildə verilir. Belə ki, üçüncü sinif dərslərində

Tədris prosesində folklor nümunələrindən istifadə şagirdlərdə nəcib keyfiyyətlər formalaşdırır

“Koroğlu” dastanından “Alı kişinin qisası” parçası, “Kitabi-Dədə Qorqud” dastanından “Qaraca Çoban” hissəsi şagirdlərə tədris olunur. Bu mövzuların tədrisi zamanı əyani vəsaitdən istifadə olunarsa, daha yaxşı nəticə əldə edilmiş olur. Məsələn, əyani vəsait kimi biz dastan kitablarını şagirdlərin nəzərinə çatdırıb bilərik. Onlara dərslərdən sonra filmləri, tamaşaları və ya dərslərdə texnoloji vasitələrin köməyi ilə qısa yığılmış video çarxları izləyə bilərik. Bu cür əyanilikdən istifadə mövzunun onların yaddaşında yaxşı qalmalarına kömək etmiş ola bilər.

Zamanın əsas tələblərindən biri də məhz texnologiyanın istifadəsinin yaranlanmasıdır. Bu üsulla tədris olunan dərs daha maraqlı və yaddaqalan olur. Eyni zamanda “Rollu oyun” üsulundan istifadə etməklə də şagirdlər rollar üzrə mövzunu mənimsəyə bilərlər. Bu metodlardan istifadə müəllimlərin yüksək yaradıcılıq tələb edir. Müəllim, bilik verməklə bərabər həm də, yaradıcı olmalıdır. Tədris edəcəyi mövzuları əvvəlcədən şagirdlərə necə çatdıracağını düşünməlidir. Hər dəfə fərqli üsullardan istifadə etməlidir.

İbtidai siniflərdə tapmacaların tədrisinə da-

ha çox yer verilir. Birinci sinifdən tapmacalar tədris olunmağa başlayır. Tapmacaların öyrədilməsi həm uşaqlarda əşyanın əlaməti, keyfiyyəti, forma və məzmunu haqqında dolğun təsəvvürlərin yaranmasına imkan verir, həm də zehni inkisafı, iti düşüncə qabiliyyətinə zəmin yaratmış olur. Dastanlardan fərqli olaraq, tapmacalar daha əyləncəli formada tədris etmək olar. Nəzərə alsaq ki, ibtidai siniflərdə tapmacalara daha çox yer verilir, şagirdlərin yaşları azdır və oyuna daha çox maraqlıdır, biz tədrisimizi daha əyləncəli üsullardan istifadə etməklə qurmalıyıq. Xüsusilə, rollu oyundan, müxtəlif əyləncəli metodlardan istifadə etməklə tapmacalar, eləcə də, digər folklor nümunələrini şagirdlərə mənimsədə bilərik.

Atalar sözü və məsəllər xalqın həyatı və məişəti, əmək fəaliyyəti ilə daha sıx bağlıdır. Formaca kiçik, mənacə geniş janrlardan biridir. Atalar sözü və məsəllərdə xalq hikməti, xalq zəkası, xalq əsrlərdən bəri əldə etdiyi sınaq və təcrübələrin nəticələri ümumiləşdirilir. Ona görə də, danışıq dilində ifadələrin daha canlı, sərrast və təsirli olması üçün atalar sözü və məsəllərdən istifadə olunur. Folklorun bu qədim janrı ibtidai sinifdən tədris

olunur. Atalar sözləri və məsəllər haqqında nəzəri məlumatla yanaşı müxtəlif məzmunlu nümunələr öyrədilir. Məlum olduğu kimi atalar sözü ilə məsəllər yığcamlığı və mənə dərinliyi etibarlı ilə bir-birinə nə qədər yaxın olsalar da, onları eyniləşdirmək olmaz. Tədris etdiyimiz zaman mütləq atalar sözləri və məsəllər arasındakı fərq şagirdlərə çatdırılmalıdır. Daha çox mövzunu tədris edərkən çalışmalıyıq ki, şagirdlər oxuduqlarını təsəvvürlərində canlandırsınlar. Bunun üçün şagirdlərin rəssamlıq əsərlərindən, heyvanlar aləmindən qazandıqları təsəvvürat əsas rol oynayır. Çünki folklorumuzda təbiətə bağlı çoxlu nümunələr var və şagirdlər oxuduqca təsəvvürlərində canlandırmaları onların yaddaşında yaxşı qalmalarına kömək etmiş olacaqdır. Respublikamızda son zamanlar xalqımızın öz milli sərəvətlərini, söykökünü öyrənməyə, milli dəyərlərimizə sahib çıxmaq meyli keyli artmış-

dır. Bu məqsədlə, milli-şüuru, ləyaqəti öks etdirən nağılların, dastanların, bayatıların, atalar sözü və məsəllərin, yarılmaların, lay-laların və s. nümunələrin məktəblərdə ətraflı tədrisinə geniş imkanlar yaranmışdır. Folklor nümunələrinin dərsliklərdə rəngarəng verilməsi ilə məktəblər vətənin keçmişini, tarixini, xalqımızın adət-ənənələrini, dilini öyrənməyi və həm də onlarda lüğət ehtiyacı zənginləşir, nitq inkisafı üçün əlverişli imkan yaranır. Folklor nümunələrinin tədrisi eyni zamanda şagirdlərin rabitəli danışıqlarına, ətraf aləm haqqında düzgün fikir söyləməyə, ümumiyyətlə, şifahi nitq inkisafı etdirməyə müsbət təsir göstərir. Bütün bunlar deməyə əsas verir ki, folklorumuzun tədrisi prosesində müxtəlif nümunələrdən istifadə etməklə şagirdlərdə insanpərvərlik, xeyirxahlıq, humanizm, qayğıkeçlik və saflıq kimi nəcib keyfiyyətlərinin aşılanmasına nail olmaq olar.

“Hədəfim şahmat tacını Vətənimizə gətirməkdir”

Aydın Süleymanlı: “Aeroflot open” festivalında qələbə qazanan ilk azərbaycanlıyam”

Rəşad ZİYADOV

- Moskvada keçirilən “Aeroflot open” festivalının güclü şahmatçıların mübarizə apardıqları A turnirində istedadınızla bir daha sübut etdiniz ki, siz çox güclü şahmatçısınız. 14 yaşlı Aydın Süleymanlı bu uğuru ilə yenidən şahmat ictimaiyyətinin diqqətini cəlb etdi. Beynəlxalq Şahmat Federasiyasının (FIDE) rəsmi saytında Aydın Süleymanlı “Gümün adamı” elan edildi. Aydın, karyeranızda növbəti qələbə münasibətilə sizi təbrik edirik. İstərdik ki, söhbətimizə elə Moskva turnirindən başlayaq.

- Bu yarış yaxşı və çox önəmli idi. Yarışda özümə böyüklər daha çox idi. Onlarla əvvəllər də müxtəlif yarışlarda qarşılaşmışdım. Amma bu, indiyədək çıxış etdiyim ən güclü yarışlardan biri idi. Rəqiblərimin hamısı güclü idi. Turnir çox güclü olduğu üçün zəif iştirakçı yox idi. Hamısı demək olar ki, eyni səviyyədə idi. III turda Hindistan təmsilçisi Rameşbabu Praqnanandha ilə duel çətin və olduqca maraqlı keçdi. Belə ki, Hindistan şahmatçısı reytingçə məndən üstün idi. Ona qarşı mən ağ fiqurlarla mübarizə apardım və sonda heç-heçəyə nail oldum. Bu, mənim üçün kifayət edirdi. V turda Ermənistan şahmatçısı Hayk Martirosyanla üz-üzə gəldim. Ağ fiqurlarla oynadığım bu görüşdə də heç-heçə qeydə alındı. Səkkizinci turda İrənin güclü şahmatçısı Pərham Maqsudlu üzərində qələbə qazanaraq 6 xalla turnir cədvəlində liderliyə yüksəldim. Sonuncu qarşılaşmam Rauf Məmmədovla oldu. Oyundan əvvəl ikimiz də çox həyəcanlı idik. Hansımız udsaydıq, yarışın qalibi olurduq. Heç-heçə təqdirində isə mən birinci olurdum. Raufun belə bir üstünlüyü var idi ki, o, ağ fiqurlarla çıxış edirdi. Başlayan kimi Məmmədov hücum etməyə, mən isə müdafiə olunmağa çalışdım. Yaxşı müdafiə olundum. O, vəziyyətin bərabər olduğunu görüb, heç-heçə təklif elədi. Mən də razılaşdım və turnirin qalibi oldum. “Aeroflot open” festivalının əsas yarışını qazanan ən gənc şahmatçı olmaqla yanaşı, bu turnirdə qələbə qazanan ilk azərbaycanlıyam.

- Aydın, şahmata maraq səndə hardan yarandı?

- 5 yaşım olanda ilk dəfə bağçada şahmat oynamağa başladım. Evdəkilər bu idman növünə olan marağımı görüb mənə şahmat aldılar. Sonradan valideynlərim də

şahmatla məşğul olmağıma şərait yaradaraq mənə “Təhsil” Respublika İdman Mərkəzinin 3 nömrəli İxtisaslaşdırılmış Olimpiya Ehtiyatları Uşaq-Gənclər İdman-Şahmat Məktəbinin yetirməsi Aydın Süleymanlı ilə müsahibə

öyrənməyə başladım. İlk vaxtlarda oyunlarda mən şahmat yoldaşlarıma məğlub olurdum. Ancaq buna baxmayaraq, şahmata həvəsim azalmırdı. Əksinə, daha da mübarizə aparıb özümə güclülərə qalib gəlməyə çalışırdım. Bəli, güclü idmançı olmaq üçün öz üzərində həmişə həvəslə işləməlisən. Ən böyük arzum dünya üzrə tanınmış güclü şahmatçı olmaq, şahmat tacını ölkəmizə gətirməkdir.

- Vüqar Həşimov, Şəhriyar Məmmədov, Teymur Rəcəbov kimi şahmatçıların vətəninə 14 yaşlı çempionun olmağı qürurvericidir. Aydın Süleymanlı şahmatda özünə kumir də seçib...

- Mənim şahmatda kumirim norveçli Maqnus Karlsen və Şəhriyar Məmmədovdur. Onların oyunlarına çox baxıram və bəyənlirəm. Karlsenlə hələ üz-üzə gəlməmişəm. Məmmədovla isə turnirlərin birində uduzmuşam. Oyun stilim də məhz onlara daha çox yaxındır. Yəni, qarışıq vəziyyətlər almaq və elə vəziyyətdən müvəffəqiyyətlə sıyrılmaq.

- Son zamanlar karyeranızda möhtəşəm yüksəliş dövrünü

Moskvada keçirilən “Aeroflot open 2020” turnirinin qalibi “Təhsil” Respublika İdman Mərkəzinin 3 nömrəli İxtisaslaşdırılmış Olimpiya Ehtiyatları Uşaq-Gənclər İdman-Şahmat Məktəbinin yetirməsi Aydın Süleymanlı ilə müsahibə

yaşayırınsınız. Ötən il 14 yaşlarında dünya çempionu oldunuz, daha sonra isə Azərbaycan yığma komandasının heyətində 16 yaşadək şahmatçılar arasında Dünya Şahmat Olimpiadasının qalibi. Maraqlıdır, Aydını və Azərbaycan şahmatını yaxın zamanlarda daha hansı qələbələr gözləyir. Qarşıdakı hədəflər nədən ibarətdir?

bələr gözləyir. Qarşıdakı hədəflər nədən ibarətdir?

- Özüm inanırdım ki, çempion olacağam. Ümumiyyətlə, mən heç vaxt bir qələbə əldə etdikdən sonra onunla kifayətlənmirəm. Düşünürəm ki, bundan sonra yeni qələbələrimlə xalqımızı sevindirirəm. İdman maraqlıdır. Onun şahmat növü isə daha da maraqlıdır. Qarşıdakı hədəflərdən biri elit grossmeyster olmaq, Azərbaycan yığma komandasında iştirak etmək, şahmat tacını Vətənimizə gətirməkdir.

- Aydın, şahmata yeni başlayan dostlarına nə demək istərdin?

- Yaxşı şahmatçı olmaq üçün siz müxtəlif bacarıqları inkişaf etdirməlisiniz və buna yalnız təcrübə və məşq yolu ilə nail olmaq olar.

Tanıtm: Aydın Süleymanlı 2005-ci ildə Bakıda ziyalı ailəsində anadan olub. Altı yaşından şahmatla məşğul olur. 249 nömrəli tam orta məktəbin IX sinif şagirdidir. Yeniyetmələr arasında ikiqat Avropa çempionudur. 2013-cü ildə Monteneqronun Budva şəhərində keçirilən qitə birinciliyində 8 yaşlı şahmatçılar arasında birinci olub. Həmin ilin dekabrında şahmat üzrə dünya çempionatında eyni yaş kateqoriyasında üçüncü yeri tutub. 2014-cü ilin noyabrında 10 yaşlı şahmatçılar arasında blits və rapid növləri üzrə Avropa çempionatında hər iki yarışın qalibi olub. İstedadlı şahmatçımız 2017-ci ildə Rumıniyanın Mamaya şəhərində 12 yaşlı oğlanlar arasında Avropa çempionatında da qalib gəlib. Eyni zamanda ötən il Hindistanın Mumbay şəhərində keçirilən şahmat üzrə dünya çempionatında 14 yaşlılar arasında dünya çempionu olub.

Yaddaş müasir şahmatın böyük bir aspektidir. Yaradıcılıq və məntiq vacibdir. Rəqibə qalib gəlmək üçün çətin yaradıcı ideyalar barədə düşünmək lazımdır, lakin şahmat həmçinin pragmatik və praktik olmağı tələb edir. Uzun və çətin üsulları axtararaq yerinə yetirməklə asan üsulları unutmaq vacibdir. Məntiqlə fikirləşin və siz uğurlu gedisler etməyin yolunu tapa bilərsiniz. Heç kimin təzyiqi altına düşməsinlər, özlərinə inansınlar və məqsədlərinə çatınsınlar.

- Aydın Süleymanlı sonda şahmatın ölkəmizdə yüksək səviyyədə inkişafından danışaraq bu işdə əməyi olanlara təşəkkürünü bildirdi.

- Şahmatın yüksək inkişafına və bu sahəyə göstərilən böyük diqqət

və qayğıya görə ölkə başçısı cənab İlham Əliyevə öz minnətdarlığımı bildirirəm. İdmanın şahmat növünü sevən bir yeniyetmə kimi onu deyə bilərəm ki, bu gün dövlətimiz tərəfindən biz idmançılar üçün hər cür şərait yaradılıb. Ölkəmizdə uşaq və gənclərlə iş bu gün möhkəm zəmin əsasında qurulur. Gənclərin asudə vaxtlarını maraqlı və səmərəli keçirmələri, pis vərdislərdən uzaq olmaları üçün bu, olduqca vacibdir. Bu idman növü ilə məşğul olmağa başlandımsa, ciddi olmaq lazımdır. Müəllimlərin tapşırıqlarına əməl edir və şahmat dərslərinə ciddi yanaşıram. Bütün uğurlarıma görə müəllimlərimə minnətdaram. Hər bir işdə ağıl və səbr ilə hərəkət etmək lazımdır. Söz verərəm ki, bundan sonra da böyük arenalarda ölkəmizi layiqli təmsil edəcəyəm.

“Dünyada bu qələbə sensasiya olaraq qarşılandı”

Aydının atası Elşən Süleymanlı:

- Aydın hələ 4 yaş olanda ondan fitri istedadı hiss etmişdik. Hər şeyi çox tez qavrayırdı, çox güclü məntiqi vardı. 5 yaş olanda beynində ikiqatlı ədədləri vurmağı öyrənmişdi. Adını daşdığı ata babası fizika-riyaziyyat elmləri doktoru olub. Ana babası isə hazırda Azərbaycan Texniki Universitetində tətbiqi-riyaziyyat kafedrasında dosent işləyir. Hər halda, Aydın da istedad gəndən keçmədir. Bağçada olarkən şahmat dərslərində fəal iştirak edir və orada keçirilən yarışda qalibiyyət qazanırdı. Evə gələn kimi bizdən ona şahmat oyunlarına çox baxıram və bəyənlirəm. Karlsenlə hələ üz-üzə gəlməmişəm. Məmmədovla isə turnirlərin birində uduzmuşam. Oyun stilim də məhz onlara daha çox yaxındır. Yəni, qarışıq vəziyyətlər almaq və elə vəziyyətdən müvəffəqiyyətlə sıyrılmaq.

“Aeroflot open 2020” turniri dünyanın ən mötəbər yarışlarından biridir. 18 ildir keçirilir. Dünyanın ən güclü grossmeysterləri, beynəlxalq ustaları bu yarışa qatılırlar. Aydın ilk azərbaycanlıdır ki, bu yarışın qalibi olub. Həm də ən kiçik yaşlı və aşağı reytingli şahmatçı olaraq. Bütün dünyada bu qalibiyyət sensasiya olaraq qarşılandı. Biz onun orada növbəti grossmeyster balı yığacağına əmin idik. Ancaq yarış udmasına heç inana bilmirdik. Baxmayaraq ki, yarış öncəsi Aydın çox güclü məşq prosesindən keçmişdi və özünü formada hiss edirdi. Biz Aydınla həmişə inanmışıq və güvənmişik. O, çox dərin zəkası və geniş dünyagörüşü olan uşaqdır. Aydınla həmişə özgüvən olub. Çox möhkəm xarakter var. Ona görə də istənilən yarışda nə qədər güclü rəqib olursa-olsun onun üçün fərqi yoxdur. Məhz bu xarakterinə görə də o, bütün məqsədlərinə çatır. Onun həm də çox gözəl musiqi duyumu var.

“Aydın bütün ümidlərimizi doğruldacaq”

Aydının uğurları haqqında şahmat müəllimi Xaliq Atabababəyev və beynəlxalq grossmeyster Fərid Abbasovun da fikirlərini öyrəndik:

- Xaliq müəllim, Aydın digər idmançılardan fərqləndirən nədir?

- Aydın digər idmançılardan fərqi daha çox elmi və şahmata olan həvəsinin çox olmasıdır. Onun oyun səviyyəsi və ağıllı şəkildə düşünərək addım atmağı digər idmançılara nisbətən daha çoxdur. O, digərlərindən daha istedadlı olması ilə də fərqlənir. Əgər idmançı kifayət qədər uğurlu əldə etdikdən sonra arxayınlaşmağa məruz qalır, onun gələcəyi haqqında rəy vermək çətin olur. İdmançının gələcək uğurları onun öz üzərində daha çox çalışması və məqsədinə çatmaq üçün mübarizə aparmasından asılıdır. İdmançı əgər məşqlərə gün ərzində 3 saat vaxt ayırırsa, kifayət qədər uğur

qazandıqdan sonra 6 saat vaxt ayrılmalıdır. Bu şəkildə davam etməsə, gələcəkdə onun üçün qabağa getmək çox çətin olacaq. Mən inanıram ki, Aydın bütün ümidlərimizi və arzularımızı doğruldacaq.

- Fərid müəllim, Aydın haqqında hansı fikirdəsiniz?

- Ümid edirəm ki, Aydın qazandıqda stimullaşdırılacaq ki, gələcəkdə də o, daha böyük yaş qruplarında çempion olub, ölkəmizə medallar gətirib bizi sevindirəcək və dünyada kişilər arasında tanınmış şahmatçı olacaq. Hər bir müəllim kimi mən də yetirməmin uğurlarını öz uğurum kimi qiymətləndirirəm.

Aydın həm də dərslərini öyrədir. Bakıdakı 249 nömrəli tam orta məktəbdə bütün müəllimləri onun nümunəvi və yaxşı oxuyan şagird olmasından danışırlar. Tarix, coğrafiya, riyaziyyat və ingilis dili fənlərini çox sevir.

İnsanın xatirələri yaşadığı zmandan çox-çox uzaqlarda qalır. O, hansı hadisədən daha çox təsir görübsə, o hadisə daha tez-tez yada düşür. Yaşa dolduqca hiss edirsən ki, ən yaxın sirdaşın elə işıqlı xatirələrin özüdür.

Bəzən xeyallar, fikirlər adamın yaxasından tutur, hərəsi bir yana çəkir.

“Mən şəkillərə arabil göz yadaşımı təzələmək üçün baxıram. Ötüb keçən vaxtın rəngləri, qarışıq boyaları durulur xəyalımda... Bu şəkillərdə kimlər yaşamır? Dostlarım, yaxın və doğmalarım, bir də əriyib gedən gəncliyim... Eh... nə isə! Əgər keçmiş gələcəyə qarşı açmağa qadir olmasaydı, həyat başdan-başa ağlısız bir aldatma olardı...”

Dərin fikirlər soragında olarkən Nəriman müəllim tez-tez bu şeiri zümzümə edir özü üçün...

Səni tək-tənha qoyduq,
Yağların alında,
Gör kimlər at oynadır,
İgidlərin elində,
İndi ah-nələ bitib,
Köçkünlərin dilində,
Səndən ayrı neyləyək,
Həsrətə dözmür ürək,
Cəbrayıl, ay Cəbrayıl!

Vətən niskili, Vətən həsrəti bir an belə Nəriman müəllimi rahat buraxmır.

Yaşadığı illərin rəngi, mənə çalarları tək özüə agahdı. Yüz yazıla, min deyilə, xeyri yoxdur. Keçməşli ömrü yolu özüəndən yaxşı heç kəs xatırlamır.

Böyük alimlərdən söz açmaq üçün şəxsi tanışlıq bir o qədər vacib deyil. Onların həyatı və taleyi açıq kitabdır. İntəhası bu kitabı səhifə-səhifə, sətir-sətir, dərinəndən-dərinə oxumaq və təmkinlə təhlil etmək bacarığı gərəkdir. Filologiya elmləri doktoru Nəriman Seyidəliyev də bu qisim alimlərdəndir.

“Ömrü yalnız yaşamış illərin sayıyla ölçülür - görülən işlərin cəmi, arzusu və istəyin sədasını, harayını da yaşadır özüəndə. Üzü gələcəyə doğru gedən yolların hansı dayanacağında ayaq saxlayıb keçmişə baxsam ömrüm vərəq-vərəq, sətir-sətir yazılmış xatirələrini görürəm. İlk dəfə dilçilik elminin səhrinə düşdüyüm, xalqımızın zəngin dil xəzinəsinin ovsununda heyrətimdən dilsiz dayandığım vaxtlar yaduma düşür... Və günlərin bir günü özüəndə bildiməndə başladım bu ovsunun, bu heyratın səbəblərini arayıb-axtarmağa...”

Hər bir insanın iki dünyası var - yaşadığı və yaşadığı dünya... Yaşadığı dünyada öz dünyasını, öz dünyasında yaşadığı dünyanı yaşadır. Ona görə də o bir tərəfdən mühitin və zamanın, tarixin və mədəniyyətin, digər tərəfdən öz-özünün məhsuludur...

Hər şey zamana baxır, zaman heç nəyə... O bəzən çöşüb-çağlayan, bəzən də dilsiz sular kimi axıb gedir...

Zamanın rəngi olur, dadı olur... Eynən xatirələr kimi...

İnsanına əvvəlcə özü olur - sonra adı... Adına adlıq nöqtəsi əməldən başlayır. Boli, əməldən...

Nəriman Seyidəliyev 1970-ci ildə ordudan tərxis olunduqdan sonra M.F.Axundov adına Azərbaycan Dövlət Xarici Dillər İnstitutuna qəbul olur. Ali

“Yeni sözlər və yeni mənalar lüğəti” (kollektiv), “Azərbaycan dilində işlənen alman mənşəli beynəlxalq sözlərin izahı lüğəti”, “Afad Qurbanov və ümumi dilçilik”, “İxtisarlər lüğəti” və başqa kitab və monoqrafiyaları...

Beləliklə, alimin 30-a yaxın kitabı, 250-dən artıq elmi məqaləsi dilçiliyimizə yeni nəfəs, yeni ab-hava gətirmişdir. Müəllifin 5 kitabı isə çapdadır. Mənəvi varlığımızın ayrılmaz tərkib hissəsi olan dilimizin təbliği, onun gözəllik və incəliklərinin gənc nəsələ öyrədilməsi istiqamətində Nəriman müəllim ciddi sөy göstərir.

Doğma vətənimizin sinəsinə qızıl-gül kimi sancılan Cəbrayıldan kimlər keçməyib, kimlər adlamayıb?... Axi, torpaq da insan kimidir, - deyirlər...

ulunmadan anlar, dəqiqələr, saatlar axıb-keçir ömrümüzəndən-günümüzəndən... Və bu amansız zaman axarının qarşısını almaqda acizdi insan... Bəs, onda dünyanın əşrəfi sayılan insanın qüdrəti nədədir? - əlbəttə, yazıb-yaratdığı əsərlərində, araya-ərsəyə gətirdiyi elmi yeniliklərində.

Mən Nəriman müəllimin məruzələrinə, çıxışlarına, ümumən nitqində aydın təzahür edən iki cəhəti xüsusi vurğulamaq istəyirəm. Birincisi, bu nitqin dilimizin zənginliyi baxımından çox dolğun və eyni zamanda çox səlis, dürist, dəqiq olmağıdır. İkincisi də bu səlisliyin, düristliyin içində bəzən gizlənen, bəzən açıq görünen yumor hissidir.

Hər səhər zümürüdü yuxudan durub, ətrafında çöl-çəmən, gözəllik, ucalıq

Tədqiqatçı alim, tanınmış lüğətçi

Füzuli MUSTAFAYEV,
filologiya üzrə fəlsəfə doktoru

məktəbi bitirdikdən sonra dövrü mətbuatda müxtəlif publisistik yazılar və elmi məqalələrlə çıxış edir. Və eyni zamanda rayonun Quycaq kəndində müəllimlik edir. Elə dərs deyə-deyə AMEA-nın dissertantı olur. 1989-cu ildə “Azərbaycan dilində üslubi sinonimlər” mövzusunda namizədlik, 2009-cu ildə isə “Azərbaycan dastan və nağıl dilinin frazeologiyası” adlı doktorluq dissertasiyalarını müdafiə edir.

“İnsan həyatında elə mənalı günlər, elə mənalı anlar olur ki, onları zaman-zaman yada salanda qəlbin ilıq hiss və duyğularla rıqqətlənir və sən dünyada ən ali, təmənnəsiz mənəvi dostluğun hər şeydən üstün olduğuna bir daha inanırsan... Əlbəttə, bu cür müşahidələrə hər adam qadir deyil. Bunun üçün firqədən geniş ürayın, sadə və açıq təbiətin olmalıdır...”

Şəxson mənim üçün çox əziz olan Nəriman müəllim bu gün dilimizin tədqiqatçı sahəsində çoxsəhəli və səmərəli fəaliyyət göstərir. Onun dilçiliyimizin aktual problemlərinə həsr olunmuş tədqiqatları elmi-nəzəri səviyyəsinə görə diqqət cəlb edir.

1994-cü ildən AMEA Nəsimi adına Dilçilik İnstitutunda işləyən Nəriman müəllimin “Dini terminlər lüğəti”, “Romantik həyat, romantik düşüncələr”, “Azərbaycan dilinin izahlı lüğəti”, “Alman atalar sözləri, onların Azərbaycanca və rusca qarşılıqları”, “Azərbaycan dilinin orfoqrafiya lüğəti”, “Frazeologiya lüğəti”, “İxtisarlər lüğəti”, “İzahlı onomastik terminlər lüğəti”, “Azərbaycan dilinin sinonimlər lüğəti”, “Stilistikəsinə sinonimi və sovremennom azerbaydžanskom yazıke” (monoqrafiya), “Səməd Vurğunun bədii dilinin izahlı lüğəti” (kollektiv), “Müasir Azərbaycan dilində üslubi sinonimlər”, “Azərbaycan dilinin orfoqrafiya lüğəti” 6-cı nəşr (kollektiv),

görən insanlar! Salam-ələyküm!.. Ruhum torpağından maya tutan Cəbrayıl yurd! Heç yadınıza gəlirmi, ürayımı bu yerlərdə qoyub getdiyim gün? İlahi sevgimə, Tanrı istəyimə əzəl beşik, əzəl yurd! Qeybənə bir səsin sifarişlə hər an bu yerlərə gələndə hayana baxırsansa ağsaqqal atamı, ağbirçək anamı görürəm. Elə bilirdim onlar mənim arzularımın dağ çayındakı sellərinə qovuşub səssiz-səmsirsiz axıb gedir...

Diri dağda bənövşə,
Saralımı, solubumu,
Topcağda başca-hağım,
Görən talan olubmu?
Şişqayının həsrətəndən,
Gözü yaşla dolubmu?
Sənibdüümü od-ocaq.
Susubdumu Daş bulaq?
Cəbrayıl, ay Cəbrayıl!

“Deyirlər, elmin vətəni olur, amma alimin mütləq vətəni olmalıdır. Başqa xalqların dilini öyrənməyə müəyyən zaman məsəfəsi kifayət edər, amma öz dilini öyrənməyə, vallah bir insan ömrü bes etmir. Ömrünün bahar tək körpəlik dövrünü, yay kimi gənclik çağlarını, payız kimi saçlara gümüşü dən düşən vaxtlarını, boranlı-şaxtılı qış günlərinə bənzər uzun gecələrinə sayızsız-həsabsız kitablar arasında keçirmişəm”

Ömrü yolunu ümid yolçuluğuna bənzədirilər. Nəriman müəllim bu yolu qəlbinin işığı, gözünün nuru ilə işıqlandırılmışdır. Bu işıq, bu nur onun məhriban çöhrəsindən həm doğmalarının, həm də onu əhatə edənlərin üzünə düşür. Qarşıda hələ onu nəçə-neçə yaradıcılıq uğurları, müqəddəs dilimizin saflığı və inkişafı yollarında çətin və şərəfli günlər gözləyir.

İnsanın yaşayışı müdriklər, müdriklərin yaşayışı təmkinlik, təmkinliyin yaşayışı cəsarət, cəsarətin yaşayışı yumşalıqdır. Ömrünün yetmişinci pilləsinə qalxanədək böyük tarixi hadisələrin şahidi olan, zəngin həyat təcrübəsinə yiyələnən bu görkəmli ziyalıya bizim hər birimizin ehtiyacımız var...

“AZƏRBAYCAN MÜƏLLİMİ”

Qəzet 1934-cü ildən çıxır

Baş redaktorun müavini
Sarvan İbrahimov 538-21-55

Mühasibatlıq 539-67-74

Reklam və elanlar 539-20-77 (tel./faks)

Ünvan: AZ-1100, Bakı şəhəri, Mətbuat prospekti, 529-cu məhəllə 23 M, Mətbuat Evi, 5-ci mərtəbə

Qəzet “Azərbaycan müəllimi”nin kompüter mərkəzində yığılır və “Azərbaycan” nəşriyyatında çap olunur

Qəzet hər həftənin cümə gününü çıxır

Bank hesabımız
Azərbaycan Beynəlxalq Bankı 5 saylı “Mətbuat şöbəsi”
Kodu: 805142 VÖEN: 9900001881
M/h: AZ 03 NABZ 013501000000002944
S.W.I.F.T.: IBAZAZ 2X

“Azərbaycan müəllimi” qəzeti redaksiyası
Hesab № AZ80 İBAZ38060019443164986350
VÖEN: 1300397831

Lisensiya № 022327, İndeks: 0003, Tiraj 2872, Sifariş 839

Məsul nəvbətxi: N.Rəhimov

“V.V.Vinoqradovun lingvistik ideyaları”

Bakı Slavyan Universitetində (BSU) Rusiya Mədəniyyət-İnformasiya Mərkəzinin, Azərbaycanca Rusdilli Tədris Müəssisələri Assosiasiyasının və BSU-nun filologiya və xarici dil müəllimliyi fakültəsinin birgə təşkilatçılığı ilə Rusiyanın tanınmış dilçi-alimi, ədəbiyyatşünas, akademik Viktor Vinqradovun 125 illik yubileyinə həsr olunan “V.V.Vinqradovun lingvistik ideyaları” mövzusunda tədbir keçirilib.

Filologiya və xarici dil müəllimliyi fakültəsinin dekanı, dosent Gültəkin Əliyeva V.Vinqradovun dilçilik elmi sahəsində misilsiz xidmətlərindən danışdı, bu istiqamətdə keçirilən tədbirin tələbə gənclər üçün əhəmiyyətini qeyd etdi.

Azərbaycan Dövlət Pedaqoji Universitetinin professoru Leyla Və-

zirova “V.V.Vinqradovun həyat və yaradıcılığı”, BSU-nun müasir rus dili kafedrasının müdiri, professor İlyas Həmidov “V.V.Vinqradovun elmi irsi və müasirlik”, ümumi dilçilik kafedrasının professoru Aslan Məmmədli “Rus dilinin frazeologiyasının aktual məsələləri”, müasir rus dili kafedrasının professoru Lidia Qranovskaya “Bədi nitqin stilistikası”, “Ölkə və xarici filologiyada müəllif obrazı” mövzularında məruzələrlə çıxış etdilər.

Tədbir V.Vinqradovun elmi fəaliyyəti barədə diskussiya ilə davam etdi.

Sonda çıxış edən Azərbaycanda Rusdilli Tədris Müəssisələri Müəllimləri Assosiasiyasının rəhbəri Lyubov Yakinina tədbirin təşkilini yüksək qiymətləndirib.

Etibarsız sayılır

verilmiş A-139291 nömrəli attestat itdiyi üçün etibarsız sayılır.

Oğuz rayon Xalxal kənd tam orta məktəbini 2013-cü ildə bitirmiş Allahverdiyeva Jalə Nofər qızına verilmiş A-247907 nömrəli tam orta təhsil haqqında attestat itdiyi üçün etibarsız sayılır.

Azərbaycan Texniki Universiteti tərəfindən 1996-cı ildə Ədilov Məzahir Ədil oğluna verilmiş AB-1-027427 nömrəli diplom itdiyi üçün etibarsız sayılır.

Masallı rayon Ərkivan qəsəbə 1 nömrəli tam orta məktəbin IX sinfini 2000-ci ildə bitirmiş Əhmədova Nigar Mirzəli qızına verilmiş B-163766 nömrəli ümumi orta təhsil haqqında şəhadətnamə itdiyi üçün etibarsız sayılır.

Bakı Biznes Universiteti tərəfindən 2008-ci ildə Turablı Babək Vidadi oğluna verilmiş BN-136622 nömrəli bakalavr diplomu və diploma əlavə itdiyi üçün etibarsız sayılır.

Sabirabad rayon Qəzli kənd tam orta məktəbini 2004-cü ildə bitirmiş Muradova Südəbə Bəhram qızına verilmiş B-069259 nömrəli attestat itdiyi üçün etibarsız sayılır.

Naçıvan şəhər 15 nömrəli tam orta məktəbi 2005-ci ildə bitirmiş Qafarova (Zeynalabdinova) Sevdə Həsən qızına verilmiş B-158625 nömrəli tam orta təhsil haqqında attestat itdiyi üçün etibarsız sayılır.

Bakı Slavyan Universiteti tərəfindən 2019-cu ildə Abdullaeva Səbinə Fuad qızına verilmiş qiymət kitabçası itdiyi üçün etibarsız sayılır.

Azərbaycan Müəllimlər İnstitutu Quba filiali tərəfindən 2008-ci ildə Əhmədov Humay Niyaz qızına verilmiş B-106800 nömrəli bakalavr diplomu və əlavəsi itdiyi üçün etibarsız sayılır.

Masallı rayon Xırmandalı kənd tam orta məktəbini 2005-ci ildə bitirmiş Gözalov Namiq Hacıbala oğluna verilmiş B-226490 nömrəli tam orta təhsil haqqında attestat itdiyi üçün etibarsız sayılır.

ADPU-nun nəzdində Azərbaycan Dövlət Pedaqoji Kolleci (keçmiş Bakı Sənaye-Pedaqoji Kolleci) tərəfindən 2017-ci ildə Zəhidova Günəli Elçin qızına verilmiş AA-103444 nömrəli diplom itdiyi üçün etibarsız sayılır.

Ağsu rayon Qəşəd kənd tam orta məktəbini 2016-cı ildə bitirmiş Aliyev Xənalı Cavanşir oğluna verilmiş AN-573896 nömrəli attestat itdiyi üçün etibarsız sayılır.

Kürdəmir rayon Köhnəbazar kənd tam orta məktəbini 1996-cı ildə bitirmiş Tağıyev Razim Ramiz oğluna verilmiş 101942 nömrəli ümumi orta təhsil haqqında şəhadətnamə itdiyi üçün etibarsız sayılır.

Gəncə şəhər 6 nömrəli tam orta məktəbi 2010-cu ildə bitirmiş Vəliyeva Zərnigar Şahin qızına verilmiş B-692137 nömrəli tam orta təhsil haqqında attestat itdiyi üçün etibarsız sayılır.

Cəlilabad şəhər 7 nömrəli tam orta məktəbi 2011-ci ildə bitirmiş Xəlilova Aygün Əmiraslan qızına verilmiş A-043548 nömrəli attestat itdiyi üçün etibarsız sayılır.

Qax şəhər 2 nömrəli məktəb-liseyi 2017-ci ildə bitirmiş İmamov Surxay Mahir oğluna verilmiş EN-073266 nömrəli attestat itdiyi üçün etibarsız sayılır.

Mingəçevir şəhər 14 nömrəli tam orta məktəbi 1995-ci ildə bitirmiş Ziqanşin Rinat Əhmədoviçə verilmiş A-450966 nömrəli attestat itdiyi üçün etibarsız sayılır.

Xaçmaz şəhər 5 nömrəli tam orta məktəbi 2018-ci ildə bitirmiş Hacıyev Abdulla Nazim oğluna verilmiş E-110464 nömrəli tam orta təhsil haqqında attestat itdiyi üçün etibarsız sayılır.

Qərbi Kəspİ Universiteti tərəfindən 2018-ci ildə Əsədova Banuçiçək Arzu qızına verilmiş tələbə bileti itdiyi üçün etibarsız sayılır.

Bakı şəhər 316 nömrəli tam orta məktəbi 2017-ci ildə bitirmiş Süleymanov Zülfüqar Rüşət oğluna verilmiş C-005758 nömrəli ümumi orta təhsil haqqında attestat itdiyi üçün etibarsız sayılır.

Lənkəran rayon Vilvan kənd tam orta məktəbini 2004-cü ildə bitirmiş Kərimova (Qurbanova) Afaq Xətəli qızına verilmiş B-063727 nömrəli attestat itdiyi üçün etibarsız sayılır.

Bakı şəhər 19 nömrəli tam orta məktəbi 2010-cu ildə bitirmiş Abdullaev Aqşin Rasim oğluna verilmiş B-745638 nömrəli orta təhsil haqqında attestat itdiyi üçün etibarsız sayılır.

Cəbrayıl rayon 25 nömrəli tam orta məktəbi 2013-cü ildə bitirmiş Səfərli Kənan Hüseyn oğluna verilmiş A-239016 nömrəli attestat itdiyi üçün etibarsız sayılır.

Bakı Yüngül Sənaye Texnikumu tərəfindən 1991-ci ildə Mehdiyeva Gülnarə Nurəddin qızına verilmiş PT-1-093544 nömrəli diplom itdiyi üçün etibarsız sayılır.

Laçın şəhər 2 nömrəli tam orta məktəbi 1999-cu ildə bitirmiş Hüseynova Səma İlham qızına verilmiş AN-357868 nömrəli orta təhsil haqqında attestat itdiyi üçün etibarsız sayılır.

Ağdaş rayon Xosrov kənd tam orta məktəbinin IX sinfini 1995-ci ildə bitirmiş Həbibova (Əliyeva) Aynurə Akif qızına verilmiş Ş-263 nömrəli arayış itdiyi üçün etibarsız sayılır.

Dəvəçi şəhər 2 nömrəli natamam orta məktəbin IX sinfini (indiki Şabran şəhər 2 nömrəli məktəb) 1993-cü ildə bitirmiş Hüseynov Azər İbad oğluna verilmiş 599642 nömrəli natamam orta təhsil haqqında şəhadətnamə itdiyi üçün etibarsız sayılır.

Azərbaycan Dövlət Mədəniyyət və İncəsənət Universitetini 2007-ci ildə bitirmiş Məmmədov Elçin Aslan oğluna 2008-ci ildə verilmiş B-083131 nömrəli bakalavr diplomu itdiyi üçün etibarsız sayılır.

Saathı şəhər 2 nömrəli tam orta məktəbi 2012-ci ildə bitirmiş Eynullayeva Samirə Telman qızına verilmiş AN-141755 nömrəli tam orta təhsil haqqında attestat itdiyi üçün etibarsız sayılır.

Bakı Dövlət Universiteti tərəfindən 2005-ci ildə Əzizova Nigar Vəli qızına verilmiş B-028910 nömrəli bakalavr diplomu və 2008-ci ildə verilmiş MNB-017657 nömrəli magistr diplomu itdiyi üçün etibarsız sayılır.

Qərbi Kəspİ Universiteti tərəfindən 2017-ci ildə Qurbanlı Zülfiyyə İlqar qızına verilmiş A-146072 nömrəli bakalavr diplomu itdiyi üçün etibarsız sayılır.

Bakı şəhər 29 nömrəli tam orta məktəb tərəfindən 2017-ci ildə Mustafayeva Ləmanə Fridun qızına verilmiş AN-588009 nömrəli dublikat attestat itdiyi üçün etibarsız sayılır.

Beyləqan rayon şəhər 4 nömrəli tam orta məktəbi 2009-cu ildə bitirmiş Dəmirova (Kamal) Ayten İsim qızına verilmiş B-644303 nömrəli attestat itdiyi üçün etibarsız sayılır.

Şəki Pedaqoji Məktəbini 1982-ci ildə bitirmiş Əzizova Xəlidə Əmir qızına verilmiş DT-1-755 nömrəli diplom itdiyi üçün etibarsız sayılır.

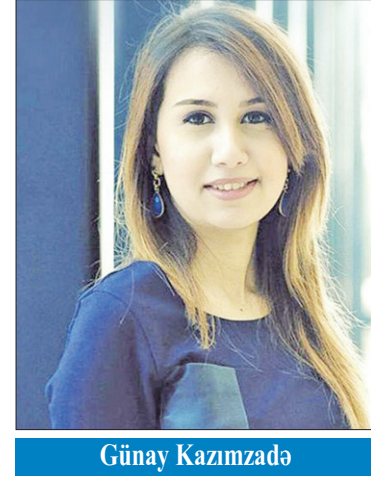
Bakı şəhər 160 nömrəli tam orta məktəbi (indiki klassik gimnaziya) 1998-ci ildə bitirmiş Səfərov Maksim Çingizoviçə

Sabir Rüstəmov

Mətanət Quliyeva

Günay Kazımzadə

Ziya Ağayev

Murad Ağazadə

Oruc MUSTAFAYEV

Məlum olduğu kimi, Azərbaycan Respublikasının Prezidenti İlham Əliyev fevralın 11-də "2020-ci il Gənclər üçün Prezident mükafatlarının verilməsi haqqında" Sərəncam imzalayıb. Sərəncama əsasən elm, təhsil, mədəniyyət, gənclər siyasəti və gənclərlə iş, ictimai və sosialyönlü fəaliyyət, innovasiya və sahibkarlıq sahələrində xüsusi fərqlənən şəxslərə Gənclər üçün Prezident mükafatları verilib. Həyatının uğur salnaməsini yazan gəncləri oxucularımıza təqdim edirik.

Həyatının uğur salnaməsini yazan gənclər

2020-ci il Gənclər üçün Prezident mükafatçıları

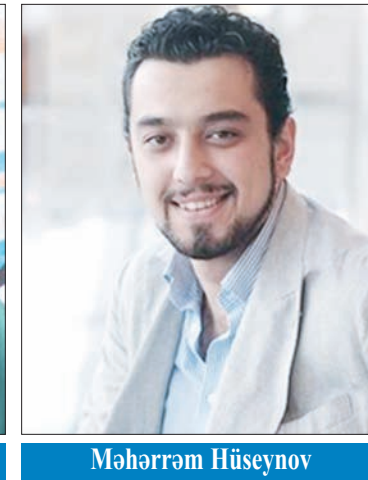
Elmar Əsgərzadə

Faiq Məmmədov

Sərvinaz Hacıyeva

Məhərrəm Hüseynov

Kənan İbrahimov

"Biz gənclərə göstərdiyi diqqətə görə Prezident İlham Əliyevə sonsuz təşəkkürümü bildirirəm"

Sabir Rüstəmov, "Gənclərin Bakı Klubu" İctimai Birliyinin sədri: - 1997-ci ildə Özbəkistan Respublikasının Daşkənd şəhərindən anadan olub. İlk orta təhsilini 2004-cü ildə Rusiya Federasiyasının Moskva şəhərində 50 nömrəli liseyde alıb. 8-ci sinifdən təhsilini Bakıdakı 200 nömrəli tam orta məktəbdə davam etdirib. 2015-ci ildə Bakı Dövlət Universitetinin "Beynəlxalq münasibətlər və iqtisadiyyat" fakültəsinin "Politologiya" ixtisasına qəbul olub. 2016-cı ildə Moskva şəhərində gənclər arasında əməkdaşlığın və ictimai diplomatiyanın inkişafı istiqamətində "İctimai Diplomatiya Korpusu" adı altında keçirilən beynəlxalq tədbirdə Azərbaycanı təmsil edib. 2016-cı ildə Azərbaycan Respublikasının Xarici İşlər, İdman və Gənclər nazirliklərinin dəstəyi ilə "Gənc Elçilər proqramı" layihəsinə uğurla bitirib. 2017-ci ildə Soçidə "Dünya tələbələr və gənclər" festivalında iştirak edib. 2015-2017-ci illərdə Azərbaycanı bir sıra ölkələrdə beynəlxalq konfrans və forumlarda təmsil edib. 2017-ci ildə "ASAN xidmət"də təcrübə proqramında I-ci dərəcə üzrə sertifikat alıb. 2018-ci ilin mart ayında Rusiyada "Gənc liderlərin forumu"nda Azərbaycanı təmsil edib. 2018-ci ildə Gənclər və İdman Nazirliyi tərəfindən "İlin gənci" mükafatına, 2018-ci ilin dekabrında isə Bakı Dövlət Universitetinin "İlin tələbəsi" adına layiq görülüb. 2018-ci ildən Azərbaycan Respublikası Gənclər Təşkilatları Milli Şurası İdarə Heyətinin üzvüdür. Hazırda Çinn Zhongzhou Universitetində Çin dili üzrə təhsil alır.

İlk növbədə biz gənclərə göstərdiyi diqqətə görə Prezident İlham Əliyevə sonsuz təşəkkürümü bildirirəm. Bu ali mükafatı böyük fəxr və qürur hissi ilə daşımaq, Azərbaycanımı üçün bundan sonra da faydalı olacağıma əmin etmişəm. Bu mükafatı Azərbaycan gəncliyinin bugünkü fəaliyyətinə verilən qiymət və gənclərə göstərilən etimadın bir təntənəsi kimi qeyd etmək istəyirdim. Bu, eyni zamanda ümummilli lider Heydər Əliyev tərəfindən əsası qoyulmuş gənclər siyasətinin uğurla həyata keçirilməsinin nəticəsidir. Çox sevindirəm ki, bu prosesdə, Azərbaycan dövlətinin həyata keçirdiyi uğurlu siyasətdə iştirak edib fəaliyyətimlə fayda vermək fürsəti əldə etmişəm. Bu gün Azərbaycan gəncləri ölkəmizin ictimai, siyasi, iqtisadi və mədəni həyatında, dövlətimizin beynəlxalq imicinin daha da möhkəmlənməsində yaxından iştirak edirlər. Ölkəmizin daha da inkişafı naminə bütün elmi və intellektual bacarığımızı sərf etməyə hər zaman hazır olduğumuzu qeyd etmək istəyirdim.

"Mükafata layiq görülmək mənim üçün çox qürurvericidir"

Mətanət Quliyeva, "Əngəlsiz Düşünce" Sosial İnkişaf Yardım İctimai Birliyinin sədri: - 1997-ci ildə Şəmkir rayonunun Bayramlı kəndində anadan olub. Tofiq Cəfərov adına kənd tam orta məktəbini bitirib. 2015-2018-ci illərdə Gənc Dövlət Regional Kollecinin "Təsviri incəsənət müəllimliyi" ixtisasında təhsil alıb. Elə həmin ildə Bakı Slavyan Universitetinin nəzdində fəaliyyət göstərən yaradıcılıq fakültəsinə qəbul olub. 2015-ci ildə "Kəpənəyin saldığı yol" adlı ilk şeirlər kitabı işıq üzü görüb. 2017-2018-ci illərdə paralimpiya ailəsinə qoşularaq Boccia idman növü ilə məşğul olmağa başlayıb və BC - 1 kateqoriyası Kuboku qazanıb. 2016-2018-ci illərdə Şəmkir Rayon İcra Hakimiyyətinin təşəbbüsü ilə həyata keçirilən müxtəlif nominasiyalar üzrə müsabiqədə iki dəfə "İlin gənci" adına layiq görülüb. 2018-ci ilin dekabr ayında "Əngəlsiz Düşünce" Sosial İnkişaf Yardım İctimai Birliyini yaradıb. 2019-cu ilin dekabrında Əmək və Əhalinin Sosial Müdafiəsi Nazirliyi tərəfindən keçirilən "Əlillərin və sağlamlıq imkanları məhdud uşaqların VIII Ümumrespublika bədii yaradıcılıq bəxş-müsabiqəsi"ndə iştirak edərək, "Bədii qırağ" nominasiyası üzrə I yerin qalibi olub. 2019-cu ildə keçirilən "V Seni Cup" turnirində birinci yeri qazanıb.

Gənclər üçün Prezident mükafatına layiq görülməyən barədə xəbəri müalicə aldığımda xəstəxanada aldım. Mükafata layiq görüldüyümə görə çox sevincli, qürurluyam. Bu, mənim üçün bir mənəvi məhləm oldu. Əməyimi, fəaliyyətimi dəyərləndirdiyi və qiymətləndirdiyi üçün cənab Prezidentimizə təşəkkür edirəm. Cənab Prezidentimizin sərəncamı ilə bu mükafata layiq görülmək mənim üçün çox qürurvericidir. Mən hesab edirəm ki, bu uğur eyni zamanda bizim gəncliyimizin uğurudur.

"Hər zaman dövlətimizin dəstəyini hiss etmişəm"

Günay Kazımzadə, Almaniyanın Berlin Texniki Universitetinin doktorantı: - 1991-ci ildə Bakıda anadan olub. 2008-2012-ci illərdə M.V.Lomonosov adına Moskva Dövlət Universitetinin Bakı filialının təbii-riyaziyyat fakültəsində təhsil alıb. "2007-2015-ci illərdə Azərbaycan gənclərinin xarici ölkələrdə təhsili üzrə Dövlət Proqramı" çərçivəsində 2012-2014-cü illərdə magistratura təhsilini "Kompüter elmləri" ixtisası üzrə Almaniyanın Bonn Universitetində alıb. 2018-ci ildən Almaniyanın Berlin Texniki Universitetinin süni intellekt üzrə doktorantı, Alman İnternet İnstitutunun tədqiqatçısıdır. O, TEDx-də süni intellekt mövzusunda çıxış edən və "Google" şirkətinin təqaüdünü qazanan ilk azərbaycanlıdır. Azərbaycanda "TechCentrum" Sosial Platformasının yaradıcısıdır, bir çox şirkətin IT üzrə tələbə təqaüdlərinin qalibi olub.

2020-ci il Gənclər üçün Prezident mükafatına layiq görülməyindən çox qürurlandı. Hər zaman Prezidentimizin, dövlətimizin dəstəyini hiss etmişəm və bu, məni daha çox çalışmağa sövq edib. Bu mükafatı böyük məsuliyyət və öhdəlik olaraq dəyərləndirirəm, bundan sonra daha çox çalışıb ölkəm üçün faydalı bir gənc olmağa söz göstərəm.

"Bu hissələri mənə yaşadan hər kəsə təşəkkür edirəm"

Ziya Ağayev, ADMİU-nun SABAH qrupunun tələbəsi: - 1991-ci ildə Ağdamın Muradbəyli kəndində anadan olub. 2009-2015-ci illərdə Azərbaycan Dövlət Mədəniyyət və İncəsənət Universitetində (ADMİU) təhsil alıb. Hazırda universitetin "Dram teatr və kino aktyoru" fakültəsinin IV kurs tələbəsidir. İlk dəfə 2013-cü ildə rejissor Pərviz Seyidlinin quruluş verdiyi "Sus" qısametrajlı bədii filmə əsas rollardan birinə çəkilib. Daha sonra 2013-cü ildə İlqar Fəhminin ssenarisi üzrə hazırlanan "Qurban" adlı qısametrajlı bədii filmə dəvət alıb. "Arzuların ardınca" tammetrajlı bədii filmə əsas obraza çəkilib. Aktyorluq fəaliyyətində öncə "Səda" Tədris Teatrının səhnəsində bir çox rolları ifa edib. Bir müddət "Yüq" Dövlət Teatrının nəzdində yerləşən laboratoriyada aktyor kimi fəaliyyətə başlayıb. Daha sonra Əməkdar artist Vidadi Həsənovun yaratdığı "M-Teatr"da fəaliyyətini davam etdirib. 2017-ci ildə yaradılmış müstəqil "Human" Teatrında çalışıb. Akademik Milli Dram Teatrının bədii rəhbəri və baş rejissoru, Xalq artisti Azər Paşa Nemətovun dəvəti ilə Akademik Milli Dram Teatrına dəvət olunub və orada bir neçə tamaşada rol alıb. Tələbə olaraq iki teatrın aktyorudur. "British Council" in "Unlimited" proqramının tərkib hissəsi kimi Azərbaycan Dövlət Mədəniyyət və İncəsənət Universiteti, Mədəniyyət Nazirliyi, Təhsil Nazirliyinin SABAH qruplarının tərəfdaşlığı ilə keçirilən "Bir günəş altında" layihəsinin iştirakçısı olub. 2019-cu ilin mart ayında ADMİU-nun SABAH qruplarının tərkibində Moskva şəhərində keçirilən "QİTİS-Master klass" adlı festivalda V.Şekspirin pyesinin motivləri əsasında hazırlanmış "Otello əfsanəsi" tamaşası ilə çıxış edib. Tamaşada Otello rolunu ifa edən ən yaxşı aktyor nominasiyası üzrə birinci yerə layiq görülüb. Həmin ilin 11-15 noyabr tarixlərində Rusiyada keçirilən 39-cu Beynəlxalq Tələbə Festivalında həmin tamaşada eyni rolla "Ən yaxşı kişi rolunu ifaçısı" nominasiyası üzrə mükafatı qazanıb.

Gənclər üçün Prezident mükafatına layiq görülməyindən xəbərini aldıqdan, həmin gün universitetdə, tamaşada idim. Tamaşa bitən kimi, ilk növbədə, müəllimimiz, SABAH qrupunun rəhbəri Böyükxanım Məmmədboyova, daha sonra isə rektorumuz və nazir Əbülfəs Qarayev məni təbrik etdilər. Müəllimimiz Böyükxanım Məmmədboyovanın sevinci isə mənim üçün ən böyük hədiyyə idi. Tamaşa zamanı aktyor hansısa bir məqama ucalır, bitdikdə isə oradan ehmalca enir. Bu mükafat isə mənim o məqamda daha uzun müddət qalmağımıza kömək oldu. Bu hissələri mənə yaşadan hər kəsə təşəkkür edirəm.

"Bu mükafat həm də böyük bir məsuliyyətdir"

Murad Ağazadə, Fizika-riyaziyyat və informatika təmayüllü Respublika liseyinin XI sinif şagirdi: - 2002-ci il 28 yanvar tarixində Naxçıvan MR-nın Şurur rayonunda anadan olub. 2009-cu ildə 220 nömrəli tam orta məktəbin I sinfinə gedib. VIII sinifdən etibarən Fizika-riyaziyyat və informatika təmayüllü Respublika liseyində təhsil alır. VII sinifdən riyaziyyat üzrə beynəlxalq olimpiadalarda iştirak edir. Respublika fənn olimpiadalarında 4 qızıl medal qazanıb. 13 beynəlxalq yarışda iştirak edib, 5 gümüş, 6 bürünc medala layiq görülüb. Beynəlxalq Meqapolisler Olimpiadasının (2017) bürünc, (2018 və 2019) gümüş, Beynəlxalq Jautikov Olimpiadasının (2019 və 2020) gümüş, Balkan Riyaziyyat Olimpiadasının (2017, 2018) bürünc, (2019) gümüş, Qafqaz Riyaziyyat Olimpiadasının (2019) bürünc, Yeniyetmələrin Balkan Riyaziyyat Olimpiadasının (2017) bürünc, Beynəlxalq Riyaziyyat Olimpiadasının (2019) bürünc medalçısıdır.

Gənclər üçün Prezident mükafatına layiq görüldüyümə görə Prezident İlham Əliyevə təşəkkürümü bildirirəm. Hər dəfə olimpiyada gedəndə ölkəmizi təmsil etməkdən qürur duyuram. Mən çox şadam ki, bu gün Azərbaycan gəncliyinin nümayəndəliyində. Bu mükafat həm də böyük bir məsuliyyətdir. Ümid edirəm ki, gələcəkdə bu etimadı doğrultub Azərbaycanı beynəlxalq arenada daha uğurla təmsil edərdim.

"Adımı ilk dəfə mükafatçılar sırasında görəndə çox sevindim"

Elmar Əsgərzadə, "ThermoNorth" startapının təsisçisi: - 1995-ci ildə Qəbələ rayon Tüntül kəndində anadan olub. 2013-cü ildə orta məktəbi əla qiymətlərlə bitirərək 642 balla Bakı Ali Neft Məktəbinin "Kimya mühəndisliyi" ixtisasına qəbul olunub. 2-ci kursdan elmi tədqiqatlara başlayıb, enerji materiallarını və onların təbii sahələrini araşdırıb. 2017-ci ildə elmi tədqiqatın biznes potensialını nəzərə alaraq "ThermoNorth" startapını yaradıb. 2019-cu ildə Bakı Ali Neft Məktəbindən məzun olub. Həmin ildə Azərbaycan Dövlət Neft və Sənaye Universitetinin "Polimer kompozisiya materiallarının emalı mühəndisliyi" ixtisası üzrə magistratura pilləsinə qəbul olunub. 2019-cu ildə ABS Dövlət Departamenti tərəfindən dünya üzrə seçilən elmi və texnologiyaya əsaslanan 26 startap təsisçisindən biri kimi Hyuston və Vaşinqton şəhərlərində 6 həftəlik biznes inkubasiya proqramına qəbul olunub. İxtirası üzrə Amerikada patent alıb və "ThermoNorth" şirkəti ABS-da qeydiyyatdan keçib. Hazırda "ThermoNorth" startapının Azərbaycanı şirkət kimi formalaşması üçün çalışır.

Görülən işin dövlət səviyyəsində yüksək dəyərləndirilməsi üçün çox şadam və buna görə gələcəkdə innovasiya sahəsində daha həvəslə çalışacağıma, daha böyük uğurlara çatacağıma inanıram. Düzi, adımı ilk dəfə mükafatçılar sırasında görəndə çox sevindim. Şirkətin digər təsisçisi Hüseyn Əliyev ilə startapın inkişafı üçün növbəti addımlar haqqında danışdıq və təsadüfən səhifələrin birində öz adımı Prezident mükafatçıları arasında görəndə fərh hissi keçirdim. İlk dəfə Azərbaycanda innovasiya üzrə Prezident mükafatı təsis olunub və ilk mükafata layiq görünlərdən biri mən oldum. İndiyə kimi çoxlu sayda mükafat almağımıza baxmayaraq bu mükafat dövlət səviyyəsindədir və bu da insanı qürurlandırır.

"Dövlətimiz qarşısında öz məsuliyyətimizi dərk edirik"

Faiq Məmmədov, Azərbaycan Tələbə Gənclər Təşkilatları İttifaqının sədri: - 10 oktyabr 1996-cı ildə Gəncə şəhərində anadan olub. 2013-cü ildə Bakı şəhəri 6 nömrəli məktəb-liseyi bitirib. 2013-2017-ci illərdə Azərbaycan Dillər Universitetinin (ADU) beynəlxalq münasibətlər fakültəsinin bakalavr pilləsində təhsil alıb, "Fəxri məzun" adına layiq görülüb. 2013-cü ildən ADU-nun Tələbə Gənclər Təşkilatında (TGT) fakültə sədri, klub sədri, icraçı-müavini, daha sonra TGT-nin sədri vəzifələrində çalışıb.

2014-cü ilin oktyabr - 2015-ci ilin iyun tarixlərində Bakı Avropa Oyunları Əməliyyat Komitəsində protokol müəxəssisi, daha sonra protokol meneceri, 2015-ci ildə 47-ci Beynəlxalq Kimya Olimpiadasının Təşkilat Komitəsində Protokol xidmətinin əməkdaşı, 2017-ci ildə İslam Həmrəyliyi Oyunlarının Əməliyyat Komitəsinin Protokol Departamentinin müəxəssisi vəzifələrində çalışıb.

2017-ci ilin iyulunda Avropa Gənclər Kartı Assosiasiyasının Serbiyada keçirilən Baş Assambleyasında 9 nəfərdən ibarət idarə heyətinin ilk azərbaycanlı və ən gənc üzvü seçilib. 2017-2018-ci illərdə Azərbaycan Tələbə Gənclər Təşkilatları İttifaqının (ATGİTİ) icraçı direktoru vəzifəsini icra edib. 2018-ci ilin martından etibarən "EKSP0 2025 Bakı" Əməliyyat Komitəsində gənclərdən ibarət "Qrup 25"nin rəhbəri vəzifəsində işləyib. 2017-ci ildən ADA Universitetinin "Beynəlxalq münasibətlər və diplomatiya" ixtisası üzrə magistratura pilləsində təhsilini davam etdirir.

Bütün tələbələr və Tələbə Gənclər Təşkilatları adından cənab Prezident İlham Əliyevə göstərdiyi daimi diqqət və etimada görə dərin təşəkkürümü bildirirəm. Bu mükafatı təkmil deyil, bütün tələbə hərəkatının və xüsusilə də, Azərbaycan Tələbə Gənclər Təşkilatları İttifaqının əməyinin qiymətləndirilməsi kimi qəbul edirəm.

Ölkəmizin bütün vətəndaşları kimi biz gənclər və tələbələr də dövlətimiz tərəfindən aparılan uğurlu siyasətin təsirini hər gün öz üzümüzə hiss edirik. Həm təhsil, həm də ictimai fəaliyyət sahəsində gənclər üçün yaradılan şərait və imkanlardan maksimal dərəcədə yararlanaraq, ölkəmiz üçün layiqli vətəndaş olmaq məqsədilə daim öz üzümüzə işləyir, dövlətimiz qarşısında öz məsuliyyətimizi dərk edirik. Azərbaycan gənci olaraq bu proseslərin bir tərkib hissəsi olmağımızdan çox böyük qürur duyuruq.

Sərvinaz Hacıyeva, Bakı Dövlət Universitetinin dissertantı: - 2 fevral 1994-cü ildə Bakı şəhərində anadan olub. 2011-ci ildə 27 nömrəli tam orta məktəbi bitirib. 2011-2015-ci illərdə Azərbaycan Tibb Universitetinin əczaçılıq fakültəsində təhsil alıb. 2013-cü ildə Azərbaycan Tibb Universitetinin Tələbə Elmi Cəmiyyətinin konfransında 1-ci yerə layiq görülüb. 2016-2018-ci illərdə Bakı Dövlət Universitetinin kimya fakültəsində magistratura pilləsində təhsil alıb. 2019-cu ildən üzvi kimya ixtisası üzrə dissertantura pilləsində təhsilini davam etdirir. Hazırda kimya fakültəsinin "Zərif üzvi sintez" elmi-tədqiqat laboratoriyasında elmi işçi kimi çalışır. İki dəfə Erasmus+ layihəsi çərçivəsində təhsil və elmi-tədqiqat məqsədli tələbə mübadilə grantlarının qalibi olub. 7 məqaləsi "Web of Science" bazasına daxil olub. 2019-cu ildə keçirilən "İdeya var!" startap müsabiqəsində 3-cü yeri tutub.

Məhərrəm Hüseynov, La Skala Akademiyasının məzunu və solisti: - Bakıda Leopold və Mstislav Rostropoviçlər adına musiqi məktəbini bitirib. Çoxsaylı müsabiqələrin laureatıdır, Qalina Vişnevskayadan (Rusiya) və Tom Krausdan (Finlandiya) ustad dərsləri almaq üçün dəvət alıb. 2011-ci ildə Ukraynanın Odesa şəhərində ənənəvi olaraq keçirilən 9-cu Beynəlxalq "Sozvezdie - 2011" yeniyetmələrin musiqi müsabiqəsində uğur qazanıb, qızıl medal və diplomla mükafatlandırılıb. İtaliyanın Özimo Akademiyasında və La Skala Teatr Akademiyasında təhsil alıb. 2011-ci ildə adı Azərbaycanın gənc istedadlarının "Qızıl kitabı"na daxil edilib və Azərbaycan Respublikası Prezidentinin xüsusi aylıq təqaüdünə layiq görülüb. İtaliyanın La Skala opera teatrının səhnəsində Luici Kərubininin "Əli Baba və 40 quldur" operasında uğurla debüt edib. Bir çox tamaşalarda və dünyanın müxtəlif ölkələrində opera səhnələrində çıxış edib.

Kənan İbrahimov, Şəmkir Gənclərin İnkişafı və Karyera Mərkəzinin direktoru: - 3 iyun 1992-ci ildə Gəncə şəhərində anadan olub. 4 nömrəli tam orta məktəbi bitirib. Azərbaycan Dillər Universitetinin jurnalistika fakültəsinin məzundur. "Böyük Yol" Gənclər İctimai Birliyinin sədri, Şəmkir Rayon İcra Hakimiyyətinin baş məsləhətçi vəzifələrində çalışıb. Şəmkir Gənclərinin İnkişafı və Karyera Mərkəzinin direktorudur. 2017-ci ildə Şəmkir rayonunda "İlin gənci" seçilib.